

Bulletin advokacie

Předány Randovy medaile za rok 2008 • Newsletter ČAK = novinky e-mailem • Jak zasílat elektronická podání České advokátní komoře • Akcesorita zástavního práva • Licenční smlouva • Nakládání s majetkem ve výlučném vlastnictví manžela povinného • Vyšetření při ovlivnění alkoholem aneb jenom dýchnout nestačí •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Soutěž

„Právnícká firma roku“
má své první vítěze

(více na str. 7 – 10)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
JUDr. Václav Mandák, CSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovního a balného. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí se
obracíte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 12. prosince 2008 v nákladu
12 600 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
IMPAX, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
Jan Kolman

Tisk: PBtisk s.r.o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

úvodník

Vladimír Jirousek: **Zpráva z konce světa
(spolu s přáním ke konci roku)** 5

aktuality

Newsletter ČAK = novinky e-mailem Marie Haklová..... 6
Soutěž „Právníká firma roku“ má své první vítěze
Ivana Cihlářová 7
Galavečer Právnicka roku 2008: vstupenky rozebrány 12
Jak zasílat elektronická podání České advokátní komoře
MaH 13
Vinárna a kavárna GRATIA v Kaňkově paláci:
Znovu otevřeno! icha..... 14
Předány Randovy medaile za rok 2008
Ivana Cihlářová..... 15
Informace o povinných platbách advokátů pro rok 2009 16

z právní teorie a praxe

články

shrnutí 20
**Několik poznámek k pozbývání českého státního
občanství nabytím cizího státního občanství
na základě výslovného projevu vůle** Josef Chýle 21
Akcesorita zástavního práva Jan Mayer 24
Licenční smlouva Jiří Sláma 26
**Otázka aplikace nevyvratitelné právní
domněnky vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví
manželů, resp. společného jmění manželů**
Kateřina Součková, Romana Petrová 29
**Nakládání s majetkem ve vylučném vlastnictví
manžela povinného** Luboš Chalupa 32
**Vyšetření při ovlivnění alkoholem aneb jenom
dýchnout nestačí** Běla Sedláčková, Petr Sedláček 33
**Detencia – aktuální trestnoprávní úprava
v Slovenskej republike** Jozef Madliak, Peter Dzadik 35

z judikatury

Vydržení a dobrá víra 39
**Kdy nezanikne věcné břemeno k místnosti
v budově, která byla přestavěna** 40
Zkoušky na alkohol 42
Pěstování konopí z hlediska trestní odpovědnosti 43

z odborné literatury

Karel Eliáš a kol.: **Občanský zákoník – Velký akademický
komentář** (Josef Salač) 45
Tomáš Richter: **Insolvenční právo** (Miroslav Zámečník) 46
Olga Ovečková a kol.: **Obchodný zákoník. Komentář**
(Milan Ďurica) 48

Jaroslav Fenyk – Ján Svák: Europeizace trestního práva (Karel Marek)	49
Přečetli jsme za vás V. M.	50

z advokacie

sloupek Karla Čermáka

Trhy býčí, medvědí, dobytčí a vánoční	54
--	----

z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	55
Generali Pojišťovna, a.s. – váš partner a rádce v pojištění	56
Z jednání představenstva ČAK ichta.....	58
XXVI. tenisový turnaj advokacie v Mostě Marian Heres	58

z Evropy

Evropská unie přijala směrnici upravující přeshraniční mediaci Petr Bříza	59
8. konference evropského advokátního stavu v Berlíně Martina Doležalová	60
Zvykové právo jako právní základ bezpráví? Miroslav Protivinský ..	61
Advokáti studijně v Lucemburku Markéta Tošnerová	63
Německo: K otázce platnosti výrazně zjednodušeného podpisu advokáta na soudním podání V. M.	64
Německo: K otázce hrozby vazbou jako zakázanou metodou a k neúčinnosti vzdání se práva opravného prostředku při nedovoleném působení na vůli obviněného V. M.	65

informace a zajímavosti

měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	68
Neologizmy v češtině Věra Hartmannová	70
Pozvánka na seminář o vlivu evropského práva na české pracovní právo	71
Stipendium na University of San Francisco, School of Law	72
Pozvánka na 25. ročník Krakonošova poháru 2009	72
Pozvánka na 2. zimní justiční hry	73

z právnické společnosti

Za JUDr. Josefem Marečkem Milan Jelínek	74
--	----

nakonec

Advokátovy asociace Petr Hajn	75
Kresba Lubomíra Lichého	76
Víte, že... Stanislav Balík.....	76
Inhaltsverzeichnis	77
Zusammenfassung/Summary	78
Table of Contents	79

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu **bulletin@cak.cz**.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

KRIZE JE VŠUDE, DĚTI... I SOBY JSEM SNĚDL.

Pf 2009

Zpráva z konce světa

(spolu s přáním ke konci roku)

Hřejivé slunce, stromy v rozpuku a ve výkladech letní móda. Jak už to na jaře bývá. Jaro v Argentině. Právě tam, přesněji v Buenos Aires, se letos v říjnu konala každoroční konference IBA (International Bar Association). Více než pět tisíc advokátů z celého světa obsadilo místní hotely, přes den a v centru dění pak konferenční místnosti. Program byl rozmanitý, samozřejmě náležitě odborně zaměřený, s tématy jak z oblastí běžných či speciálních advokátních agend, tak z života komorového. Obecně lze říci, že většina projevů (včetně úvodních), referátů a diskusí byla podmíněna expanzí krize na finančních trzích, obsahovala prvotní analýzy související odpovědnosti právnických stavů, to vše při důrazu na již dané či potenciální dopady na advokátní činnost či advokacii jako takovou.

Účast a svoji pozornost jsem logicky věnoval problematice komor. Na pořadu byly otázky samosprávnosti (a významu obrany jejich základních kamenů), agenda povinného pojištění, režimy kárné odpovědnosti, široce byly diskutovány systémy celoživotního vzdělávání advokátů atd. Výsledné dojmy a poznatky? Spolu se skoro-klasikem (Novákem) by se chtělo zvolat: „Zatím dobrý!“, resp. v parafrázi: „Víc než dobrý!“ (tzn. u nás). Dovolují si tvrdit, že dobře 90 % projednávaných problémů, jež fakticky a „napříč světem“ (Evropu nevyjímaje) zatěžují chod advokací (potažmo advokáty samotné), u nás problémem nejsou a prezentovaná optimální řešení jsou právě ta, jež jsme do našeho systému dávno zapracovali. Zvláště mnohým propagátorům „nepovinného členství“, kteří se naivně domnívají, že pokud povinnost zanikne,

„nebude nic“, bych přál ochutnat cosi z lahůdek státní ingerence, o níž mnohde není nouze. A že by „úřednické područí“, zvláště v našem prostředí, mělo mít podobu přístupu vstřícného, laskavého a plného pochopení...? CHA! (Holt komfort člověk povětšinou ocení až tenkrát, když ho ztratí.) Nicméně je dobré mít na paměti, že právě období krizových momentů je věčným podhoubím zájmu státní správy o to, rozpínat chapadla své moci. A pokud vlna tohoto zájmu v mnohých zemích již dříve podmínila imputaci státu např. do sféry regulačních činností, je čas začít uvažovat o tom, jak jít této vlně naproti (tj. při hledání pro advokacii přijatelného řešení).

Ale už dost „práce v úvodníku“. Argentinští kolegové, mj. při stále živé vzpomínce na „hradčanskou noc“ (IBA, Praha 2005) připravili úžasné doprovodné programy. Shrnuto: argentinské krávy jsou chutné, velryby velké, tukani barevní až zrak přechází a vodopády Iguazú temně hučí mnohem silněji než ty Niagarské (i do noci). A byl konec. Na letiště jsme odjížděli za silného jarního lijavce. Skutečně stylové (neplač pro mne, Argentino ...).

Celkem 17 hodin letu a z jara na konci světa jsme přibyli do doby zimní mikulášské na konci roku. A jelikož je svět malý a Golský proud funguje, finanční krize se už dávno usídlila i v naší atmosféře. A nelze jinak, než s ní i (či právě) v „advokátním příštím“ se vši vážností počítat. Takže přání k onomu konci roku, svátkům vánočním a novoročním, nebude banálně obligátní, ale upřímně výstražné. Nabízí se opět parafráze slov „klasi-ka(ů)“: „Advokáti bděte!“. Nebo: „Advokáti pozor!“? (Jak to vlastně bylo?).

Co nejmenší úbytek klientů v roce 2009 přeje

JUDr. VLADIMÍR JIROUSEK,
předseda ČAK

newsletter ČAK = novinky e-mailem

Třetí listopadový týden se někteří z vás poprvé ve své e-mailové poště seznámili s novinkou ČAK – **Newsletterem, čili zkráceně s News**. Po kladných reakcích na naše počáteční pokusy s hromadným mailem v minulém a letošním roce jsme se rozhodli tuto možnost komunikace rozšířit a zefektivnit, nemalou měrou k tomu přispěly nové technické možnosti, které se nám otevřely přechodem ČAK na nový vnitřní informační systém.

Newsletter je jednou z forem e-mailového marketingu, užívaného všude ve světě. Jde o **elektronický zpravodaj** a podobně jako firemní časopis (u nás stavovský měsíčník Bulletin advokacie) má pokaždé stejnou nebo podobnou úpravu a strukturu. Ve skriptech marketingu byste se dočetli, že na rozdíl od reklamních e-mailů má newsletter – elektronický zpravodaj – sloužit k budování důvěryhodnosti a stability značky, k čemuž by mělo docházet pravidelným poskytováním užitečných informací. Na tomto základě jsme se i my rozhodli vybudovat nový komunikační kanál a zefektivnit tok informací mezi Českou advokátní komorou na straně jedné a advokáty a advokátními koncipienty na straně druhé.

S newslettery či s newsy ČAK byste se měli nadále potkávat tak jedenkrát měsíčně ve formě přílohy pdf, zhruba v mezidobí mezi vydáním jednotlivých čísel Bulletinu advokacie. Půjde vždy o jednu stranu A4, dle našeho mínění plnou důležitých informací, které byste měli znát dřív, než vyjde další číslo BA, například proto, abyste se mohli včas na zajímavé odborné, společenské či sportovní akce ČAK nebo našich partnerů přihlásit. Naši snahou je a bude vás efektivně a rychle informovat, proto v newsletterech budou jen krátké a stručné informace, vždy ale doplněné aktivními linky, které vás jedním kliknutím přemístí na odpovídající plná znění zpráv na stránkách ČAK či jiných organizací. Aktivní linky jsou prověřeny, a tak se nemusíte bát je používat.

Pokud ve vás naše komunikační novinka vyvolala nějakou reakci, kladnou či zápornou, ozvěte se nám a podělte se s námi o první dojem, pomozte radou, zkušeností... Naše práce bude mít smysl jen tehdy, bude-li vám k užtku.

Pokud ve vás naše komunikační novinka vyvolala nějakou reakci, kladnou či zápornou, ozvěte se nám a podělte se s námi o první dojem, pomozte radou, zkušeností... Naše práce bude mít smysl jen tehdy, bude-li vám k užtku.

Kontaktní e-mail: haklova@cak.cz

Vůbec nevíte o čem je v celém článku řeč? Vy jste do své mailové schránky žádné news nedostali?

V tom případě jste právě vy tím správným adresátem následujících slov – ze tří příčin:

1. Vaše e-mailová adresa ještě stále v matričních údajích chybí, proto není možné vám informační e-mail odeslat (*poznámka: na 30. schůzi představenstva ČAK v červnu 2008 bylo přijato usnesení č. 61/30./2008, jimž byl schválen návrh na povinné zavedení e-mailových adres všech advokátů, viz informace v Bulletinu advokacie č. 10, Aktuality, str. 12*). Neváhejte ani vteřinu a nahlaste svou e-mailovou adresu na: matrika@cak.cz.

2. V matričních záznamech ČAK sice adresu uvedenou máte, ale v tuto chvíli je neplatná či neaktuální, protože už užíváte jinou a změnu jste opomněli nahlásit... *Nejste si jisti? Prohlédněte si své veřejné údaje přes rubriku Seznam advokátů na www.cak.cz*. Objevíte-li chybu, využijte k nápravě opět adresu: matrika@cak.cz. *Oznamte adresu funkční, o ostatní se postarají pracovníci odboru matriky.*

3. Máte nastavenou velmi přísnou antispamovou ochranu Vašeho serveru. V takovém případě požádejte svého administrátora, aby vám nastavil naši adresu (vnejsivztahy@cak.cz) jako důvěryhodnou. Pokud toto nepomůže a newslettery nebudete stále dostávat, informujte nás na adresu haklova@cak.cz a v mailu stručně popište vaše připojení na internet, včetně zabezpečení sítě a e-mailů.

Soutěž „Právnícká firma roku“ má své první vítěze

Dne 10. 11. 2008 byl pražský hotel Marriott svědkem historicky prvního vyhlašování vítězů soutěže „Právnícká firma roku“. Skleněnou plastiku svatého Yva, patrona právníků, za své počiny a úspěchy v roce 2008 převzali v 9 kategoriích reprezentanti pouze sedmi českých advokátních kanceláří či poboček velkých mezinárodních právnických firem. Hned ve dvou odborných kategoriích i v kategorii „Největší advokátní kancelář v ČR“ totiž cenu získala jediná firma – AK PRK Procházka Randl Kubr.

Pořadatelem soutěže, jejímž smyslem je především kultivace právního trhu v České republice a nad níž převza-

la Česká advokátní komora odbornou záštitu, je společnost EPRAVO.CZ.

O vítězích v osmi kategoriích (tou devátou byla „největší advokátní kancelář v ČR“) nerozhodovala odborná porota, ale mezi svými konkurenty je vybíralo 45 velkých advokátních kanceláří, oslovených organizátorem soutěže. Ty vyplnily dotazník, v němž vyznačily z každého oboru pět právních firem, které podle jejich mínění byly v letošním roce nejméně úspěšnější. Vítězi se tedy staly ty kanceláře, které získaly od konkurentů nejvíce hlasů.

Slavnostní galavečer, kterého se zúčastnilo na tři sta hostů z právnických, především advokátních kruhů, uváděl moderátor České televize Jakub Železný.

Vítězové „Právnícké firmy roku 2008“

Korporátní právo

Kocián Šolc Balaščík

Cenu přebírali dva ze společníků sdružení Kocián Šolc Balaščík, prof. JUDr. Jan Dědič a JUDr. Dagmar Dubecká, Ph.D.

Developerské a nemovitostní projekty

CMS Cameron McKenna

„Nepolevíme“, komentovala získání ceny managing partnerka pražské kanceláře CMS Cameron McKenna, JUDr. Iveta Plachá, vpravo Paul Stallebrass, partner, vedoucí bankovní a finanční praxe pro střední a východní Evropu.

Fúze a akvizice

White & Case

Cenu přebírali partneři z pražské kanceláře, JUDr. Ivo Bárta (vlevo) a Mgr. Michal Smrek.

Hospodářská soutěž

Weinhold Legal

Cenu přebíral JUDr. Daniel Weinhold, Ph.D., řídicí partner kanceláře, vpravo Mgr. David Emr, advokát.

Bankovní a finanční právo, kapitálové trhy PRK Procházka Randl Kubr

První z tří cen pro AK PRK Procházka Randl Kubr přebíral partner kanceláře Mgr. Robert Němec.

Veřejné zakázky

Dáňa, Pergl & Partneri

Cenu přebíral jménem všech kolegů ve sdružení Mgr. Jan Dáňa. Právě jejich firma byla jedna ze čtyř odvážných (dále ještě Weinhold Legal, Rowan Legal a Císař, Česka, Smutný a spol.), které do dotazníku uvedly i výši ročních tržeb.

Telekomunikace a média

Weil, Gotshal & Menges

Cenu s vtipným komentářem přebírali Mgr. Martin Kramář (vlevo) a Mgr. Zdeněk Bajar.

Pracovní právo

PRK Procházka Randl Kubr

Pro druhou letošní cenu pro svou firmu si došla JUDr. Nataša Randlová v doprovodu JUDr. Jaroslava Škubala.

Největší advokátní kancelář v ČR

PRK Procházka Randl Kubr

AK PRK Procházka Randl Kubr, největší právní firma v Česku, má 11 advokátních partnerů, 30 advokátů a 38 koncipientů. Na pódiu se tak podruhé za večer ocitli JUDr. Nataša Randlová a Mgr. Robert Němec.

Moderátor Jakub Železný provázel večerem s vtipem, jehož ostří si brousil na přítomných i nepřítomných. „Rozumíte tomu, proč v této klidné době pan ministr odjel na jednání organizace ODS do Plzně? Co tam asi dělá?“, utahoval si Železný z ministra spravedlnosti JUDr. Jiřího Pospíšila. Toho na gala večeru zastupovali jeho náměstci Mgr. Pavel Staněk, Mgr. František Korbel, Ph.D., a Mgr. Ing. František Steiner, Ph.D.

S krátkým projevem, ve kterém přivítal vznik soutěže, vystoupil předseda České advokátní komory JUDr. Vladimír Jirousek.

Pořadatel soutěže, předseda představenstva společnosti EPRAVO.CZ Mgr. Miroslav Chochola, MBA, předával cenu vítězi v kategorii „Největší advokátní kancelář v ČR“.

Po vyhlášení těch neúspěšnějších ve všech devíti kategoriích soutěže se všichni při dobrém jídle a pití bavili ještě dlouho.

základní zápis

rozšířený zápis

exkluzivní zápis

* ilustrační foto

Česká advokátní komora se společností ASPI vydají při příležitosti 5. sněmu ČAK v roce 2009 reprezentativní

ADRESÁŘ ADVOKÁTŮ

Cílem je sestavit komplexní adresář advokátů a usazených evropských advokátů, v němž bude každému advokátovi garantovaný bezplatný základní zápis. Adresář nabídne prostor i pro širší prezentaci či plošnou inzerci advokáta nebo kanceláře.

Pro včasné zajištění aktualizace informací o Vás a pro Vaši eventuální inzerci si Vás dovolueme průběžně kontaktovat.

Základní zápis - ZDARMA - garantovaný ČAK
Rozšířený zápis - 9 900 Kč (rozsah až 1/3 strany)
Exkluzivní zápis - 19 900 Kč + 5 000 Kč za každý osobní profil advokáta (min. rozsah 1 strana, dva osobní profily)

Plošná inzerce:
1/1 strany - 40 000 Kč

Galavečer Právníka roku 2008:

**Vstupenky rozebrány.
Kapacita sálů hotelu
Clarion zcela zaplněna.**

právník roku 2008

Téměř na den přesně dva měsíce před konáním slavnostního galavečera Právníka roku 2008 – 23. ledna 2009 – musela Česká advokátní komora přestat přijímat rezervace na vstupenky. Takovou rychlostí snad nezmizely ani vstupenky na koncert Madonny...

Všem, na které se letos nedostalo a jsou zklamání, vzkazujeme jedině. Všichni jste měli stejnou šanci, všichni jste se o možnosti rezervovat si vstupenky dozvěděli ve stejný čas z Bulletinu advokacie č. 10/08 a z webových stránek ČAK. Všechny jsme vás upozornili, že kapacita hotelu není nafukovací a zkrátka, kdo si dřív zarezuje, na toho se nejspíš dostane. Všechny rezervace byly pečlivě a spravedlivě zaznamenávány podle data, kdy jsme je obdrželi, a rozhodně si nyní pracovníci ČAK nezaslouží spílání těch, kteří si vzpomněli pozdě...

Věřte, že ani my jsme neočekávali, že o vstupenky bude tak obrovský zájem. Moc nás společně s EPRAVEM.CZ těší, že se Právník roku a jeho galavečer stal po třech letech tak vyhledávanou společenskou událostí. I když ambice být tou nejvýznamnější akcí v celé justici, ty jsme si dělali od začátku.

Pro ty, na které se tedy letos nedostalo, máme už nyní informaci, že galavečer 5. ročníku Právníka roku proběhne 22. ledna 2010 v brněnském BOBYCENTRU, kde kapacita hlavní Laser Show Hall čítá dva tisíce lidí. Vstupenky si bude možné rezervovat od chvíle, kdy vyjde Bulletin advokacie č. 10/09, a ve stejný okamžik budou k dispozici i rezervační formuláře na vstupenky i ubytování na webových stránkách ČAK.

Na ty šťastnější z vás se těšíme osobně v pátek 23. ledna 2009 v pražském hotelu Clarion, kde nás přivítá mo-

derátor Marek Eben. Po slavnostním ceremoniálu předávání cen sv. Yva a uvedení nové justiční osobnosti do Právnické síně slávy se budeme bavit při koncertech hned několika hudebních skupin v čele s populárními Chinaski a populární videodiskotékou s hity pro starší a střední generaci.

Pokud budete přijíždět na galavečer automobilem, můžete využít hotelového parkoviště v podzemí, pokud jste zblízka a vydáte se do hotelu metrem, dostanete se přímo z nástupiště metra suchou nohou přes nákupní galerii Fenix až do hotelové recepcie. Pro snadnější orientaci sledujte hostesky s logy Právníka roku.

✦ icha

Jak zasílat elektronická podání České advokátní komoře

Ke dni 1. prosince 2008 byla zprovozněna **epodatelna České advokátní komory**, která umožňuje odesílat a přijímat datové zprávy, opatřené zaručeným elektronickým podpisem, jež se týkají působnosti České advokátní komory při výkonu veřejné správy a samosprávy advokacie ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Adresa elektronické podatelny ČAK je **epodatelna@cak.cz**. Na tuto adresu můžete od začátku prosince zasílat elektronická podání (tím se rozumí e-mailová zpráva) podepsaná vaším zaručeným elektronickým podpisem, který je opatřený kvalifikovaným certifikátem od akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb (viz Bulletin advokacie č. 11/2008, Aktuality, str. 16).

Maximální velikost elektronického podání v jedné zprávě je 5 MB včetně příloh, přijímané formáty datových zpráv jsou *.rtf, *.doc, *.pdf, *.txt, *.html, *.htm, *.jpg (pro vyš-

ší kompatibilitu upřednostňujeme formát RTF, dokument nesmí obsahovat vykonatelné příkazy). Pokud jedna zpráva obsahuje více dokumentů, musí být zřetelně označeno, který z nich je podáním ve věci samé a který je pouze přílohou. Nejpozději následující pracovní den vám bude zasláno potvrzení doručení datové zprávy. Pokud

epodatelna@cak.cz

potvrzení o doručení datové zprávy neobdržíte, zpráva nebyla doručena nebo epodatelna

nebyla schopna datovou zprávu přijmout (např. použití jiných formátů, zpráva zpracována v nekompatibilním programu, překročena velikost datové zprávy).

Pro běžnou komunikaci s jednotlivými pracovníky a odbory ČAK nadále používejte jejich e-mailové adresy (viz rubrika Kontakty na webových stránkách ČAK).

Více informací naleznete na:
www.cak.cz/Epodatelna ČAK.

✦ MaH

CODEXIS[®] ADVOKACIE

PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

VÁNOČNÍ NABÍDKA

...o více než 50 % výhodněji

CO ZÍSKÁVÁTE?

Právní informační systém CODEXIS[®] ADVOKACIE
Datový zdroj Literatura
Nástroj spolupráce s Microsoft Office CODEXIS[®] Link
Internetové aktualizace každých 14 dní CODEXIS[®] NET Servis
PRÁVNÍ KALKULAČKA

Pro další informace k vánoční akci navštivte
www.codexisadvokacie.cz/vanoce

kontaktujte nás: tel. 596 613 333

PF 2009

Přejeme Vám krásně prožitý vánoční čas,
pevné zdraví a mnoho úspěchů v příštím roce.

www.codexisadvokacie.cz
klientske.centrum@atlasconsulting.cz

Vinárna a kavárna GRATIA v Kaňkově paláci

Znovu otevřeno!

V dubnu 2006 byla slavnostně otevřena zrekonstruovaná kavárna a vinárna GRATIA v přízemí a v gotickém podzemí Kaňkova paláce. Její provozovatel však před více než půl rokem restaurační provoz uzavřel a ve spolupráci s ČAK se hledal nový nájemce.

Nyní hlásíme: GRATIA je znovu otevřena a slouží široké veřejnosti a hlavně advokátům!

Novými nájemci se stali Fabio a Karolina Polverini, kteří do GRATIE přinášejí nefalšovanou italskou kuchyni. Společně provozovali téměř deset let dvě restaurace v Toskánsku a v italských Alpách. Pan Fabio je excelentní šéfkuchař, který se krom „italské klasiky“ specializuje na ryby a toskánské lahůdky. Paní Karolína zase šéfuje provozu restaurace a kavárny.

Denně od 11 do 23 hodin můžete tedy opět zavítat do kavárny, ve které vám naservírují pravé italské espresso z jedinečné neapolské kávy, jež se praží v malém rodinném podniku. I horká čokoláda, která tu na vás čeká, či cappuccino pocházejí přímo z Itálie.

V kavárně i podzemní vinárně vám nabídnou pouze kvalitní italská vína, stejně jako italskou kuchyni, při-

Takže pozvání od Fabia a Karoliny: Přijďte ochutnat naše speciality, těšíme se na vás!

pravovanou skutečně à la Itálie, nikoliv à la Česko. Můžete se seznámit i s několika toskánskými specialitami, jako jsou např. předkrmové crostini neri (toustík s kuřecími jatýrky), fazole po toskánsku, toskánské ragù... Denně tu pečou 2-3 druhy domácího chleba, o chuti pravého italského tiramisu se raději ani nezmiňujeme... ✪ icha

SLEVOVÁ KARTA PRO ADVOKÁTY

Každý advokát zapsaný na seznamu advokátů vedeném ČAK má nárok na slevu ve výši

15 procent z ceny

konzumace nejen své, ale i svých hostů (max. 10), které se přivede – např. na pracovní schůzku či jednání, ale i zcela soukromě. Jak tuto slevu uplatnit?

Stačí si vyzvednout svou osobní slevovou kartu GRATIA! Mnozí z vás tak už dávno učinili, a těm chceme sdělit, že jejich karty zůstávají v platnosti. Slevové karty pro ostatní jsou připraveny na odboru vnějších vztahů ČAK – Kaňkův palác, 1. patro, u asistentky odboru pí Marie Haklové. Proti podpisu vám bude na místě ihned vydána karta (viz obr.).

I vám, kteří do Prahy přijíždíte jen občas, může přijít vhod zorganizovat si schůzku s kolegou či klientem v příjemném prostředí a za přijatelné ceny přímo v sídle vaší komory, kde se tudíž můžete skutečně cítit jako doma...

Využijte výhodu, kterou vám ČAK a vinárna GRATIA nabízejí!

Předány Randovy medaile za rok 2008

Letos již pošestnácté udělila Jednota českých právníků medaile profesora Antonína rytíře Randy. Hosty na slavnostním aktu dne **29. října 2008 ve Vlasteneckém sále pražského Karolina** byli i předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. Iva Brožová, soudce Ústavního soudu JUDr. PhDr. Stanislav Balík a prezident Notářské komory JUDr. Martin Foukal.

Na půdě Univerzity Karlovy všechny přítomné jménem svým i jménem rektora UK, profesora Václava Hampla, přivítal prorektor UK pro rozvoj, profesor Stanislav Štech. Po úvodních slovech předsedy Jednoty českých právníků JUDr. Otakara Motejla vystoupil se svojí slavnostní přednáškou o vztahu profesora Jana Krčmáře k profesoru Antonínu Randovi ředitel Ústavu právních dějin PF UK, profesor Jan Kuklík.

Poté předseda Jednoty postupně předal osm Randových medailí za rok 2008 – čtyři bronzové, tři stříbrné a jednu zlatou.

Bronzové medaile Antonína rytíře Randy za rok 2008 obdrželi:

- JUDr. Petr Čech, asistent soudce Ústavního soudu
- doc. JUDr. Zdenka Gregorová, CSc., proděkanka a zástupkyně vedoucího katedry pracovního práva a sociálního zabezpečení Právnické fakulty MU v Brně
- JUDr. Jan Kotous, ředitel kanceláře Vyšehradské kapituly v Praze
- JUDr. Karel Wawerka, notář

JUDr. Otakar Motejl gratuluje nositele zlaté medaile rytíře Randy za rok 2008, JUDr. Antonínu Mokrému.

Professor Kuklík při slavnostní přednášce.

Stříbrné medaile Antonína rytíře Randy za rok 2008 obdrželi:

- JUDr. Mikuláš Blažej, advokát v Olomouci
- prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., děkan Právnické fakulty UK Praha
- JUDr. Jan Vích, CSc., 92 let, vězněn v koncentračním táboře, původně soudce, v 50. letech politicky perzekuován, později podnikový právník, po Listopadu externí učitel na PF MU v Brně

Nositelem zlaté Randovy medaile za rok 2008 se stal JUDr. Antonín Mokřý, první předseda pražského Vrchního soudu.

Všem oceněným redakce *Bulletinu advokacie* upřímně gratuluje.

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

♣ Foto JAN SMIT

Sdělení ČAK o povinných platbách

- ❖ o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) pro rok 2009
- ❖ o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory pro rok 2009
- ❖ o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2008
- ❖ o výši a splatnosti pojistného pro rok 2009

I. Příspěvek na činnost Komory pro rok 2009

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory na rok 2009 činí

- a) 8000 Kč,
- b) 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- c) 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2009.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2009.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2009, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. **To platí obdobně pro platby, které vyplývají ze změn oznámených matrice v průběhu roku.**

II. Odvod do sociálního fondu Komory pro rok 2009

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory na rok 2009 činí

- a) 500 Kč,
- b) 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2009,
- c) odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2009.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2009, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen (**2009**), a pětímístného registračního čísla advokáta (**příklad VS: 200900239**). **Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.**

Pondělí – čtvrtek: 8.00 – 15.30 hod.

Pátek: 8.00 – 13.30 hod.

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2008

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2008 činí

- a) 3000 Kč,
- b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru;
- c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přeruší výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2009.

Jestliže pracovní poměr advokátního koncipienta k povinnému advokátovi skončil před 20. lednem 2009, je poměrná částka příspěvku do fondu ČAK pro vzdělávání advokátních koncipientů splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se platí **převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z poslední číslice roku, za který je odvod placen (8) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.

Pondělí – čtvrtek: 8.00 – 15.30 hod.

Pátek: 8.00 – 13.30 hod.

IV. Pojistné pro rok 2009

Komora na základě rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovnou, a. s., a Komorou, **sjednává pojištění pro advokáty vykonávající advokacii**

- ❖ **samostatně**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jím zaměstnávaným advokátem,
- ❖ **jako účastníci sdružení**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jimi zaměstnávaným advokátem, jakož i pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát jako účastník sdružení povinen z důvodu solidární odpovědnosti podle občanského zákoníku,
- ❖ **jako společníci veřejných obchodních společností nebo jako komplementáři komanditních společností**, pro případ závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá společnost, a advokát je podle obchodního zákoníku povinen ke splnění tohoto závazku z důvodu ručení jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti, popřípadě též pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi společností v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnávaným advokátem.

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se ale vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení se vztahuje také na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojiřit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce.

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda

v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsáni další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2009 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2009, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2009, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2009 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2009, aniž budou na toto období platit pojistné a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2010.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2008 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro příslušný kalendářní rok individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění ani minimální limit pojistného plnění však nesmí být nikdy nižší, než kolik by činil v případě hromadného pojištění advokátů. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Individuální pojistné smlouvy jsou advokáti povinni předložit Komoře vždy nejpozději do konce kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, na nějž se hromadné pojištění advokátů vztahuje (v tomto roce do 31. 12. 2008), bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili.

Pojistné na rok 2009 je splatné do 31. 12. 2008.

Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, který je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.

Pondělí – čtvrtek: 8.00 – 15.30 hod.

Pátek: 8.00 – 13.30 hod.

Rámcová pojistná smlouva č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů, uzavřená mezi Generali Pojišťovnou, a. s., a Komorou, je uveřejněna v částce 4/2006 Věstníku ČAK a její dodatek č. 18 v částce 2/2008 Věstníku ČAK a je včetně dodatku vyvěšena na webových stránkách Komory na adresách www.cak.cz/files/185/GENERALI-Smlouva2006.pdf a www.cak.cz/files/185/dodatek_18.pdf.

Minimální limity pojistného plnění a pojistné jsou patrné z připojené tabulky, která je také přílohou č. 14 rámcové pojistné smlouvy. Podrobnější metodické pokyny a příklady pro jednotlivé formy výkonu advokacie jsou uvedeny v přílohách č. 18a, 18b, 18ba a 18c rámcové pojistné smlouvy.

Jako pomůcka pro výpočet pojistného je uveřejněn na webových stránkách Komory na adrese www.cak.cz v rubrice „Soubory ke stažení“ tzv. **Kalkulátor pojistného** pro rok 2008, který platí i pro rok 2009.

Všechny tyto informace jsou k dispozici též na webových stránkách ČAK www.cak.cz/Povinné platby.

	Základní LPP Kč	Za základní LPP roční pojistné Kč	LPP z důvodu solidární odpovědnosti za každého účastníka sdružení/společníka společnosti/ /komplementáře	Roční pojistné za každého účastníka sdružení/ /společníka společnosti	LPP za každého zaměstnaného advokáta	Roční pojistné za každého zaměstnaného advokáta	Spoluúčast ze základního rozsahu pojistného krytí (% ze vzniklé škody)
a) advokát vykonávající advokacii samostatně	1 000 000	3200	–	–	1 000 000	800	10 % min. 10 000 max. 50 000
b) advokát vykonávající advokacii ve sdružení	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000
c) společník v.o.s.	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000
d) komplementář komanditní společnosti	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000

z právní teorie a praxe

Články

Několik poznámek k pozbývání českého státního občanství nabytím cizího státního občanství na základě výslovného projevu vůle	21
Akcesorita zástavního práva	24
Licenční smlouva	26
Otázka aplikace nevyvratitelné právní domněnky vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, resp. společného jmění manželů	29
Nakládání s majetkem ve výlučném vlastnictví manžela povinného	32
Vyšetření při ovlivnění alkoholem aneb jenom dýchnout nestačí	33
Detencia – aktuální trestnoprávní úprava v Slovenskej republike	35
Z judikatury	39 – 44
Z odborné literatury.....	45 – 52

Shrnutí

Josef Chýle: Několik poznámek k pozbývání českého státního občanství nabytím cizího státního občanství na základě výslovného projevu vůle

Článek se zabývá pozbýváním českého státního občanství v důsledku nabytí cizího státního občanství na základě výslovného projevu vůle dle § 17 zák. č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbývání státního občanství České republiky, jež ve správní a soudní praxi činí mnohé interpretační potíže. Součástí článku jsou závěry Nejvyššího správního soudu i soudu Ústavního s významným dosahem pro advokátní praxi v oblasti správního a ústavního práva.

Jan Mayer: Akcesorita zástavního práva

Článek se věnuje otázce zániku zástavního práva zajišťujícího pohledávku v případě zániku dlužníka, zejména jedná-li se o právnickou osobu. Autor se zabývá především rozdílnými závěry odborné veřejnosti, se zohledněním rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 1198/2005 ze dne 9. 2. 2006, když Nejvyšší soud České republiky ve výše uvedeném rozhodnutí dospěl k závěru, že „zástavní právo nezaniká, jestliže dluh odpovídající zajištěné pohledávce nemůže být uspokojen právnickou osobou jako dlužníkem proto, že zanikla bez právního nástupce“.

Jiří Sláma: Licenční smlouva

Článek hodnotí současnou právní úpravu licenční smlouvy v rámci českého právního řádu, především úpravu licenčních smluv v obchodním zákoníku, protože jde o úpravu nejrozšířenější. Upozorňuje na některé její nedostatky (především jde o příliš malý soubor vztahů, které daný typ smlouvy zahrnuje, a absenci úpravy převodu práv, která jsou prostřednictvím licenční smlouvy pouze vykonávána), a navrhuje jejich řešení – jednak rozšíření možného předmětu licenční smlouvy i do oblasti označení původu a zeměpisných označení, jednak vytvoření samostatné obchodněprávní úpravy smlouvy o převodu těchto práv v obchodním zákoníku.

Kateřina Součková, Romana Petrová: Otázka aplikace nevratitelné právní domněnky vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, resp. společného jmění manželů

Příspěvek je věnován problematice nevratitelné právní domněnky vypořádání společného jmění manželů, resp. bezpodílového spoluvlastnictví manželů, a to v souvislosti se zajímavým rozhodnutím Krajského soudu v Hradci Králové. Krajský soud v Hradci Králové vyslovil názor, že v průběhu řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů nemůže až do jeho skončení nastoupit zákonná domněnka vypořádání ani ohledně těch věcí, které účastníci nenavrhli k vypořádání. Autorky v této souvislosti shrnují stávající rozhodovací praxi Nejvyššího soudu ČR a poukazují na možné výklady ustanovení § 150 odst. 4 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Luboš Chalupa: Nakládání s majetkem ve výlučném vlastnictví manžela povinného

Autor se ve svém článku zabývá právními následky zjevně neoprávněného doručení exekučního příkazu i manželovi povinného, který je již podle veřejně přístupných registrů výlučným vlastníkem. Autor stanoví základní podmínku pro postižení majetku evidovaného jen na jméno manžela povinného exekucí a tím je, že existenci společného jmění manželů od počátku nevylučuje již samotná poznámka o způsobu nabytí majetku ve veřejně přístupných registrech, zejména katastru nemovitostí.

Běla Sedláčková, Petr Sedláček: Vyšetření při ovlivnění alkoholem aneb jenom dýchnout nestačí

V souvislosti se současnou právní úpravou, zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, a zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích, se můžeme setkat s velmi závažnými postihy za řízení vozidla pod vlivem alkoholu (obdobně viz i ust. § 201 tr. zák.). Zjišťování, zda je řidič pod vlivem alkoholu či nikoliv, však neprobíhá při všech kontrolách stejně. Článek poukazuje na používané nespécifické metody zjišťování hladiny alkoholu v krvi a na jistou technickou nedokonalost dnes používaných dechových analyzátorů. Zároveň autoři uvádí některé prameny právní úpravy, které se týkají provedení analýzy krve za účelem zjištění přítomnosti alkoholu, a to takového provedení, které je lege artis. Článek může být aktuální i z toho hlediska, že v současné době se diskutuje o návrhu zákona, dle kterého by pro účely správního/trestního řízení stačilo jen zjištění dechovým analyzátořem.

Jozef Madliak, Peter Dzadik: Detencia – aktuálna trestno- právná úprava v Slovenskej republike

Autori v příspěvku poukazují na aktuální situaci v Slovenskej republice v súvislosti s tým, že rekodifikovaný trestný zákon ako svoj inštitút zakotvil detenciu ako súčasť ochranných opatrení. Do dnešnej doby (od 1. 1. 2006) nebol vytvorený špecializovaný ústav na realizáciu tohto ochranného opatrenia. Autori ďalej v příspěvku poukazujú na problematiku samotnej realizácie detencie a na riziká v súvislosti s ochranou občianskych práv a slobôd pri tomto ochrannom opatrení.

Několik poznámek k pozbývání českého státního občanství nabytím cizího státního občanství na základě výslovného projevu vůle

JUDr. JOSEF CHÝLE

Státní občanství je jedním ze znaků, jimiž je definován stát. Definice či vymezení pojmu „státní občanství“, popř. obsah a význam tohoto pojmu, se – jak dále poznáme – v současném „unijním“ prostředí neustále vyvíjí a mění. S ohledem na rozsah a potřeby tohoto příspěvku lze státní občanství vymežit následujícím způsobem: „*Státní občanství je časově trvalý, místně neomezený, bezprostřední a hluboký vztah fyzické osoby a státu, který je proti vůli fyzické osoby zpravidla nezrušitelný. Z tohoto vztahu vznikají vzájemná práva a povinnosti fyzické osoby i státu, která jsou zčásti odlišná od práv a povinností fyzických osob, které nejsou státními občany daného státu a která zejména spočívají v právu fyzické osoby – občana – na ochranu ze strany státu na jeho území i mimo ně, v právu pobývat na jeho území, popřípadě se na toto území kdykoliv bez jakéhokoli omezení vrátit a v právu podílet se na správě státu. Povinností občana je dodržování právních předpisů a podílet se na správě a obraně daného státu.*“¹

Tato definice je velmi obsáhlá, ovšem je nutné poznamenat, že pojem státního občanství není přesně legislativně stanoven v žádném vnitrostátním předpisu. Výkladové pravidlo platné pro právní řád České republiky lze najít též v ustanovení čl. 42 Listiny základních práv a svobod.

Na následujících řádcích se autor přidrží zásady *ne quid nimis* a nebude tudíž rozměšňovat velmi širokou problematiku nabytí a pozbývání státního občanství, nýbrž chce upřít pozornost na vybraný aspekt pozbývání státního občanství nabytím cizího státního občanství na základě výslovného projevu vůle dle § 17 zák. č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbývání státního občanství České republiky (dále jen „zákon“), jenž činí v praxi s ohledem na dvojí státní občanství nemalé interpretační potíže.

Primárními důvody zániku státních občanství – nahlíženo prismatem zahraničních právních úprav i norem práva mezinárodního – jsou **smrt občana, propuštění občana státu ze státoobčanského svazku a odnětí státního občanství**. Dikce čl. 15 odst. 2 Všeobecné deklarace lid-

ských práv z roku 1948, kdy nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti ani práva svou státní příslušnost změnit, se odráží rovněž v ústavním zakotvení zásady zákazu zbavení státního občanství občana proti jeho vůli uvedené v čl. 12 odst. 2 Ústavy. Nejnovější unijní úprava, tj. Evropská úmluva o občanství² se rovněž zabývá institutem ztráty občanství. Iniciativa je v této oblasti samozřejmě přenechána vnitrostátním úpravám, ale čl. 7 této úmluvy poskytuje základní rámec pro případ, že vnitrostátní právo – ať již z jakéhokoli důvodu – ztrátu občanství neupraví. **Smluvní stát nesmí ve svém vnitrostátním právu stanovit, že jeho státního občanství se pozbývá ze zákona nebo z iniciativy smluvního státu. Z tohoto pravidla jsou ovšem přípustné výjimky.** Důvodem pro ztrátu občanství tak může být dobrovolné nabytí jiného občanství, nabytí občanství smluvní strany na základě podvodného chování, nepravdivých informací či zatajení skutečnosti týkajících se žadatele. Rovněž nepřekonatelnou překážkou pro „udržení“ si státního občanství daného státu může být dobrovolná služba v cizích vojenských službách. Úmluva výslovně se ztrátou státního občanství spojuje mj. i jednání vážně poškozující vitální zájmy smluvní strany nebo nedostatek skutečného pouta mezi smluvním státem a příslušníkem, který má obvyklý pobyt v cizině.³ Smluvní stát nesmí ve svém vnitrostátním právu dle čl. 7 Úmluvy dále stanovit, že jeho státního občanství se pozbývá ze zákona nebo z iniciativy smluvního státu, s výjimkou, zjistí-li se v době nezletilosti dítěte, že předpoklady stanovené vnitrostátním právem, které vedly k nabytí státního občanství smluvního státu ze zákona, už nejsou splněny, s výjimkou adopce dítěte, jestliže dítě získá nebo má cizí státní občanství jednoho z adoptivních rodičů nebo obou. Smluvní stát ovšem může stanovit, že jeho státního občanství pozbývají děti, jejichž rodiče tohoto státního občanství pozbudou, s výjimkou případů dobrovolné služby v cizí armádě a případů, kdy chování občana předmětného státu závažně poškozují důležité státní zájmy. Pokud však jednomu z rodičů zůstane toto státní občanství zachováno, nemohou ho pozbýt ani děti.

Naše současná právní úprava⁴ vychází ze zásady jediného výlučného státního občanství. Tuto zásadu zdůrazňuje ostatně i sama důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona.⁵ Ani při použití horizontální administrativní komparistiky státoobčanských norem v rámci evropského prostoru nelze udělat jiný závěr, než že i v jiných zemích

je bipolarismus považován za nežádoucí jev. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 5. 2007, č. j. 1 As 62/2006-82 vyjádřil pozoruhodnou myšlenku, že „*Existence Evropské unie a států uvnitř ní, jakož i vývoj pojmu „evropské občanství“ jsou fenomény, které nutí ke změně pohledu na popisované instituty. Hranice domovského státu se pro občany a pro jejich záruky (např. sociální i ekonomické) začínají stírat a je otázkou vývoje, zda bipolarismus naopak nebude v budoucnu vítaným jevem.*“ Ministerstvo vnitra (prostřednictvím návrhu věcného záměru ústavního zákona, jímž se mění Ústava České republiky, a věcného záměru zákona o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky), ani Rada Evropy (prostřednictvím Úmluvy o omezení případů vícetěho občanství a vojenských povinností v případě vícetěho občanství) takovéto polemiky zatím ani nepřipouští a chápe – zejména vzhledem k známým praktickým problémům mnohých bipolárních dle autorova názoru oprávněně – několikrát státní občanství jako nežádoucí jev.⁶

Ze zásady jediného vylučného státního občanství plyne i **způsob pozbytí státního občanství** České republiky dle § 17 zákona, podle něhož státní občan České republiky pozbývá státní občanství České republiky dnem, kdy **na základě vlastního projevu vůle** (tzn. na základě vlastní žádosti, prohlášení, souhlasu či jiného úkonu směřujícího k nabytí cizího státního občanství) dobrovolně nabyde cizí státní občanství. Dle § 13 zákona jde o jednu z možností pozbytí státního občanství České republiky. Druhou možností je **prohlášení o vzdání se státního občanství** České republiky, učiněné před zastupitelským úřadem České republiky, jež je upraveno v ust. § 16 zákona. Pod pojmem prohlášení (opce) je nutné rozumět právo volby státního občanství mezi dvěma nebo více občanstvími, jež přicházejí v úvahu. Optant se na základě prohlášení o volbě státního občanství stává státním občanem daného státu. Naproti tomu výslovný projev vůle (typicky žádost), jímž dochází k nabytí cizího státního občanství, takové účinky změny státoobčanského postavení sama o sobě nemá.

Nabytí státního občanství udělením na základě žádosti (naturalizace) předpokládá vydání určitého rozhodnutí, a proto občan nabyvá státní občanství teprve na základě pravomocného rozhodnutí příslušného státního orgánu. Výkladové potíže činí výjimky z tohoto pravidla, jež § 17 zákona uvádí ve větě druhé a třetí odstavce 1: „*K pozbytí státního občanství České republiky nedojde v případech, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství manžela za trvání manželství. K pozbytí státního občanství České republiky nedojde ani v případech, kdy nabytí cizího státního občanství došlo narozením.*“ Těmito výjimkami jsou případy, kdy občan České republiky nabyl cizí státní občanství v souvislosti s uzavřením manželství nebo narozením. Tento způsob „zachování“ si státního občanství České republiky je v českém právním řádu novum, jelikož starší právní úpravy⁷ takovou možnost zániku státního občanství neobsahovaly, ostatně důvodová zpráva k ustanovení § 17 zákona uvádí, že se jedná o nový, dosud v československém prostředí neznámý způsob pozbytí státního občanství České republiky. Příklad, kdy

státní občan České republiky nabyde na vlastní žádost cizí státní občanství, vychází ze zásady, podle níž by každá fyzická osoba měla mít pouze jedno státní občanství. Úprava podobná českému ust. § 17 zákona, preferující výše uvedenou zásadu, že **pokud jejich státní občan získá na vlastní žádost cizí státní občanství, pozbývá občanství původní**, je v rámci administrativní komparatistiky k nalezení v mnoha zemích nejen evropského prostoru [Spolkový zákon o rakouském státním občanství (Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft), finský zákon o státním občanství č. 401/1968, švédský zákon o státním občanství č. 382/1950, norský zákon o státní příslušnosti č. 3/1950, dánský sjednocovací zákon č. 457/1991, nizozemský královský zákon o státní příslušnosti].

Paragraf 17 odst. 1 věty první zákona tedy stanoví, že **v případě, kdy občan vyvinul vlastní iniciativu cizí státní občanství získat, nejde o zbavení státního občanství, nýbrž o ztrátu státního občanství získáním občanství jiného státu**. Občanu je do rukou dána možnost rozhodnout se, zda požádá o cizí státní občanství či nikoli. Pokud ano, musí být ovšem srozuměn s tím následkem, že pozbyde státní občanství České republiky dnem, kdy dobrovolně na základě takového svého projevu vůle nabyl cizí státní občanství. Občan tímto ustanovením není a ani nemůže být zbaven možnosti rozhodovat o svém státním občanství, právě naopak.⁸

Výjimkou z principu zamezení dvojího státního občanství je, že v případě, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu (za předpokladu, že došlo k nabytí cizího státního občanství manžela za trvání manželství), nedojde k pozbytí státního občanství České republiky. Druhá výjimka uvedená ve větě třetí odst. 1 § 17 zákona stanoví, že **k pozbytí státního občanství České republiky nedojde ani v případech, kdy k nabytí cizího státního občanství došlo narozením** (např. v případě, kdy matkou je občanka s německým státním občanstvím a otec je českým státním příslušníkem, nepozbyde dítě ani v případě, že získá po matce německé státní občanství, státní občanství České republiky). Jak je z citovaného znění zákona patrné, § 17 odst. 1 zákona přináší rozlišení dvou základních skupin skutečností vedoucích k pozbytí státního občanství. Zatímco věta první a druhá pracuje vylučně s možností pozbytí státního občanství České republiky na základě projevu vůle občana České republiky (§ 17 odst. 1 věty první zákona přináší výčet těchto úkonů; jde o žádost, prohlášení, souhlas nebo jiný úkon směřující k nabytí cizího státního občanství), věta třetí § 17 zákona pracuje naopak vylučně se skutečnostmi, na jejichž základě dochází ke vzniku, změně či zániku určitého právního stavu, aniž by takový stav mohla tato osoba (občan České republiky) svojí vůlí jakkoli ovlivnit. Takovou právní skutečností je typicky narození. Zásada *ius sanguinis* je základní zásadou české právní úpravy (srov. § 3 zákona) a praktický dosah výkladu věty třetí odstavce prvního § 17 zákona jsem již nastínil na předchozích řádkách.

Z výše uvedeného vyplývají pro právní praxi některé interpretační komplikace, a to zejména z díky věty druhé

odst. 1 § 17 zákona. Paragrafové znění předně hovoří o situaci, kdy k pozbytí českého státního občanství nedojde, došlo-li k nabytí cizího státního občanství (státní občanství manžela) v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu a za trvání manželství.

Jde ovšem toliko o situace, kdy český státní příslušník získal manželovo cizí státní občanství automaticky, tj. okamžikem uzavření sňatku a tedy zdánlivě bez projevu vůle občana České republiky, tak, jak uvedl např. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 25. 5. 2006, č. j. 10 Ca 307/2005-42?

Nebo u českého státního příslušníka, jenž uzavřel manželství s cizí státní příslušnicí a jenž nabytí na základě vlastního projevu vůle (žádosti) manželčino (cizí) státní občanství, taktéž nedojde k pozbytí jeho českého státního občanství?

Jak tedy poradit klientce, jež se narodila jako československá (česká) státní občanka, nabytí české státní občanství a uzavřela manželství s občanem cizího státu (mající cizí státní občanství), kde se usadili, v případě, že podala žádost o nabytí cizího státního občanství naturalizací, neboť hodlala se svým manželem a rodinou žít v jeho zemi? Do výkladové kolize se zde dostávají obě kategorie právních skutečností. Příklad první. Došlo zde k nabytí cizího státního občanství automaticky, typicky samotným okamžikem uzavření sňatku a tedy zdánlivě bez projevu její vůle směřující k získání cizího státního občanství. Příklad druhý: česká občanka získala cizí státní občanství na vlastní žádost, tj. její projev vůle jednoznačně směřoval k získání cizího státního občanství, a to v souvislosti s uzavřením manželství. V jakých případech může klientka pozbyt české státní občanství?

V prvním případě nedochází k pozbytí českého státního občanství, jelikož cizí státní občanství bylo nabyto okamžikem uzavření manželství. Právní úkon – výslovný projev vůle ve smyslu § 13 písm. b) zákona, jímž dochází k nabytí cizího státního občanství, je zde projevem vůle uzavřít manželství, s nímž je automaticky spojen následek získání cizího státního občanství manžela. Tento projev vůle je nutné vázat na vůli uzavřít manželství, neboť projev vůle směřující k nabytí cizího státního občanství zde nutně chybí. Takový výklad pak je konformní i s ohledem na ust. čl. 14 Evropské úmluvy o státním občanství, dle které smluvní stát¹⁰ umožní zachování svého státního občanství mj. občanům, jež nabyli dalšího státního občanství automaticky uzavřením manželství.

Ani v druhém případě nelze přisvědčit názoru, že občanka České republiky své české státní občanství v souvislosti s uzavřením manželství pozbyde. Jako státní občanka České republiky, jež uzavřela manželství s cizím státním příslušníkem a jež nabyde na základě vlastního projevu vůle (žádosti) po 29. říjnu 2003 manželovo (cizí) státní občanství, nepozbude české státní občanství, jestliže k nabytí cizího státního občanství došlo za trvání manželství s tímto manželem (cizím státním občanem). Zákon č. 357/2003 Sb., jímž došlo ke změně zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, mj. i v ust. § 17 si kladlo za cíl vyřešit dlouholeté problémy výkladu tohoto ustanovení v obdobných případech jako

výše uvedeném. Pokud jde o případy, kdy česká státní občanka uzavřela manželství s cizím státním příslušníkem, nabytí na vlastní žádost před 29. říjnem 2003 manželovo cizí státní občanství, jež česká právní úprava takto explicitně nepostihovala, je k tomu třeba uvést, že ani v tomto případě – přes zjevné výkladové problémy ust. § 17 odst. 1 ve znění před novelou učiněnou zák. č. 357/2003 Sb. – klientka (česká státní občanka, jež nabytí cizí státní občanství v souvislosti s uzavřením manželství) nepozbude české státní občanství. Tento právní názor potvrzuje i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 5. 2007, č. j. 1 As 62/2006-82, neboť „*Přesto, že snahou právní úpravy většiny států je zábrana bipolitismu, není tato snaha bezvýjimečná. Jak Ústavní soud zdůraznil v již několika svých rozhodnutích (ÚS Pl. ÚS 5/95, IV. ÚS 34/97), je třeba při výkladu a aplikaci právních předpisů vycházet z jejich účelu a smyslu, přičemž účel a smysl nelze hledat jen ve slovech a větech, tedy jen v pozitivním právu. V právním předpisu vždy jsou nutně obsaženy i právní principy uznávané demokratickými právními státy. Z dostupných srovnávacích studií vyplývá, že jako principy, které jsou v souladu se základními lidskými právy a svobodami, je především uznáváno, že: nikdo nesmí být svévolně zbaven svého státního občanství, že dobrovolné nabytí jiného státního občanství může být důvodem, který zákonodárství suverénního státu spojuje s pozbytím občanství dosavadního, že při udělování státního občanství lze vyžadovat, aby se žadatelé zřekli státního občanství jiného (dosavadního), a konečně, že státní občanství nelze ztratit, jestliže by to vedlo ke stavu bez státní příslušnosti.*“ Výjimka uvedená v ust. § 17 odst. 1 zákona je tedy vykládána (a to i ke stavu před 29. říjnem 2003) ve prospěch zachování českého státního občanství, poněvadž i cizí státní občanství nabyté na základě výslovného projevu vůle (vlastní žádosti) je státním občanstvím nabytým – slovy zákona – v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu.

Závěrem chce autor upozornit na některé praktické problémy v souvislosti s hodnocením rozhodnutí orgánů různých cizích států o nabytí cizího státního občanství českého státního příslušníka v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu. V praxi se

lze běžně setkat jak s rozhodnutími, z nichž se jednoznačně podává, že k nabytí cizího státního občanství došlo na základě vlastního projevu vůle – žádosti českého státního příslušníka v souvislosti s uzavřením manželství, ovšem mnohem častější (exempli gratia rozhodnutí o nabytí státního občanství USA) jsou rozhodnutí, z nichž není patrné, zda došlo k nabytí cizího státního občanství „v souvislosti s uzavřením manželství“ tak, jak má na mys-

li zákon. Posouzení této otázky, zda došlo k nabytí cizího státního občanství českého státního příslušníka v souvislosti s uzavřením manželství, přestože z rozhodnutí o udělení cizího státního občanství tato skutečnost není zřejmá, činí v praxi velké obtíže.

✦ Autor je asistentem předsedy senátu Nejvyššího soudu ČR a doktorandem na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

1 Srov. Henych, V.: Analýza právní úpravy nabývání a pozbytvání státního občanství. Praha 2003, s. 1-2, shodně též Valášek, M., Kučera, V.: Státní občanství, komentář, Linde, Praha 2006 či nálezy Ústavního soudu Pl. ÚS 9/1994.

2 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 76/2004 Sb. m. s. o otevření Evropské úmluvy o státním občanství k podpisu ve Štrasburku ze dne 6. listopadu 1997. Jménem České republiky byla Úmluva podepsána v Budapešti dne 7. května 1999. S Úmluvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky ji ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Rady Evropy, depozitáře Úmluvy, dne 19. března 2004.

3 Tato zásada efektivit je velmi podstatná rovněž v případě dvojího státního občanství, kdy je předmětem hodnocení vazba občana k jednomu ze států, jejichž státní občanství má. Toto „nejužší pouto“ je jakýmsi faktickým poměrem občana ke

státu, přičemž základními hodnotícími faktory jsou trvalé bydliště, místo výkonu zaměstnání, výkon politických práv atd.

4 Zákon č. 40/1993 Sb. byl projednán a přijat Českou národní radou dne 29. 12. 1992 a řádně vyhlášen ve Sbírce zákonů České republiky v částce 12/1993.

5 Srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94, který se týká některých otázek státního občanství České republiky. V tomto nálezu je mimo jiné uvedeno, že Česká republika řešila otázku nabývání státního občanství České republiky vnitrostátním předpisem, kterým je zákon České národní rady č. 40/1993 Sb., ve znění zákona č. 272/1993 Sb., jenž obsahuje zásadu předcházení dvojím státním občanstvím a zamezení vzniku bezdomovectví.

6 Zde je dle autorova názoru na místě v takových polemikách striktně oddělovat pojem státního

občanství (dvojího státního občanství) a občanství Unie, jež státní příslušnost občana České republiky nenahrazuje, nýbrž doplňuje, a to právě ve vztahu k unijnímu prostoru [srov. ust. čl. 17 a násl. Maastrichtské smlouvy (1992), ve znění Amsterdamské smlouvy (1997), smlouvy z Nice (2001) a čl. 8 věty třetí Lisabonské smlouvy (2007)].

7 Zákon České národní rady č. 39/1969 Sb., o nabývání a pozbytvání státního občanství České socialistické republiky.

8 K tomu srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/1995 ze dne 8. listopadu 1995.

9 Přirozeně za podmínky, že k nabytí cizího státního občanství došlo za trvání manželství s tímto manželem (cizím státním občanem).

10 Evropská úmluva o státním občanství ze dne 6. listopadu 1997 vstoupila v platnost pro Českou republiku dne 1. července 2004.

Akcesorita zástavního práva

Mgr. JAN MAYER

Zástavní právo je typickým a hojně využívaným zajišťovacím institutem našeho právního řádu. **Pro zástavní právo je příznačným znakem princip akcesority a subsidiarity zástavního práva k zajišťované pohledávce, tzn., že zástavní právo je nerozlučně spjaté se zajišťovanou pohledávkou a v případě zániku pohledávky zaniká také zástavní právo zřízené za účelem jejího zajištění.** Samotné zástavní právo slouží pouze jako prostředek zajištění předmětné pohledávky a jejího příslušenství, a jeho trvání je tedy existenčně spjato s trváním hlavního závazkového vztahu.

V praxi se poměrně často setkáme se situací, kdy do dvoustranného vztahu dlužník – věřitel vstupuje jako nová, tj. třetí strana zástavní dlužník, jehož majetkem má být zajištěna předmětná pohledávka. Vznikne tak pomyslný trojúhelník, kde na straně jedné je věřitel a na straně druhé (a třetí) dlužník a zástavní dlužník.

Otázkou je, co se bude dít se zástavním právem zajišťující pohledávku v případě zániku dlužníka, zejména jedná-li se o právnickou osobu.

K zániku dlužníka bez právního nástupce může dojít například konstitutivním výrokem příslušného rejstříkového soudu v důsledku zamítnutí návrhu na prohlášení kon-

kurzu na majetek dlužníka pro nedostatek majetku. Tím by také zanikly všechny závazky a pohledávky dlužníka.

Obdobná situace sice již byla judikována rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 1198/2005 ze dne 9. 2. 2006, avšak se závěrem Nejvyššího soudu České republiky lze v mnohém polemizovat.

Nejvyšší soud České republiky ve výše uvedeném rozhodnutí dospěl k závěru, že: **„zástavní právo nezaniká, jestliže dluh odpovídající zajištěné pohledávce nemůže být uspokojen právnickou osobou jako dlužníkem proto, že zanikla bez právního nástupce.“** V odůvodnění svého rozhodnutí, pak Nejvyšší soud České republiky uvedl, že: **„Ze zástavního práva vzniká zástavnímu dlužníku povinnost uspokojit (z výtěžku zpeněžení zástavy) zástavního věřitele (jeho pohledávku za dlužníkem), a to – jak vyplývá z jeho subsidiarity a akcesoriety – v případě, že dluh odpovídající zajištěné pohledávce nebyl včas splněn. Vzniklo-li zástavnímu věřiteli právo na uspokojení ze zástavy, má právo na plnění jak od zástavního dlužníka (z výtěžku zpeněžení zástavy), tak i od dlužníka. Zástavní dlužník tedy v tomto vztahu vystupuje jako tzv. náhradní dlužník, neboť v případě včasného nesplnění dluhu odpovídajícího zajištěné pohledávce ze strany hlavního dlužníka se zástavní věřitel bude moci uspokojit z jeho majetku (z výtěžku zpeněžení zástavy).“** Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že **zástavní právo, v případě, pokud dluh odpovídající zajištěné pohledávce nemůže být uspokojen právnickou**

osobou jako dlužníkem proto, že zanikla bez právního nástupce, nezaniká.

Dle názoru Nejvyššího soudu České republiky je uvedený závěr „...obecně platný pro všechny právní prostředky zajištění závazků poskytnutého třetími osobami a ustanovení § 311 odst. 2 obchodního zákoníku není (jak se mylně domnívají odvolatelé) výjimkou potvrzující zásadu (o tom, že zánikem právnícké osoby zaniká zajištění pohledávky jejího věřitele), ale projevem uvedeného závěru, který byl - v zájmu právní jistoty - výslovně zmíněn v právní úpravě ručení v obchodních závazkových vztazích a který samozřejmě platí rovněž při zajištění pohledávky zástavním právem nebo jiným právním prostředkem zajištění poskytnutého třetí osobou.“

Znění § 170 zákona č. 40/1964, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, výslovně stanoví, že zástavní právo zaniká zánikem zajištěné pohledávky. Budeme-li hledat analogii, také ručení zaniká zánikem závazku, který ručení zajišťuje.¹ Nejvyšším soudem České republiky zmínované ustanovení § 311 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, sice stanoví výjimku z obecně platné zásady, ta se však vztahuje pouze na přesně vymezené případy: „Ručení však nezaniká, jestliže závazek zanikl pro nemožnost plnění dlužníka a závazek je splnitelný ručitelem, nebo pro zánik právnícké osoby, jež je dlužníkem.“ Aplikace ustanovení § 311 odst. 2 obchodního zákoníku, které se týká ručení na institut zástavního práva, je proto v tomto případě sporná.

Znění § 579 občanského zákoníku stanoví, že závazek smrti dlužníka nezaniká. Toto ustanovení však nelze použít pro zánik právnícké osoby.² V případě smrti fyzické osoby přecházejí její práva a povinnosti na právního nástupce, buď v rámci dědického řízení, nebo formou odúmrtí. Do těchto práv a povinností pak za zákonem stanovených podmínek vstupuje dědic nebo stát. **Právnícké osoby však mohou být zrušeny i bez právního nástupce, což má za následek, že práva a povinnosti takovéto právnícké osoby zaniknou,** a to z důvodu neexistence jednoho ze subjektů, bez kterých nemůže daný právní vztah nadále trvat. A pokud dojde k zániku hlavního závazkového vztahu (vzhledem k zániku jedné ze smluvních stran, resp. vzhledem k nemožnosti plnění), mělo by dojít také k zániku zástavního práva, vzhledem k jeho akcesorické povaze.

Obdobně se k výše uvedené situaci stává právní teorie, když uvádí: „...S ohledem na akcesorickou povahu zástavního práva dochází k jeho zániku vždy, zanikne-li zajištěná pohledávka. Není rozhodné, kterým ze způsobů zániku závazku se tak stane (splněním, započtením, dohodou stran, následnou nemožností plnění). Zanikne-li zástavní právo zánikem pohledávky, je zástavní věřitel povinen zástavu vrátit zástavci. Pokud vázlo zástavní právo na nemovitosti, má věřitel povinnost vydat listinu pro vyznačení zániku zástavního práva v katastru nemovitostí záznamem...“³

Pokud tedy dojde výmazem z obchodního rejstříku, např. na základě zamítnutí návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku dlužníka, v souladu s ustanovením § 68 odst. 3 písm. f) [dříve § 68 odst. 3 písm. g)] obchodního zákoníku, k zániku dlužníka bez právního nástupce, **dojde také k zániku závazků dlužníka i jeho pohledávek vůči třetím osobám, neboť bez dlužníka nemůže být ani závazků. Tím také zanikne zástavní právo zajišťující takovou pohledávku,** neboť zanikne-li pohledávka, zanikne také zástavní právo, které je zřízeno k jejímu zajištění (s ohledem na jeho akcesorickou povahu).

V tomto smyslu hovoří také komentář uvedený k § 170 občanského zákoníku, kde je k zániku zástavního práva v důsledku zániku zajištěné pohledávky uvedeno: „Protože zástavní právo nemůže existovat samostatně, je zákonitým důsledkem i zánik zástavního práva.“⁴

Ve prospěch tohoto tvrzení hovoří také rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky ze dne 30. 11. 2006, č. j. 1 Afs 73/2006-55. Toto rozhodnutí se sice také týká ručení a nikoli zástavního práva, avšak velmi přesvědčivým způsobem vyslovuje akcesoritu a subsidiaritu tohoto zajišťovacího prostředku, což lze vztáhnout i na daný případ. Nejvyšší správní soud České republiky v citovaném rozhodnutí uvedl, že: „Institut ručení se vyznačuje dvěma základními znaky: akcesoritou a subsidiaritou. Z akcesority vyplývá, že závazek ručitele je existenčně závislý na závazku hlavním: zanikne-li pohledávka, jejíž splnění ručitel zajišťuje, zanikne též ručitelův závazek, a to právě jako projev zmíněné akcesority.“ Hned v následující větě tento závěr dále rozvíjí: „Existence ručitelského závazku v situaci, kdy zajišťovaná pohledávka zanikla, je zásadně nemyslitelná; výjimky z tohoto pravidla musí stanovit zákon výslovně, a nelze je interpretací rozšiřovat pro jiné případy než pro ty, pro které byly určeny.“

Na jednu stranu je sice pochopitelné stanovisko případného věřitele, který se zcela jistě bude ztotožňovat se závěrem uvedeným v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 1198/2005 ze dne 9. 2. 2006, na straně druhé však je nutné posoudit danou otázku především podle platných norem a právních zásad.

Vzhledem k tomu, že odborná veřejnost se k výše uvedené problematice nestaví jednotně, se tak můžeme v praxi poměrně často setkat s **případy, kdy je v katastru nemovitostí stále zapsáno zástavní právo zajišťující již neexistující vztah.**

K tomu lze pouze pro úplnost uvést, že vzniku zástavního práva k nemovitostem, které jsou předmětem evidence v katastru nemovitostí, se dosáhne až vkladem do katastru nemovitostí. Ohledně zániku zástavního práva k nemovitostem, které jsou předmětem evidence v katastru nemovitostí, platí, co je uvedeno v § 171 občanského zákoníku: „Zanikne-li zástavní právo k nemovité věci, k níž vzniklo vkladem do katastru nemovitostí, provede se k témuž dni jeho výmaz.“

✿ Autor je advokátním koncipientem v Praze.

1 Paragraf 311 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

2 Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J.: Občanský zákoník, komentář. C. H. BECK, Praha 2006, str. 1026.

3 Knappová, M., Švestka, J., Dvořák, J. a kol.: Občanské právo hmotné, první díl. ASPI, a. s., Praha 2005, str. 460.

4 Holub, M., Fiala, J., Borovský, J.: Občanský zákoník, komentář. Linde Praha, a. s., Praha 2006, str. 289.

Licenční smlouva

JUDr. JIŘÍ SLÁMA

V poměrech současného obchodu a vzájemné konkurence mezi jednotlivými podnikateli hraje významnou roli dovednost jednotlivých podnikatelů vytvářet co neefektivnější řešení pro uplatnění jejich výrobků na trhu, a to jak prostředky propagačními, tak pomocnými nástroji zdokonalujícími produkci jednotlivých výrobků. Mnozí podnikatelé proto investují nemalé peněžní prostředky do výzkumných a vývojových prací v této oblasti. Na druhou stranu je mezi nimi velká část těch, kteří si riziko spojené s investováním nemohou dovolit, kdy časové a peněžní náklady takového postupu převyšují jejich možnosti. Navíc investice do vymyšlení již vytvořeného řešení se jeví jako nevýhodná. Proto je těmto subjektům dána možnost uzavřít s původci daného předmětu licenční smlouvu, jejíž prostřednictvím lze toto zajímavé řešení získat ihned, v mnohých případech již vyzkoušené za cenu odlehčenou od rizikových investic.

Licence znamená výjimečné povolení nebo oprávnění k nějaké činnosti nebo výkonu. V oblasti průmyslových práv považujeme za licenci povolení k využívání chráněného, utajovaného, či nezveřejněného technického řešení nebo práva na označení (ochranné známky), které majitel za úhradu poskytuje. Konkrétněji lze tuto smlouvu podle současné právní úpravy použít pro práva chráněná patenty na vynálezy, pro užité vzory, pro průmyslové vzory, ochranné známky, topografie polovodičových výrobků, nové odrůdy rostlin a plemena zvířat. K využívání jiných práv než shora uvedených se použije úprava smlouvy nepojmenované. V rámci problematiky licenčních smluv dochází k neshodám. Ježek k tomu uvádí: „V posuzování právní povahy licenční smlouvy nedochází v doktrinálním výkladu k názorové jednotě. Podle jednoho z názorů prezentovaných v české odborné literatuře se jedná v případě licenční smlouvy o konstitutivní převod práv, jejichž povaha vylučuje převod translativní.“¹ S tímto názorem se ztotožňuji, neboť v případě licenční smlouvy bude majitel poskytovat vždy jen určité odvození z jeho originálního práva. Z řady srovnání jde o smlouvu blízkou smlouvě nájemní. Jde však o dílčí převod práv, ze kterého se vyvinul zvláštní typ smlouvy sui generis nazývaný licenční smlouva. **Licenční smlouva je svolením majitele průmyslového práva k využití nehmotného statku třetí osobou, např. vynálezu chráněného patentem nebo ochranné známky.**

Podle rozsahu poskytovaných práv může být **licence výlučná nebo nevýlučná.** Vandělíková a Smejkal pak považují za základní kritérium pro rozlišení licencí vztah účastníků této smlouvy k jejímu předmětu.

Na základě tohoto kritéria pak rozlišují **licenci aktivní**, a to v případě, že předmět licence poskytujeme, a **licenci pasivní**, v případě, že předmět licence nabyváme.² Takové dělení je sice zajímavé, ale z hlediska rozlišení základních podob licence vcelku bezvýznamné. Stejně tak volba označení tohoto kritéria za základní se mi jeví přinejmenším jako nešťastná. S ohledem na výše zaujaté stanovisko, potažmo na právní úpravu licenční smlouvy samotné setrvám raději u klasického dělení licence na výlučnou a nevýlučnou. **Výlučnou je tedy licence poskytnutá jedinému nabyvateli práva.** Ten je potom výlučně oprávněn k využívání poskytovaného řešení na určitém území. Není zde tedy možnost poskytnout toto oprávnění někomu jinému. Názory na to, zda se k osobám neoprávněným k užívání řadí v případě výlučné licence i její poskytovatel, se různí. Zastávám názor, že **pokud má být licence označena jako výlučná, není s jejím předmětem oprávněn nakládat ani jeho poskytovatel.** V tom mě utvrzuje i dispozitivní ustanovení § 511 odst. 1 obchodního zákoníku, ve kterém je stanovena možnost poskytnutí výkonu práv jiným osobám i oprávnění k jejich samotnému výkonu společně, což představuje podobu nevýlučné licence. Je sice možné smluvně upravit vyloučení pouze jedné z těchto možností, v tomto případě už však půjde o určitou modifikaci oproštění od výše zmíněného ustanovení. Čistě výlučnou licenci pak bude, dle mého názoru, pouze smlouva oproštěná od celého ustanovení § 511 odst. 1 obchodního zákoníku. Speciálním případem je poté možnost poskytnutí několika výlučných licencí k jednomu průmyslovému právu; k takové možnosti dochází v případě, že je například ochranná známka v rejstříku zapsaná pro více výrobků či služeb, pak je majitel oprávněn poskytnout i několik výlučných licencí, každou z nich pro jiné výrobky či služby. **Nevýlučná licence je udělována více nabyvatelům,** je tedy podle výše zmíněného výchozí podobou právní úpravy tohoto typu smlouvy. Licenční smlouva by měla dále vymezovat předmět a rozsah licence, práva a povinnosti obou stran, způsob řešení sporů, placení licenčních poplatků atd.

Systém právní úpravy licence v ČR

Právní úprava licenčních smluv není pouze záležitostí obchodního zákoníku, ale právní řád České republiky ji dělí do tří skupin.

Do první patří **autorské smlouvy** o šíření díla, zejména smlouva nakladatelská. Tyto smlouvy upravuje autorský zákon. Ačkoliv povahu licenčních smluv nepochybně mají, označení licence neuvádí.

Druhou skupinu tvoří **licence, které nemají obchodní povahu a netýkají se autorských děl.** Používá se pro ně úprava občanského zákoníku, v němž však licenční

smlouva jako samostatný smluvní typ chybí a **jedná se proto o smlouvu nepojmenovanou**. Této úpravě se však lze vyhnout a volbou zákona vztáhnout tento vztah na úpravu obchodního zákoníku v souladu s ustanovením § 262 obchodního zákoníku, čímž vlastně výše zmíněné vztahy mohou spadat do třetí skupiny.

Tu tvoří výše zmíněné tzv. **obchodní smlouvy licenční, upravené jako samostatný typ v § 509 až 515 obchodního zákoníku**. Na rozdíl od předchozích dvou skupin jde o jedinou širěji vymezenou právní úpravu v našem právním řádu. Tento smluvní typ je tzv. relativním obchodem, který se použije na případy splňující podmínky § 261 odst. 1 a 2 obchodního zákoníku, přičemž je možné v souladu s ustanovením § 262 obchodního zákoníku nahlížet na tuto smlouvu také jako na fakultativní obchod, na němž se strany dohodly.

Podstatné části licenční smlouvy

Při výčtu podstatných částí této smlouvy je třeba na prvním místě zmínit **identifikaci stran**, kterými jsou v tomto případě poskytovatel a nabyvatel. Vedle této části je to dále **určení práv z průmyslového vlastnictví a vymezení rozsahu jejich využití**. Další je poté **úplata** v podobě licenčních poplatků, jednorázové částky nebo jiné majetkové hodnoty jako protiplnění. Pro licenční platby Čada doporučuje požadovat otevření neodvolatelného akreditivu vystaveného prvotřídní bankou s podmínkami jeho otevření a dílčích splátek v návaznosti na ustanovení licenční smlouvy.³

Smlouva musí mít dále písemnou formu, stanovenou kogentním ustanovením § 508 odst. 2. K otázce formy změny takové smlouvy se v jedné ze svých prací vyjadřuje Marek, a to následovně: „*Pokud by smluvní strany chtěly, aby i změny smlouvy byly prováděny jen písemně, musí si to ve smlouvě, vzhledem k textu ustanovení § 272 obchodního zákoníku, výslovně sjednat*“.⁴ S tímto názorem se zcela neztotožňuji, výklad výše zmíněného ustanovení je sice naprosto správný, nicméně pro smlouvy jako dvoustranné právní úkony, u kterých zákon předepisuje písemnou formu, se použije též výklad ustanovení § 40 odst. 2 občanského zákoníku, podle něhož se může skutečně změna rovněž pouze písemně. K tomuto výkladu prezentovaného Eliášem se přikláním.⁵

Z tohoto hlediska se jeví ustanovení § 272 obchodního zákoníku jako přebytečné a sám Marek upozorňuje na skutečnost, že jeho vypuštěním by došlo ke zlepšení situace.

Práva a povinnosti obou stran upravuje zejména jejich dohoda ve smlouvě. Teprve při absenci dohody o některých právech a povinnostech je možné využít podpůrné úpravy v dispozitivních ustanoveních zákona.

Problematika právní úpravy licenční smlouvy v obchodním zákoníku

Ve většině literárních pramenů jsou nejčastěji skloňovány dva problémy právní úpravy licenční smlouvy v obchodním zákoníku. Tím prvním je příliš malý sou-

bor vztahů, které daný typ smlouvy zahrnuje. **Podle současné právní úpravy totiž nelze licenční smlouvu, jako smluvní typ upravený obchodním zákoníkem, uzavírat jinak než k předmětům průmyslového vlastnictví. Jiné smlouvy tohoto druhu je pak možné uzavírat pouze jako smlouvy nepojmenované**, na něž se daná ustanovení obchodního zákoníku o licenční smlouvě nevztahují, není-li to dohodnuto stranami. Marek k tomu uvádí: „*Je možno zvážit, zda by bylo možno dnešní licenční smlouvu upravit tak, aby zahrnovala širší okruh vztahů*“.⁶ V případě, že tedy dojde ke změně právní úpravy licenční smlouvy, zní Markův návrh takto: „*Doporučujeme změnu základního ustanovení tak, aby se smluvní typ licenční smlouvy nevztahoval pouze na předměty průmyslového vlastnictví*“.⁷ V jiné práci pak dodává: „*V ustanoveních § 509 až 515 obchodního zákoníku není nutno změnit vůbec nic, změny by si vyžádalo jen ustanovení § 508 odst. 1*“.⁸

Mírně kritičtější je v dané oblasti Telec, který trojí roztržičnost licenčního smluvního práva označuje jako příspěvek k nepřehlednosti a nesrozumitelnosti právního řádu a vítá legislativně politický záměr sjednocení licenční smlouvy v připravovaném novém občanském zákoníku, jenž má zohlednit jak různá práva vyplývající z autorského zákona, tak různá práva průmyslového vlastnictví.⁹ V tomto případě zastávám názor bližší Markovi a doporučil bych rozšíření vztahů, na které se použije obchodní licenční smlouva, a to zejména z toho důvodu, že valná většina těchto vztahů bude mít obchodní charakter. Proti takovému záměru vystupuje Švarc s argumentací podporující současnou právní úpravu takto: „*Licenční smlouvy mají mnoho typů s velmi rozdílným obsahem. Není proto snadné (ani vhodné) stanovit v zákoně jednotný režim, vyhovující licencím všech typů na všechny druhy nehmotných statků. Společná úprava licenční smlouvy jako takové by byla příliš obecná. Omezení úpravy § 508 až 515 obchodního zákoníku pouze na licence k předmětům průmyslového vlastnictví vyplývá ze společných prvků, např. jejich ochrany na základě rozhodnutí státního orgánu (např. registrace), což další nehmotné statky nemají*“.¹⁰ K takové argumentaci lze samozřejmě přihlédnout, nicméně si myslím, že je veskrze neopodstatněná, a to zejména namítání přílišné obecnosti, která je naprosto běžným znakem právní úpravy jednotlivých typů smluv, včetně současné podoby smlouvy licenční. Bez obecnosti by se jejich právní úprava musela několikanásobně rozšířit. Odlišný znak ochrany na základě rozhodnutí státního orgánu pak není nutné nikterak speciálně upravovat, neboť je již obsažen v současné podobě licenční smlouvy prostřednictvím ustanovení o registraci, § 509 odst. 1 obchodního zákoníku.

Druhým problémem je **absence úpravy převodu práv**, neboť obchodní licenční smlouva upravuje pouze výkon práv, který je touto smlouvou nabyvateli poskytnut.

Pokud si tedy strany budou chtít dojednat převod práv, budou mezi sebou muset uzavřít smlouvu nepojmenovanou. V tomto případě by tedy byla přínosná samostatná obchodněprávní úprava tohoto typu smluv.

Licence na ochrannou známku

Svým způsobem zvláštním typem obchodních smluv licenčních je licence na ochrannou známku. Ta se sice zásadně neodlišuje od ostatních licencí k průmyslovým právům, ale podoba, ve které je uzavírána, může být často ojedinělá. Zajímavé je zejména výše zmíněné sjednání několika vylučných licencí pouze k jednomu průmyslovému právu.

Uzavřením takové licenční smlouvy vlastník poskytuje právo užívat ochrannou známku podle zvláštního právního předpisu pro všechny výrobky a služby, pro které byla zapsána. Stejně tak je možné dohodnout užívání této známky jen pro některé ze zapsaných výrobků a služeb. Licence může být v tomto případě poskytnuta jak výlučně, tak nevýlučně, obvykle však výlučná není, neboť by jinak poskytovatel ztratil možnost využít její popularitu, a pro nabyvatele by se tak stala naopak příznačnou. „*Dříve byla licence na ochrannou známku většinou udělována spolu s licencí patentovou nebo na know-how. Dnes již tomu tak není, v některých zemích je její udělení velmi obtížné, zejména tam, kde je vázáný převod ochranné známky spolu s podnikem*“.¹¹

Podle práva některých zemí je také nabyvatel povinen uvést na výrobcích, že byly vyrobeny v licenci na známku. U nás taková podmínka stanovena není, je však možné, aby si ji strany ve smlouvě stanovily. Úvahy o možném zakotvení této podmínky do naší právní úpravy by měly jít, dle mého názoru, stranou, neboť možnost jejího sjednání ve smlouvě je v tomto případě dostatečná.

Závěrečné shrnutí

V oblasti licenčních smluv je třeba, aby došlo k rozšíření okruhu vztahů, na které jsou sjednávány, a to zejména smluv, jejichž předmětem je know-how, zahrnující například technologické postupy nebo materiálové složení přísad zboží, nechráněných průmyslovými právy. Rozšíření možného předmětu licenční smlouvy by se, dle mého názoru, mělo týkat i **označení původu a zeměpisných označení**, u kterých to s ohledem na jejich vázanost na určité území právní úprava nepřipouští. Samotné teritoriální omezení produkce takového výrobku podle mne jen brzdí možnosti podnikání v tomto odvětví. Pokud podnikatel produkuje výrobek ve stejném složení a se stejným postupem, které získal licenční

smlouvou, nevidím důvod k zamezení získání označení tohoto výrobku, i když je označením zeměpisným. Nemůže být po něm žádáno, aby přemístil svoji výrobu na dané území jen proto, aby jeho výrobek získal označení, které mu dle jeho složení patří. Samotná zvláštnost přičítaná danému zeměpisnému prostředí nehraje v mnoha případech takovou roli, jaká je jí přisuzována, nehledě na to, že pokud jsou vlastnosti výrobku ovlivněny daným prostředím, nebude vůbec možné vyrábět totožné zboží na jiném místě. Zastávám tedy názor co největšího rozšíření výčtu možných předmětů licenčních smluv, včetně označení původu a zeměpisných označení.

V případě ustanovení § 272 obchodního zákoníku se připojuji k názorům požadujícím jeho zrušení, neboť by se vyřešilo mnoho výkladových sporů a neshod. Použila by se poté vzhledem k ustanovení § 1 odst. 2 obchodního zákoníku občanskoprávní úprava, a to bezvýhradně.

K problematice sjednocení v jednotnou úpravu, která by přispěla k lepší srozumitelnosti a přehlednosti právního řádu, tak jak ji prezentuje Telec, nezaujímám sice souhlasné stanovisko, nicméně samotná myšlenka obecného sjednocení smluvní úpravy je velmi zajímavá. Tento postup vedoucí ke sjednocení úpravy licenční smlouvy do jednoho kodexu, následovaný stejným postupem u jiných typů smluv, by pak mohl vést k jednotné úpravě obligačního práva tak, jak jsme ho svědky například ve Švýcarsku.

Vzhledem k tomu, že názor na jednotnost obligačního práva převládá v současné době i v rámci EU, lze očekávat jeho postupné prosazování.

Licenční smlouvě by mělo být podle mne věnováno více pozornosti. Zaslouhuje si ji jako nejčastější prostředek k legálnímu transferu nehmotných statků, a to v oblasti teorie i praxe. Nezkušenost s ní může vést k řadě omylů a nedopatření. V konečném důsledku pak není daný smluvní typ na našem území dostatečně využíván v případech, pro které je stanoven, přičemž se hodí i na mnoho výše zmíněných případů, pro které jeho právní úprava absentuje. Zvýšení právního vědomí v této oblasti pak povede ke zkvalitnění těchto smluvních vztahů a k postupnému zvyšování jejich podílu na vztazích mezi podnikateli.

❖ Autor je studentem Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

1 Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P.: Kurz obchodního práva - obchodní závazky, C. H. Beck, Praha 2007, str. 345.

2 Vandělíková, J., Smejkal, V.: Licence a franšizing, Právní rádce, 2000, č. 5.

3 Horáček, R., Čada, K., Hajn, P.: Práva k průmyslovému vlastnictví, C. H. Beck, Praha 2005, str. 286.

4 Marek, K.: Obchodněprávní smlouvy, Masarykova univerzita, Brno 2004, str. 87.

5 Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P.: Kurz obchodního práva - obchodní závazky, C. H. Beck, Praha 2007, str. 16.

6 Marek, K.: Smluvní obchodní právo - kontrakty, Masarykova univerzita, Brno 2007, str. 209.

7 Marek, K.: Obchodněprávní smlouvy, Masarykova univerzita, Brno, 2004, str. 89.

8 Marek, K.: Smluvní obchodní právo - kontrakty, Masarykova univerzita, Brno 2007, str. 209.

9 Telec, I.: Přehled práva duševního vlastnictví 1, Doplněk, Brno 2002, str. 95.

10 Švarc, Z. a kol.: Úplné znění zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník s výkladem, Ekonomický a právní rádce podnikatele, č.12-13/1996, str. 174.

11 Malý, J.: Obchod nehmotnými statky, C. H. Beck, Praha 2002, str. 79.

Otázka aplikace nevyvratitelné právní domněnky vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, resp. společného jmění manželů

Mgr. KATEŘINA SOUČKOVÁ

Mgr. ROMANA PETROVÁ

I. Úvod

Krajský soud v Hradci Králové se ve svém rozhodnutí č. j. 26 Co 628/2005-132 zabýval otázkou vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (dále jen „BSM“), resp. společného jmění manželů (dále jen „SJM“) a s tím spojenou otázkou vypořádání na základě nevyvratitelné právní domněnky ve smyslu ustanovení § 149 odst. 4, resp. dnes platného a účinného § 150 odst. 4 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Krajský soud v Hradci Králové v předmětném rozhodnutí potvrdil odvoláním napadený rozsudek Okresního soudu v Trutnově č. j. 7 C 303/2002-100, přičemž dospěl k závěru, který lze shrnout do následující právní věty: **„Probíhá-li řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (popř. společného jmění manželů), nemůže až do jeho skončení nastoupit zákonná fikce vypořádání ve smyslu ustanovení § 149 odst. 4 občanského zákoníku (ve znění účinném do 31. 7. 1998, popřípadě podle § 150 odst. 4 občanského zákoníku v nynějším znění, jde-li o vypořádání SJM), a to ani ohledně těch věcí, jež účastníci neúčinnili předmětem řízení (jež nenavrhli k vypořádání).“**¹

Předmětná právní věta, resp. v ní obsažený názor Krajského soudu v Hradci Králové, vybočuje z dnes prosazovaného názoru Nejvyššího soudu ČR.² Pokusíme se v článku shrnout stávající rozhodovací praxi Nejvyššího soudu ČR týkající se aplikace nevyvratitelné domněnky vypořádání SJM (BSM) dle výše uvedeného zákonného ustanovení a upozornit na jisté sporné body, pro které tato rozhodovací praxe není přijímána bezvýjimečně. Zejména se pozastavíme u problému nastoupení či nena-

stoupení domněnky vypořádání, pokud jde o věci, které bývali manželé neúčinnili předmětem řízení o vypořádání SJM.

II. Zákonná domněnka vypořádání společného jmění manželů

Institut vypořádání SJM, resp. tehdy BSM, zákonnou domněnkou byl do občanského zákoníku zaveden jeho novelou č. 131/1982 Sb., účinnou od 1. 4. 1983, a to v podobě ustanovení § 149 odst. 4, dnes ustanovení § 150 odst. 4 občanského zákoníku. Lhůta tří let od zániku BSM, resp. SJM, v níž musí dojít k vypořádání BSM (SJM) po jeho zániku dohodou bývalých manželů, případně musí být podán návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, tedy nebyla v občanském zákoníku původně upravena. **Smyslem uvedené novelizace bylo především odstranit nežádoucí stav, kdy k vypořádání zaniklého BSM v mnohých případech buď vůbec nedošlo, nebo k němu došlo až po mnoha letech a jak právní vztahy mezi bývalými manžely, tak i právní vztahy směrem k třetím osobám byly poznamenány značnou nejistotou.**

Dnes platné a účinné ustanovení § 150 odst. 4 občanského zákoníku stanoví, že „nedošlo-li do tří let od zániku společného jmění manželů k jeho vypořádání dohodou nebo nebyl-li do tří let od jeho zániku podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí ohledně movitých věcí, že se manželé vypořádali podle stavu, v jakém každý z nich věci ze společného jmění manželů pro potřebu svou, své rodiny a domácnosti výlučně jako vlastník užívá. O ostatních movitých věcech a o nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků jsou stejné; totéž platí přiměřeně o ostatních majetkových právech, pohledávkách a závazcích manželům společných.“³

III. Judikatura Nejvyššího soudu ČR

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR není zcela jednotná. Nejvyšší soud ČR řeší problematiku nevyvratitelné právní domněnky vypořádání BSM (SJM) hned v několika svých rozhodnutích, z nichž ta nejvýznamnější uvádíme níže.

V rozhodnutí ze dne 24. 2. 2000, **sp. zn. 22 Cdo 2574/98**, Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že „nevyvratitelná práv-

ní domněnka vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů podle ustanovení § 149 odst. 4 občanského zákoníku, ve znění před novelou provedenou zák. č. 91/1998 Sb., nemohla nastoupit, bylo-li v tříleté lhůtě, v tomto ustanovení uvedené, zahájeno řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí se dále podává, že pokud jeden z bývalých manželů před uplynutím lhůty stanovené v § 149 odst. 4 občanského zákoníku podal žalobu o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, nemohlo v důsledku toho dojít k uplatnění změny vlastnického režimu k nemovitostem, tzn., že ohledně nemovitostí nemohla nastoupit nevyvratitelná právní domněnka vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Nejvyšší soud ČR poukázal i na důvodovou zprávu k předmětnému zákonnému ustanovení, podle níž „předpokladem tohoto způsobu vypořádání [tj. nevyvratitelnou domněnkou] je, že do tří let od zániku bezpodílového spoluvlastnictví nebyla uzavřena ani dohoda (tj. ani konkludentně), ani nebyl soudu podán návrh na vypořádání“.

Dále by nemělo zůstat opomenuto stanovisko Nejvyššího soudu ČR **Cpjn 38/98**, jež bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 44/2000. Nejvyšší soud ČR zde uvádí, že návrh na vklad do katastru nemovitostí podle dohody o vypořádání SJM, který byl podán po uplynutí tří let od zániku manželství, nelze povolit. Současně však poukazuje na to, že **návrh na vklad do katastru nemovitostí lze dle uvedené dohody povolit** v tom případě, kdy tento **návrh byl podán sice po uplynutí tříleté lhůty, ovšem v průběhu soudního řízení o vypořádání SJM, které bylo v této tříleté lhůtě zahájeno**. Podle Nejvyššího soudu ČR totiž „nevyvratitelná domněnka podílového spoluvlastnictví bývalých manželů k vypořádávanému majetku nemohla, s ohledem na probíhající soudní řízení, nastat.“⁴

V dalším rozhodnutí ze dne 2. 8. 2005, **sp. zn. 22 Cdo 2679/2004**, Nejvyšší soud ČR konstatoval, že „**jestliže se nemovitosti účastníků, náležející do jejich bezpodílového spoluvlastnictví, nestaly během lhůty tří let od zániku tohoto spoluvlastnictví předmětem zahájeného řízení o (částečné) vypořádání jejich bezpodílového spoluvlastnictví, staly se předmětem jejich podílového spoluvlastnictví**“.⁵

V tomto případě mělo podle Nejvyššího soudu ČR zásadní právní význam zodpovězení otázky (dovolacím soudem dosud neřešené) „jakým způsobem by měl soud vypořádat spoluvlastnictví bývalých manželů k nemovitostem, jestliže žalobce v žalobě o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů tyto nemovitosti neoznačí jako předmět vypořádání a o jejich vypořádání nepožádá žádný z účastníků ani ve lhůtě uvedené v § 149 odst. 4 občanského zákoníku v znění před novelou provedenou zákonem č. 91/1998 Sb.“ Nejvyšší soud ČR při svém rozhodování vycházel z jiného svého rozhodnutí,⁶ ve kterém dovodil, že „v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů soud vypořádá jen ty věci (majetek) náležející do tohoto spoluvlastnictví, které účastníci učinili předmětem řízení. Překročit jejich návrhy může jen ohledně ceny vypořádávaného majetku a toho, jak jej mezi manžely rozdělí“.

Z uvedeného názoru pak dle Nejvyššího soudu ČR „logicky vyplývá, že došlo-li k vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (částečnou) dohodou, která se netýkala nemovitostí do bezpodílového spoluvlastnictví manželů náležejících, a nedošlo-li ve lhůtě tří let od zániku jejich bezpodílového spoluvlastnictví k další dohodě, ani k zahájení řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů ohledně nemovitostí, platí domněnka transformace bezpodílového spoluvlastnictví k nemovitostem ve spoluvlastnictví podílové. Není rozumného důvodu, proč by tomu mělo být jinak v případě, že je zahájeno řízení o (částečné) vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a že se v průběhu uvedené lhůty nemovitosti účastníků v bezpodílovém spoluvlastnictví účastníků nestaly předmětem řízení o vypořádání tohoto spoluvlastnictví.“ Nejvyšší soud ČR pak uzavírá, že pokud ani jeden z účastníků u soudu neuplatnil vypořádání sporných nemovitostí, ani se na jejich vypořádání dříve nedohodli, lze mít za jisté, že se tyto nemovitosti po uplynutí tříleté lhůty od zániku bezpodílového spoluvlastnictví staly předmětem podílového spoluvlastnictví účastníků řízení.

V neposlední řadě si dovolíme ještě upozornit na rozhodnutí ze dne 27. 11. 1998, **sp. zn. 22 Cdo 1622/98**, v němž se Nejvyšší soud ČR zabývá otázkou, zda je možné, aby bývalí manželé platně uzavřeli dohodu o vypořádání BSM, která nevypořádává všechny majetkové hodnoty zaniklého BSM. Nejvyšší soud ČR vyjádřil přesvědčení, že od účinnosti zákona č. 131/1982 Sb.,⁷ kterým byl novelizován občanský zákoník a který zakotvil v občanském zákoníku nevyvratitelnou domněnku vypořádání BSM, lze takovou dohodu uzavřít.

IV. Polemika

Vrátíme-li se zpět k diskutovanému rozhodnutí, Krajský soud v Hradci Králové zdůraznil, že řízení o vypořádání BSM (SJM) je řízením sporným, ovládaným dispoziční zásadou, a soud tudíž nemůže překročit návrhy účastníků a vypořádat tak věci, které žádný z účastníků neučinil předmětem řízení, tedy jejichž vypořádání nenavrhl.⁸ V dalším se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně a uvedl, že probíhá-li řízení o vypořádání BSM (SJM), brání tato skutečnost nastoupení zákonné domněnky vypořádání ve vztahu ke všem věcem, které tvoří BSM (SJM) – opačný výklad by dle jeho názoru mohl vést k tomu, že jednomu z bývalých manželů by tak mohlo být zabráněno, aby reagoval na podanou žalobu rozšířením jejího předmětu, pokud tato žaloba byla podána u soudu těsně před uplynutím tříleté lhůty.

Se závěrem Krajského soudu v Hradci Králové ohledně povahy řízení o vypořádání BSM (SJM) lze bez dalšího souhlasit. V řízení o vypořádání BSM (SJM) je soud vázán návrhem a vypořádává pouze to, co účastníci učinili předmětem řízení. S ohledem na ustanovení § 153 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, soud může návrhy účastníků překročit, jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky – v řízení o vypořádání SJM tomu tak bu-

de v případě ocenění věci náležejících do SJM a určení způsobu rozdělení těchto věcí.

Pokud jde o názor Krajského soudu v Hradci Králové, který byl shrnut do shora uvedené právní věty, ten nelze bezvýhradně přijmout. Krajský soud v Hradci Králové při rozhodování dospěl k podobným závěrům jako Nejvyšší soud ČR ve svém stanovisku **sp. zn. Cpjn 38/98** a v rozhodnutí **sp. zn. 22 Cdo 2574/98**, nicméně, jak již bylo naznačeno výše, judikatura Nejvyššího soudu ČR není v této otázce konsistentní a bohužel ani v jednotlivých protichůdných rozhodnutích (např. rozhodnutí **sp. zn. 22 Cdo 2679/2004**) nenalezneme zdůvodnění, proč právě v té konkrétní věci bylo rozhodováno tak či onak a z jakého důvodu byl opuštěn předchozí názor.

Zásadní se v této souvislosti jeví výklad ustanovení § 150 odst. 4 občanského zákoníku.

Budeme-li ustanovení § 150 odst. 4 občanského zákoníku posuzovat čistě jazykovým výkladem, lze dle našeho názoru dovodit, že důsledkem podání návrhu na vypořádání SJM soudu je skutečně nenastoupení nevyvratitelné domněnky ohledně všech věcí spadajících do SJM bez ohledu na to, zda takový návrh zahrnuje všechny věci spadající do SJM či nikoli. Připustíme-li tedy jazykovým výkladem, že podaný návrh vyloučí nastoupení zákonné domněnky i ohledně věcí, které nejsou předmětem řízení o vypořádání, **vyvstává však celá řada dalších otázek, na něž tímto výkladem nelze dle našeho názoru nalézt jednoznačnou odpověď. Je sporné:**

- zda podáním návrhu na vypořádání SJM k soudu je nastoupení zákonné domněnky jednou provždy vyloučeno či zda jde o pozastavení nebo přerušování běhu tříleté lhůty pro uplatnění domněnky vypořádání,
- jakým způsobem budou vypořádány věci patřící do SJM, které však účastníci neučinili předmětem řízení a tudíž o nich nebylo pravomocně rozhodnuto, a kterým okamžikem by k vypořádání došlo,
- zda a kdy nastoupí domněnka vypořádání v případě pravomocného zastavení řízení (v důsledku zpětvzetí návrhu jedním z účastníků a se souhlasem druhého účastníka) atp.

Máme za to, že jazykový výklad bez přihlídnutí ke smyslu tohoto zákonného ustanovení vzbuzuje pochybnosti a vyzývá řadu otázek, což zcela jistě nepřispívá k právní jistotě bývalých manželů ani třetích osob. V neposlední řadě přispívá jen k další nežádoucí nepředvídatelnosti soudních rozhodnutí. **Přikláníme se proto k výkladu teleologickému – tedy k výkladu hledajícímu smysl zákonné normy.**

Smyslem zavedení institutu nevyvratitelné právní domněnky vypořádání BSM bylo především zabránit nežá-

doucím stavům, kdy BSM nebylo buď vůbec vypořádáno, nebo k jeho vypořádání došlo až po dlouhé době, a vnést právní jistotu do vztahů mezi bývalými manžely a zejména pak ve vztahu k třetím osobám tím, že pokud se v určité době manželé nebudou schopni dohodnout na vypořádání BSM, ani nepodají návrh na jeho vypořádání soudu, bude po uplynutí této doby přes jejich nečinnost BSM vypořádáno. **Zavedením nevyvratitelné právní domněnky bylo bývalým manželům umožněno uzavřít dohodu o vypořádání zaniklého BSM, jejímž předmětem nebudou všechny věci patřící do BSM, ale pouze některé.** Uplatnění nevyvratitelné domněnky není možné považovat za nějaký druh sankce, zákonodárce měl v úmyslu zabezpečit, aby zaniklé BSM nezůstalo nevypořádáno v případě, že bývalí manželé jsou nečinní.

Zákon tedy umožňuje, aby si bývalí manželé vybrali, zda své zaniklé SJM vypořádají dohodou, podají návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, nebo svou nečinností (ať již úmyslnou či neúmyslnou) připustí nastolení právní domněnky vypořádání SJM, což současně umožňuje, aby se vypořádání dohodou týkalo pouze části SJM. **Jsme přesvědčeni o tom, že část SJM může být vypořádána dohodou, část soudním rozhodnutím a u zbyvajících částí majetku, který nebyl předmětem dohody ani návrhu na vypořádání SJM soudem, pak nastane zákonná domněnka vypořádání.**

Krajský soud v Hradci Králové zjevně upřednostnil jazykový výklad předmětného zákonného ustanovení, a podle něj tedy až do skončení řízení o vypořádání BSM, zahájeného do tří let od zániku BSM, nemůže nastoupit zákonná domněnka ve vztahu ke všem věcem tvořícím BSM. Krajský soud v Hradci Králové vyjádřil v posuzovaném případě obavu a vznesl hojně uváženou námitku, dle které by opačný výklad znamenal, že po uplynutí tříleté lhůty by mohl být některý z manželů připraven o možnost reagovat na podanou žalobu jejím rozšířením či doplněním.¹⁰ Nutno podotknout, že oba bývalí manželé mohou podat návrh na vypořádání SJM a zabránit tak možným vypočítavým krokům druhého manžela. V neposlední řadě lze proti uvedenému názoru namítnout, že stále platí zásada „práva přejí bdělým“.

S ohledem na uvedené proto souhlasíme s argumentací Nejvyššího soudu ČR prezentovanou v rozhodnutí ze dne 2. 8. 2005, **sp. zn. 22 Cdo 2679/2004** a názor Krajského soudu v Hradci Králové považujeme v těchto souvislostech za sporný.

✦ Prvá autorka je advokátkou v Jičíně, druhá autorka je advokátkou v Ostravě.

1 Předmětná věta byla diskutována dne 14. 5. 2007 na gremiální poradě Krajského soudu v Hradci Králové. Navržená právní věta po diskusi nebyla schválena.

2 Ačkoliv budou níže uvedena rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, která obsahují názory protichůdné, zástupce Nejvyššího soudu ČR na gremiální poradě Krajského soudu v Hradci Králové uvedl, že většina soudců se dnes přiklání k názoru

obsaženému v níže uvedeném rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 2679/2004 a prosazuje jej.

3 Ustanovení § 149 odst. 4 ve znění účinném do 31. 7. 1998 stanovilo, že „Nedošlo-li do tří let od zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů k jeho vypořádání dohodou nebo **nebylo-li bezpodílové spoluvlastnictví manželů na návrh podaný do tří let od jeho zániku vypořádáno rozhodnutím soudu, platí ohledně movitých věcí, že se manželé**

vypořádali podle stavu, v jakém každý z nich věci z bezpodílového spoluvlastnictví pro potřebu svou, své rodiny a domácnosti výlučně jako vlastník užívá. O ostatních movitých věcech a o nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků jsou stejné. Totéž platí přiměřeně o ostatních majetkových právech, manželům společných.“ Původní znění předmětného ustanovení však vedlo k výkladovému problému,

zda v tříleté lhůtě stačilo podat návrh na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů rozhodnutím soudu, nebo zda muselo být v uvedené lhůtě o podaném návrhu rozhodnuto. Uvedený výkladový problém byl překonáván soudní praxí, a to ve prospěch prvé z uvedených variant, následně pak byl překonán novelou občanského zákoníku č. 91/1998 účinnou od 1. 8. 1998.

4 O toto stanovisko se mimo jiné opírají i JUDr. Milan Vašíček a Tomáš Chobola (blíže viz Vašíček, M., Chobola, T.: Nad povahou lhůty pro vypořádání SJM dohodou podle § 150 ObčZ: Skutečně na to mají bývalí manželé tři roky?, Právní rozhledy č. 9/2002, s. 441 a násl.), kteří dovozují, že návrh na vypořádání SJM podaný v průběhu tříleté lhůty k soudu je „zachovávacím právním úkonem svého druhu“ a jeho důsledkem je vyloučení vzniku zákonné domněnky vypořádání. Spoluautoři dochází k závěru, že bývalým manželům tak zůstává po celou dobu řízení dispoziční oprávnění s předmětem SJM a tedy možnost uzavřít dohodu o vypořádání SJM

i po uplynutí tří let od zániku manželství.

5 Proti názoru vyjádřenému v tomto rozhodnutí zásadně brojí JUDr. Josef Hašek a JUDr. Petr Kazda (blíže viz Hašek, J., Kazda, P.: Nevyvratitelná právní domněnka vypořádání BSM, Bulletin advokacie č. 5/2006, s. 35-36). Spoluautoři vyjadřují názor, že nevyvratitelná právní domněnka vypořádání BSM nastane pouze tehdy, jestliže nebyla uzavřena dohoda o vypořádání BSM nebo jestliže nebyl podán návrh na vypořádání soudu některým z manželů v době tří let od zániku manželství. Pokud byl podán soudou návrh na vypořádání BSM (i neúplný), nevyvratitelná domněnka nenastoupí dříve, než je řízení o vypořádání BSM ukončeno. V průběhu tohoto řízení mohou účastníci rozšiřovat a doplňovat předmět vypořádání.

6 Jde o rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 22 Cdo 684/2004 ze dne 27. 9. 2004, publikované v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu – právní věty a rejsťíky, vydaném nakladatelstvem C. H. Beck, sešit 31, C 2943.

7 Před účinností této novely (tj. před 1. 4. 1983) bylo možné dle ustanovení § 149 občanského zákoníku vypořádat BSM pouze dohodou bývalých manželů, a pokud se manželé nedohodli, provedl vypořádání na návrh některého z nich soud. Občanský zákoník nestanovil žádnou lhůtu pro vypořádání. Judikatura pak dospěla k závěru, že vypořádání BSM se muselo týkat veškerého majetku, který měli manželé v BSM, neexistovala tedy možnost uzavřít dílčí dohodu o vypořádání.

8 V tomto bodě se Krajský soud v Hradci Králové opřel o rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 684/2004.

9 Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 1998, sp. zn. 22 Cdo 1622/98.

10 Obdobně viz Hašek, J., Kazda, P.: Nevyvratitelná právní domněnka vypořádání BSM, Bulletin advokacie č. 5/2006, s. 35-36.

Nakládání s majetkem ve výlučném vlastnictví manžela povinného

JUDr. LUBOŠ CHALUPA

V právní praxi dochází k nežádoucím situacím, kdy soudní exekutor – namísto prověření elementárních skutečností, zda majetek evidovaný v katastru nemovitosti

jen na jméno manžela povinného může spadat do společného jmění manželů, anebo nikoli – bez dalšího doručí exekuční příkaz i manželovi povinného, ačkoli je již z poznámek na listu vlastnictví prokazatelné, že se jedná o majetek jen ve výlučném vlastnictví manžela povinného.

Na stránkách Bulletinu advokacie a Právního rádce proběhla již polemická diskuse mezi mnou a předním autorem z oblasti práv k nemovitostem Mgr. Ing. Petrem Baudyšem, týkající se právních následků smlouvy o převodu vlastnictví uzavřené po nařízení exekuce, kterou následně vyřešila judikatura Nejvyššího soudu ČR.¹

Exekutor je v rámci výkonu svých povinností i v rámci předcházení škodám ve smyslu ustanovení § 415 občanského zákoníku povinen předem, ještě před doručením exekučního příkazu manželovi povinného pro domnělé společné jmění manželů, hodnověrně zjistit z veřejně přístupných úředních registrů² s možností online placeného přístupu k aktuálním výpisům z listu vlastnictví a s poznámkami o způsobu a datu nabytí majetku, zda nemovitost evidovaná v katastru nemovitosti jen na jméno manžela povinného může spadat do společného jmění manželů, anebo je to absolutně vyloučeno, např. pro nabytí darem či dědictvím ve prospěch manžela povinného.

Účastníkem exekučního řízení ve smyslu ustanovení § 36 odst. 2 ex. řádu není manžel povinného, pokud je exekuci neoprávněně postižena věc, právo či jiná majetková hodnota, která je již z veřejně přístupného úředního registru od počátku prokazatelně jen ve výlučném vlastnictví manžela povinného a nabyt je dědictvím, darem, případně ještě před uzavřením manželství.

Z důvodu ustanovení § 36 odst. 2 ex. řádu³ výslovně a jednoznačně stanoví, že manžel povinného je účastníkem exekučního řízení, jen pokud jsou exekuci postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů, přičemž ustanovení § 44 odst. 7 i § 47 odst. 4 ex. řádu⁴ výslovně zakazují nakládání s majetkem toliko povinnému, smlouva o převodu vlastnictví uzavřená manželem povinného až do dobrovolného splnění povinnosti před vlastním zpeněžením proto není absolutně neplatná pro zjevně nesprávné doručení exekučního příkazu i manželovi povinného, který je již z veřejně přístupného úředního registru (například katastru nemovitosti) prokazatelně výlučným vlastníkem exekuci neoprávněně postiženého majetku; tím není dotčena ochrana dobré víry i vlastnictví nabyvatele v případě již realizovaného zpeněžení.

Smlouva o převodu vlastnického práva k majetku od počátku prokazatelně jen ve výlučném vlastnictví manžela povinného, jehož výlučné vlastnictví samo o sobě jednoznačně prokazuje veřejně přístupný úřední registr (například poznámka o nabyvacím titulu manžela povinného ve formě dědického rozhodnutí, darovací smlouvy ve výpisu z katastru nemovitosti), uzavřená manželem povinného po zjevně neoprávněném doručení exekučního příkazu i manželovi povinného do dobrovolného splnění vymáhané povinnosti povinným, tj. před zpeněžením, **není ab-**

solutně neplatná ve smyslu ustanovení § 44 odst. 7, ani § 47 odst. 4 exekučního řádu. Na tyto osoby se zákaz zcizení od počátku výslovně nevztahuje s tím, že manžel povinného po právu ani nebyl ve smyslu ustanovení § 36 odst. 2 ex. řádu účastníkem řízení.

V případě, že byl v exekuci vedené dle ustanovení § 251 a násl. o. s. ř. či zákona č. 120/2001 Sb. v rozporu se zákonem zpeněžen majetek od počátku prokazatelně jen ve výlučném vlastnictví manžela povinného, je povinný manžel povinen vydat manželovi bezdůvodně obohacení ve výši obvyklé ceny neprávem postiženého majetku ke dni zpeněžení, které se ve smyslu ustanovení § 114 obč. zákoníku za trvání manželství nepromlčuje.⁵

Naopak nevyplývá-li samo o sobě z poznámky zapsané v katastru nemovitostí, zda je majetek evidovaný ve veřejných úředních registrech jen na manžela povinného

ho i ve skutečnosti v jeho výlučném vlastnictví – například nabytí kupní smlouvou uzavřenou za trvání manželství kterýmkoli z manželů jen na jméno jednoho z nich – je správně zařazení sporné věci (majetkové právo) do exekuce, což odůvodňuje ustanovení § 144 obč. zákoníku.⁶

Exekutor, který v rozporu s ustanovením § 36 odst. 2 ex. řádu a v rozporu se zápisem údajů z veřejně přístupných úředních registrů (například katastru nemovitostí) zjevně neoprávněně zařadí do exekuce věc (majetkové právo) od počátku prokazatelně jen ve výlučném vlastnictví manžela povinného, odpovídá manželovi povinného za škodu ve smyslu ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. ve spojení s ustanovením § 415 občanského zákoníku.

✦ Autor je advokátem v Praze.

1 Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 29 Odo 1070/2006.

2 Podle stanoviska občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR č. 20/1974 Sb. rozh.: „Nepodanie návrhu na vylúčenie hnuťelných vecí, hotových peňazí a iných vecí, u ktorých nedochádza pri súdnom výkone rozhodnutia k predaju, z výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 267 odst. 1 O. s. p., nevyklučuje možnosť žalovať veriteľa (oprávneného pri súdnom výkone rozhodnutia) na plnenie z neoprávneného majetkového prospechu.

3 Ustanovení § 36 odst. 2 ex. řádu: Jsou-li exekucí postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty

patřící do společného jmění manželů, je účastníkem exekučního řízení, pokud jde o tyto věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, i manžel povinného.

4 Ustanovení § 44 odst. 7 ex. řádu: Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb, udržování a správy majetku. Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný. Věta první a druhá se nepoužije, je-li povinným stát.

Ustanovení § 47 odst. 4 ex. řádu: Majetek, který

je postižen exekučním příkazem, nesmí povinný převést na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat. Právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný.

5 Ustanovení § 500 odst. 1 obč. zákoníku: Jde-li o vady zjevné nebo o vady, které lze zjistit z příslušné evidence nemovitostí, nelze uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady, ledaže zcizitel výslovně ujistil, že věc je bez jakýchkoliv vad.

6 Ustanovení § 144 obč. zákoníku: Pokud není prokázán opak, má se za to, že majetek nabytý a závazky vzniklé za trvání manželství tvoří společné jmění manželů.

Vyšetření při ovlivnění alkoholem aneb jenom dýchnout nestačí

JUDr. BĚLA SEDLÁČKOVÁ

PETR SEDLÁČEK

Se zájmem jsme si v Bulletinu advokacie č. 3/2008 přečetli mj. článek „*Postih jízdy pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky podle přestupkového zákona*“ autora JUDr. Jana Zůbka.

V návaznosti na tento článek si dovoluujeme poukázat na některé dosud v našem regionu diskutované otázky.

Setkáváme se v praxi s tím, že při běžných kontrolách prováděných hlídkami Policie ČR, popř. v souvislosti s dopravní nehodou, bývá postup při zjišťování možné

ho ovlivnění řidiče alkoholem odchylný; pak se nastoluje otázka, zda pro všechny účastníky, resp. klienty, platí onen příslovečný „stejný metr“ či zda v důsledku odlišných postupů může být někdo z nich znevýhodněn.

Dochází k případům, že někteří řidiči jsou řešeni ve správním řízení pro přestupek, pokud se podrobili orientační dechové zkoušce na alkohol pomocí dechového analyzátoru (DRÄGER, LION), jiní se na základě pozitivní orientační dechové zkoušky podrobí klinickému vyšetření a odběru krve, která je dále zkoumána.

Podle našich dostupných poznatků je dechová zkouška pouze orientační a rozhodně by neměla být jediným podkladem pro rozhodování o případném přestupku. Stejně tak pro zjištění hladiny alkoholu v krvi pro forenzní účely je nutno dodržet postup, který je nezpochybnitelný, jasný, průkazný a objektivní.

Dechovým analyzátozem často nebývá provedeno kontrolní měření, vzorky krve nebývají vyšetřeny v souladu se závazným předpisem, kterým je **Věstník Ministerstva zdravotnictví ČR č. 7/2006 ze září 2006**, v němž je jednoznačně stanoven správný postup při stanovování hla-

diny etanolu v krvi pro orgány činné v trestním řízení. Z tohoto předpisu, konkrétně pod jeho bodem 10, se mimo jiné podává, že **stanovování hladiny etanolu v krvi pro orgány činné v trestním řízení je možno provádět toliko specifickou metodou plynové chromatografie, která je nezastupitelná, přičemž výsledek takto získaný je nutno ověřit další, již nespecifickou metodou. Taková vyšetření pro účely právní je nutno provádět ve specializované toxikologické laboratoři** (bod 4 téhož předpisu). Jen tento postup je tedy postupem lege artis.

Z dostupných informací a z některých soudních rozhodnutí se pak podává, že v Brně je touto laboratoří pouze toxikologická laboratoř Ústavu soudního lékařství Lékařské fakulty Brno. Tento judikovaný názor je ostatně v souladu s dřívější právně relevantní judikaturou (srovnej např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. února 1994, sp. zn. 2 To 37/93, výrok sub II, věta první: „*Nezbytným předpokladem pro posouzení otázky, zda pachatel trestného činu jednal za podmínek ustanovení § 201a tr. zák. o trestném činu opilství, je objektivní zjištění výšky hladiny alkoholu v jeho krvi, které spadá do oboru soudního lékařství.*“). Laboratorní analýzu je tedy třeba provést ve specializované toxikologické laboratoři, nikoli např. pouze v laboratoři biochemické.

V uvedených souvislostech je pak rovněž nezbytné zmínit používání dechového analyzátoru (přístroje DRÄGER, LION), přičemž je třeba akcentovat tyto skutečnosti:

Výsledek dechové zkoušky, která je vyšetřením pouze orientačním, zdaleka nemusí odpovídat skutečné hladině etanolu v krvi. Sám výrobce (např. u přístroje DRÄGER) mj. upozorňuje na skutečnost, že vyšetření mj. nesmí být prováděno v blízkosti mobilních telefonů či jiných přístrojů, protože by mohlo dojít k ovlivnění výsledku (mohl by vzniknout falešně pozitivní výsledek).

Výsledky získané dechovými analyzátory jsou přepočtem koncentrace alkoholu v krvi z koncentrace alkoholu změřeného ve vydechovaném vzduchu a opírají se o určité zákonitosti chování lidského organismu po požití alkoholického nápoje. Tyto zákonitosti však neplatí zcela univerzálně. Princip přepočtu je totiž založen na skutečnosti, že existuje poměr mezi obsahem alkoholu ve vzduchu plicních sklípků a žilní krvi. Tento poměr má však relativně široké rozpětí hodnot a pro užití v přístroji je vybrána jen jedna hodnota a individuální odchylky nejsou uvažovány. Rozdíly mezi hladinami jsou ovlivněny mnoha faktory, zejména tělesnou teplotou, teplotou vydechovaného a vdechovaného vzduchu, tlakem vzduchu, teplotou přístroje, jiné hodnoty poměru nastávají ve fázi vylučovací a jiné ve fázi vstřebávací. Z praxe jsou známy případy, kdy výsledek zjištěný dechovým analyzátorem byl pozitivní, ale v krvi metodou plynové chromatografie nebyl zjištěn vůbec žádný alkohol. Tyto stavy mohou být způsobeny například tím, že dechová zkouška se provádí krátce po požití, ale do krve ještě alkohol nebyl vstřebán. Jinou možností je například požití malého množství nápoje či léku obsahujícího alkohol, po požití cukrovinek s obsahem alkoholu, po aplikaci různých ústních vod s obsahem alkoholu,

případně ústních sprejů. Pozitivní výsledky dechové zkoušky tak mohou nastat až do 20 minut po požití, ale výsledek vyšetření provedeného plynovou chromatografií je nulový.

I když běžně používané dechové analyzátory LION a DRÄGER 7410 jsou obvykle opatřeny platnými atesty, je skutečností, že měření státních zkušeben v rámci vydávání atestů je obvykle zajišťováno etanolovými standardy, a probíhají tedy za ideálních laboratorních podmínek, které se pochopitelně od podmínek v terénu liší. Přístroj je tak sice kalibrován, ale vlastně za laboratorních podmínek. V praxi při měření, jak již výše uvedeno, je však různá tělesná teplota, různá je teplota vdechovaného a vydechovaného vzduchu a přístroje, je různý tlak vzduchu, nepříznivý vliv mají i jiné vnější vlivy, zejména pak elektromagnetické pole.

Setkali jsme se s případy, že vyšetření bývají prováděna v biochemické laboratoři a podle označení vyhotovitele na protokolech o lékařském vyšetření při ovlivnění alkoholem už vůbec nejsou prováděna toxikologem. Dle znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, stanovujících hladinu alkoholu v krvi, žádná biochemická laboratoř není v seznamu toxikologických pracovišť provádějících vyšetření krve metodou plynové chromatografie, vydaném Ministerstvem zdravotnictví ČR. Vyšetření pro forenzní účely musí být tedy provedeno pouze ve specializované toxikologické laboratoři, která musí postupovat v souladu s platnými standardními postupy definovanými a schválenými Českou lékařskou společností JEP a podle zásad správné laboratorní praxe (viz i vyhl. č. 424/2004 Sb. v platném znění).

Vzorek krve musí být vyšetřen nezastupitelnou metodou plynové chromatografie (Metodické pokyny Ministerstva zdravotnictví ČR, Pokyny policejního prezidenta Policie ČR z r. 2004 a 2006), a jako další metoda pak bývá použita nejčastěji např. metoda Widmarkova (může být ale i jiná nespecifická). Výsledky obou metod se nesmí lišit o více než 0,20 g/kg.

V souladu se zmíněnými pokyny ministerstev zdravotnictví a vnitra pak **za spolehlivě stanovenou koncentrací etanolu v krvi lze považovat pouze výsledek zjištěný metodou plynové chromatografie, a to z vyšetření provedeného k tomu oprávněnou toxikologickou laboratoří za současného srovnání s další nejméně jednou nezávislou metodou, která již nemusí být specifická, při současném zachování platných předpisů pro hodnocení případných rozdílů výsledků. Jen tento postup je tedy postupem lege artis.**

Ze shora citovaného metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví ČR plyne, že se nejedná o interní předpis (jako např. pracovní řád toho kterého zaměstnavatele), nýbrž o právní předpis vydaný a publikovaný zákonným způsobem tím subjektem, který je k vydání a publikaci oprávněn. Jedná se o standard, tedy písemně zpracovaný postup lege artis, tj. postup při poskytování zdravotní péče nebo související s poskytováním zdravotní péče, který odpovídá současným dostupným poznatkům vědy, zveřejněný ve Věstníku ministerstva zdravotnictví (případně by mohl být zveřejněn v publikačním

prostředku jiného ústředního správního úřadu, k jehož vydání je Ministerstvo zdravotnictví ČR zmocněno mj. vyhláškou č. 424/2004 Sb.). **Dle dikce zmíněného metodického pokynu je navýsost zřejmé a jednoznačné, že nedává na výběr případné postupy, nýbrž právě naopak, stanoví závazně, jak je třeba postupovat.** Nejedná se tudíž jen o nějaké doporučení. Pokud by ministerstvo chtělo toliko doporučit nějaký postup, jistě by to v předpise bylo vyjádřeno (srov. další pokyny – např. při postupu o utajovaných porodech, při domácím násilí). Porovnáním předpisů vydávaných ministerstvem zdravotnictví lze dojít pouze k závěru, že toto ministerstvo odlišuje doporučující normy od norem zavazujících.

V poslední době se v praxi projevily snahy sjednotit postup při určování hladiny alkoholu v krvi tak, aby bylo při vyšetření vzorků postupováno lege artis, neboť je na místě, aby nedocházelo k nežádoucím znevýhodněním (či zvýhodněním) při zpracovávání vzorků krve, když vlastní vyšetření jsou podkladem pro soudní či správní rozhodnutí, která zasahují jak do života jednotlivce, tak

působí i v oblasti prevence a při ochraně zájmů společnosti. Je rovněž nepochybné na místě, aby vyšetření vzorků a stanovení hladiny alkoholu v krvi byla skutečně (tak, jak ostatně probíhá i v souvislosti se soudními pitvami a vyšetřením vzorků biologického materiálu při vyšetřování trestných činů proti životu a zdraví) prováděna v zájmu objektivitu (nikoli jako komerční zakázka) v toxikologických laboratořích pracovišť soudního lékařství.

✦ Autorka působí jako advokátka v Brně, autor je posluchačem Právnické fakulty MU v Brně a praktikantem v advokátní kanceláři v Brně.

Poznámka redakce:

Glánek byl zpracován dle stavu k srpnu 2008; v mezidobí bylo publikováno rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 11/2007-56, které zveřejňujeme v rubrice „Z judikatury“, str. 42-43.

Detencia – aktuálna trestnoprávna úprava v Slovenskej republike

prof. JUDr. JOZEF MADLIAK, CSc.

JUDr. PETER DZADÍK

Zahraničné právne úpravy poznajú viacero druhov tzv. zabezpečovacích opatrení – napr. umiestnenie odsúdeného v psychiatrickej liečebni, umiestnenie v sociálno-terapeutickom ústave pre agresívnych páchatelov a sexuálnych deviantov (Dánsko), umiestnenie páchatelov, u ktorých zlyhali všetky predchádzajúce tresty a opatrenia v zabezpečovacích ústavoch [Nemecko – tu sú navyše páchatelia sexuálnych trestných činov (znásilnenie, pohlavné zneužívanie) vedený v tzv. genetických databankách na základe odobratej krvnej vzorky obsahujúcej DNA – pozn. autorov], umiestnenie v stredisku spoločenského prispôbenia pre viacnásobných recidivistov (Poľsko, dohľad, zákaz pobytu, zákaz výkonu funkcie alebo zamestnania, vypovedanie alebo vyhostenie cudzincov a i.)

Platný a účinný trestný zákon (1. 1. 2006) rozšíril okruh ochranných opatrení o inštitút detencie, ktorého účelom je

umiestnenie páchatela v detenčnom ústave, kde osobitným liečebným režimom a dôslednou izoláciou sa má zabrániť v ďalšom páchaní trestných činov a činov ináč trestných. Detenčné ústavy mali vzniknúť súčasne s účinnosťou nového trestného zákona, teda od 1. 1. 2006. Žiaľ do súčasnej doby nebol v Slovenskej republike vytvorený takýto špecializovaný ústav a až posledné prípady sexuálnych trestných činov, ktoré mali dopad aj na Českú republiku, dali impulz pre Ministerstvo spravodlivosti a Ministerstvo zdravotníctva k urýchlenému vytvoreniu aspoň jedného takého uzatvoreného ústavu.

Detencia je **ochranným opatrením** upraveným v Trestnom zákone.¹ V kontinentálnych podmienkach nie je detencia inštitútom neznámym, a tak právna úprava viacerých európskych štátov mohla slúžiť ako inšpirácia.² Všeobecne možno konštatovať, že trestnoprávne predpisy jednotlivých štátov zakotvujú detenciu ako opatrenie, účelom ktorého je ochrana spoločnosti pred nebezpečnými páchatelmi konajúcimi v stave nepríčetnosti, zmenšenej príčetnosti, ďalej nebezpečnými recidivistami a nebezpečnými páchatelmi zneužívajúcimi návykové látky a konajúcimi pod ich vplyvom. Detencia je vnímaná ako subsidiárne opatrenie k výkonu trestu odňatia slobody a k opatreniam podobným nášmu ochrannému liečeniu.

Trestný zákon rozlišuje medzi obligatórnym a fakultatívnym nariadením umiestnenia páchatela v detenčnom ústave. **Obligatórne** tak nariadi súd na návrh prokurátora alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu, ak odsúdený ochorie vo výkone trestu odňatia slobody duševnou cho-

robu, ktorá je podľa odborného lekárskeho posudku nevyliciteľná a jeho pobyt na slobode je aj s prihliadnutím na spáchanú trestnú činnosť pre spoločnosť nebezpečný. V takom prípade po prerušení výkonu trestu odňatia slobody je páchateľ umiestnený v detenčnom ústave. **Fakultatívne** môže súd rozhodnúť pred skončením výkonu trestu odňatia slobody o umiestnení páchatela do detenčného ústavu v **troch prípadoch**. V prvom prípade u **páchatela úmyselného trestného činu, ktorý sa odmieta podrobiť ochrannému liečeniu, alebo u ktorého ochranné liečenie pre jeho negatívny postoj neplní svoj účel a jeho pobyt na slobode je pre spoločnosť nebezpečný**. Ďalej tak súd môže rozhodnúť u páchatela zločinu spáchaného zo sexuálneho motívu a u páchatela, ktorý opätovne spáchal obzvlášť závažný zločin.³ Vo všetkých troch prípadoch je páchateľ umiestnený do detenčného ústavu **po výkone trestu odňatia slobody. Účelom umiestnenia páchatela v detenčnom ústave je osobitným liečebným režimom a dôslednou izoláciou od spoločnosti zabrániť páchatelovi v ďalšom páchaní trestných činov a činov inak trestných**. Takto vymedzené predpoklady rozhodovania o umiestnení páchatela do detenčného ústavu podľa nášho názoru nevytvárajú pre súdnu prax jednoznačný rámec pre jednotnú a náležitú aplikáciu.

Zo zákonného vymedzenia účelu detencie vyplýva úloha zabrániť v páchaní trestnej činnosti trestnoprávne zodpovedným subjektom rovnako ako páchatelom konajúcim v stave nepričetnosti. Dikcia ustanovenia § 81 trestného zákona ako pri obligatórnej, tak pri fakultatívnej forme predpokladá ako zákonnú podmienku umiestnenia v detenčnom ústave pobyt odsúdeného páchatela vo výkone trestu odňatia slobody, teda predchádzajúce odsúdenie príčetného páchatela (resp. konajúceho v stave zmenšenej príčetnosti).

Nepričetným páchatelom, ktorí z uvedeného dôvodu nie sú trestne zodpovední (teda nevykonávajú trest odňatia slobody v zariadení pre výkon takéhoto trestu) a ich pobyt na slobode je pre spoločnosť nebezpečný, **súd ukladá ochranné liečenie**. Ochranné liečenie sa ukladá v ambulantnej, resp. ústavnej forme a jeho výkon sa realizuje v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody (ak je uložené popri nepodmienečnom treste odňatia slobody) alebo v psychiatrických liečebniach. **V psychiatrických liečebniach tak vykonávajú ústavné ochranné liečenie aj páchatelia činov inak trestných, ktorí pre nepričetnosť nie sú trestne zodpovední. Ide sčasti o kategóriu mimoriadne pre spoločnosť nebezpečných osôb, u ktorých je dôvodný predpoklad recidívy závažnej trestnej činnosti. Tieto osoby sú však nebezpečné aj pre spolupacientov a ošetrojúci personál**. V neposlednej rade ide o osoby, ktoré odmietajú svoju spoluúčasť na liečbe, nespolupracujú s ošetrojúcim personálom a rozvracajú liečebný program ostatných pacientov.⁴ **Podľa nášho názoru by aj táto kategória nepričetných páchatelov mala byť**

umiestňovaná v detenčných ústavoch, čo však súčasné znenie § 81 Trestného zákona prakticky neumožňuje. K liečebným postupom poskytovaným pri ochrannom liečení by sa pridružilo *komplexné psychologické, pedagogické, výchovné terapeutické pôsobenie*.

Problematickou pri fakultatívnom rozhodovaní o umiestnení páchatela do detenčného ústavu sa môže javiť aj otázka **subsidiarity k ochrannému liečeniu**. V § 81 ods. 2 Trestného zákona pri páchatelovi úmyselného trestného činu zákonodarca túto podmienku explicitne zakotvil. Predpokladom umiestnenia v detenčnom ústave je, že sa páchateľ odmieta podrobiť ochrannému liečeniu, resp.

pre jeho negatívny postoj toto ochranné opatrenie zlyhalo. U ďalších dvoch prípadoch, teda u páchatelov sexuálne motivovaných zločinov a recidivistov obzvlášť závažných zločinov je táto podmienka obsiahnutá pod vágne kritérium „ak to považuje súd za potrebné“. S poukazom na takto vy-

medzené kritérium pri rozhodovaní o detencii upriamujem pozornosť na skutočnosť, že detencia predstavuje široký zásah do základných práv a slobôd. Závažnosť zásahu umocňuje jeho uloženie na dobu neurčitú. Pobyt odsúdeného v detenčnom ústave trvá dovtedy, kým ochranu spoločnosti pred páchatelom nemožno zabezpečiť miernejšími prostriedkami. Z uvedeného podľa nášho názoru vyplýva, že detenciu je potrebné vždy chápať ako krajné opatrenie uložené páchatelovi. Opatrenie ukladateľné až v prípadoch zlyhávania ochranného liečenia, resp. pri predpoklade jeho neúčinnosti po objektívnom zhodnotení podstatných hľadísk. Inak tomu nemôže byť ani u páchatelov sexuálne motivovaných trestných činov a u recidivistov prevažne násilnej trestnej činnosti.

Ďalším kritériom a problematickým miestom pri rozhodovaní o umiestnení do detenčného ústavu je zákonom stanovená podmienka v ustanovení § 81 ods. 2 Trestného zákona spočívajúca v istej miere **nebezpečnosti pobytu páchatela na slobode pre spoločnosť**. Ako už bolo spomínané vyššie, umiestnenie v detenčnom ústave predstavuje široký zásah do základných práv a slobôd. Vzhľadom na to sme názoru, že má byť určené iba nebezpečným páchatelom, ktorých nebezpečnosť dosahuje určitý stupeň intenzity, a teda nerozširovať okruh aj na páchatelov banálnej trestnej činnosti.

Pre posúdenie nebezpečnosti páchatela pre spoločnosť má významný vplyv závažnosť dovtedajšieho kriminálneho konania páchatela ako aj jeho predpokladaný sklon k recidíve. Zákon však predpokladá možnosť umiestniť do detenčného ústavu páchatela úmyselného trestného činu, ktorý sa odmieta podrobiť ochrannému liečeniu, alebo u ktorého ochranné liečenie pre jeho negatívny postoj neplní svoj účel, a ktorého pobyt na slobode je nebezpečný. Podmienkou je spáchanie úmyselného trestného činu (nie zločinu, resp. obzvlášť závažného zločinu), teda sa nevyžaduje vyššia závažnosť trestného činu, pre ktorý je páchateľ aktuálne vo výkone trestu.

Podľa nášho názoru by aj táto kategória nepričetných páchatelov mala byť umiestňovaná v detenčných ústavoch, čo však súčasné znenie § 81 Trestného zákona prakticky neumožňuje.

V praxi môže nastať prípad, že páchatel banálnej trestnej činnosti spáchanej pod vplyvom návykovej látky, u ktorého je prognózovaný sklon k páchaniu závažnej trestnej činnosti a u ktorého sa ukázalo uloženie ochranného liečenia za neúčelné, bude vhodným adeptom na umiestnenie do detenčného ústavu v trestnom konaní. Domnievame sa, že takýto postup nie je prípustný prostriedkami trestného práva. Trestný zákon síce ako zásadu ukladania ochranných opatrení uvádza, že súd sa neriadi zásadou úmernosti k spáchanému činu, ale potrebou ochrany spoločnosti. V zásade s tým možno súhlasiť, ale ukladanie ochranných opatrení ako trestnoprávných sankčných opatrení musí byť v súlade s princípmi demokratických právnych systémov a jeho intenzita musí zodpovedať nebezpečnosti páchatela a tým potrebe spoločnosti na jej ochranu. Istú formu úmernosti možno abstrahovať aj zo samotnej zákonnej úpravy, podľa ktorej pobyt odsúdeného v detenčnom ústave trvá dovtedy, kým ochrana spoločnosti pred páchatelom nemožno zabezpečiť miernejšími prostriedkami. Vzhľadom na uvedené nie je možné pripustiť umiestňovanie do detenčných ústavov páchatelov bagatelnej trestnej činnosti, u ktorých je možné dôvodne predpokladať (znalecké skúmanie), že majú predispozície v budúcnosti páchať závažnú trestnú činnosť. V takom prípade, ak páchatel rozvracia liečebný program ochranného liečenia seba a okoliu, by v úvahu prichádzalo umiestnenie v detenčnom ústave prostriedkami civilného práva. Detenčný ústav by tak mal charakter „univerzálneho špecializovaného izoláčného“ zariadenia s poskytovaním osobitnej odbornej terapeutickú starostlivosťou.

Kvalifikovaná obhajoba pri rozhodovaní o detencii je podľa názoru autorov vždy potrebná.

Kľúčovú úlohu pri rozhodovaní o umiestnení páchatela do detenčného ústavu bude mať **znalecké skúmanie duševného stavu**. Okrem posúdenia nebezpečnosti páchatela bude úlohou znalcov stanoviť vzhľadom na osobitosti každého prípadu vhodné ochranné opatrenie. Túto úlohu bude preto potrebné zverovať znalcom z odboru psychiatrie majúcim praktické skúsenosti s výkonom ústavného ochranného liečenia, ktorí budú môcť najpovolanejšie zhodnotiť účelnosť takejto liečby, resp. navrhnúť krajné riešenie – detenciu. Znalecké dokazovanie v naznačenom smere by malo bezprostredne predchádzať rozhodovaniu o umiestnení v detenčnom ústave a zhodnotiť aktuálny stav v čase rozhodovania.

Trvanie detencie nie je v trestnom zákone obmedzené. Najmenej jeden krát ročne a vždy na návrh detenčného ústavu súd preskúma dôvodnosť držania odsúdeného v de-

tenčnom ústave a na základe odborného lekárskeho posudku rozhodne o ďalšom trvaní detencie alebo o prepustení odsúdeného z detenčného ústavu, ak dôvody detencie pominuli, a roz-

hodne o ďalšom výkone trestu. **K prepusteniu páchatela z detencie by podľa nášho názoru malo dochádzať pozvoľne.** Je potrebné zdôrazniť, že ide o nebezpečných páchatelov, ktorí boli dlhodobo pod odborným dohľadom umiestnení v umelých podmienkach s obmedzenými kriminogennými faktormi. **Za vhodný preto považujeme ich postupný návrat do spoločnosti cestou zmeny detencie na ústavné a následne ambulantné ochranné liečenie v súlade s ich pokrokmí.** Taktiež je možné sa inšpirovať zahraničnou právnou úpravou a zväziť inštitút podmieneného prepustenia z výkonu detencie pod dohľadom probačného

Ilustrační foto Jakub Stadler

úradníka s uložením primeraných zákazov a povinností podľa § 51 ods. 3, 4, Tr. zákona, resp. podrobiť sa ambulantnej psychologickú, psychiatrickú terapiu a iné. Dodržiavanie týchto obmedzení by kontrolovali probační úradníci. V prípade ich porušenia, resp. zmeny okolností rozhodných pre nariadenie podmieneného prepustenia z detencie, by súd podmienené prepustenie zrušil.⁵

Detencia, ako bolo vyššie spomenuté, predstavuje široký zásah do práv fyzickej osoby. Súčasná právna úprava však nevyžaduje pri nariaďovaní detencie povinnú obhajobu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nariadenie detencie sa nemusí vždy viazať na duševnú poruchu páchatela. Je tomu tak v prípadoch recidívy obzvlášť závažných zločinov, u páchatelov zločinov so sexuálnym motívom, či u nebezpečných páchatelov úmyselných trestných činov odmietajúcich sa podrobiť nariadenému ochrannému liečeniu. V takýchto prípadoch podľa súčasnej právnej úpravy nie je dôvod povinnej obhajoby. **Kvalifikovaná obhajoba pri rozhodovaní o detencii je podľa názoru autorov vždy potrebná.**

O nariadení detencie rozhoduje súd na návrh. Oprávnenými osobami na podanie návrhu sú minister spravodlivosti, prokurátor a riaditeľ ústavu na výkon trestu, v ktorom odsúdený vykonáva trest odňatia slobody. Minister spravodlivosti môže navrhnúť umiestnenie do detenčného ústavu u páchatela, ktorý znovu spáchal obzvlášť závažný zločin alebo zločin zo sexuálneho motívu. Takýto návrh podá pred skončením výkonu trestu odňatia slobody. V ostatných prípadoch, kedy prichádza v úvahu konať o uložení detencie, návrh podáva prokurátor alebo riaditeľ ústavu. Miestne príslušným súdom je súd, v ktorého obvode odsúdený vykonáva alebo naposledy vykonával nepodmienený trest odňatia slobody. Umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave nariadi súd ústavu, v ktorom sa má detencia vykonať. Dodanie do detenčného ústavu zabezpečuje ústav na výkon trestu, ktorému to uloží súd. Podľa § 462 ods. 3 Tr. poriadku proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podal prokurátor proti uzneseniu o prepustení z detencie, odkladný účinok. V tejto súvislosti poukazujeme na skutočnosť, že v spomínanom odseku 2 je upravené konanie o nariadení detencie, nie o jej ďalšom trvaní. Ako možné rozhodnutie súdu sa tak javí nariadenie alebo nenariadenie detencie. O prepustení z detencie totiž môže súd rozhodnúť až pri rozhodovaní o trvaní detencie. **Vzhľadom na uvedené sa možno domnievať o zámere zákonodarca predmetným ustanovením pripustiť odkladný účinok sťažnosti prokurátora voči uzneseniu o nenariadení detencie. Túto nejasnosť by bolo vhodné podľa názoru autorov odstrániť novelou predmetného ustanovenia.**

Mimoriadny zásah do základných práv a slobôd si samozrejme vyžaduje pravidelnú a dôslednú kontrolu súdom. **Dôvodnosť detencie je preto minimálne jedenkrát ročne preverovaná súdom. Súd o ďalšom trvaní detencie rozhoduje na verejnom zasadnutí.** Vzhľadom na závažnosť zásahu do práv jednotlivca by mala byť súdna kontrola realizovaná priebežne a to predovšetkým zabezpečovaním si správ priamo z detenčného ústavu. Návrh na prepustenie osoby z ústavu môže navrhnúť aj jeho riaditeľ. Ako žiaduce je doplniť úpravu aj o návrhové oprávnenie prokurátora. Práve tento orgán vykonáva dozor nad zákonnosťou výkonu ochranného opatrenia. Za súčasného stavu môže súdu iba poskytnúť poznatok iniciujúci začatie konania o prepustení osoby z detencie. O takéto rozhodnutie súdu požiada aj odsúdený. Súd po preskúmaní dôvodnosti detencie uznesením rozhodne o jej pokračovaní alebo o prepustení osoby. Okruh osôb oprávnených navrhnúť prepustenie z detencie autori navrhujú rozšíriť aj o osoby oprávnené podať odvolanie v jeho prospech. **Aj v tomto konaní navrhujeme obligatórne kvalifikované zastúpenie obvineného.** Po rozhodnutí o pokračovaní detencie môže odsúdený opakovať svoju žiadosť po šiestich mesiacoch od predošlého rozhodnutia. Úprava o prípustnosti sťažnosti v § 463 ods. 2 Tr. poriadku je obsahovo zhodná s úpravou § 462 ods. 3 Tr. poriadku. V tomto prípade je terminológia namieste. Nedostatkou právnej úpravy je aj absencia konkrétnej lehoty, v ktorej má súd povinnosť o takomto návrhu rozhodnúť. Inšpiráciou môže byť postup pri podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.⁶ Zákonodarcu sa pravdepodobne nechcelo inšpirovať úpravou prepustenia z ochranného liečenia. Aj táto úprava by mala byť podľa názoru autorov obdobne novelizovaná.

Dozor nad výkonom detencie realizuje prokurátor v rámci právomocí vyplývajúcich mu zo zákona o prokuratúre. V oblasti práv osôb umiestnených v detenčnom ústave nie je právna úprava komplexná. **Neexistuje osobitný predpis upravujúci práva priznané osobám, ktorým bola uložená detencia. To spôsobuje neistotu v rozsahu prípustnosti zásahov do základných práv osôb umiestnených v detenčných ústavoch.**

Podľa názoru autorov prispeje detencia k účinnejšej ochrane spoločnosti pred páchatelmi trestných činov, či činov ináč trestných. V záujme zefektívnenia trestnoprávneho systému vyžaduje primeranú analýzu za účelom odstránenia problémových miest jej praktickej realizácie v súvislosti s úvahami o novele trestnoprávných kódexov.

✦ Prvý autor je vedúcim katedry trestního práva Právnické fakulty UPJŠ v Košiciach,

druhý autor pracuje na Okresní prokuratuře v Prešově.

1 Zák. č. 300/2005 z.z., Trestný zákon v znení zákona č. 650/2005 Z.z. (ďalej v texte iba Trestný zákon).

2 Nemecká spolková republika, Rakúska republika, Švajčiarska konfederácia, Holandské Kráľovstvo.

3 Obzvlášť závažným zločinom je zločin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 10 rokov.

4 Okruh problémov s bezpečnosťou psychiatrických zariadení je samozrejme širší. K zamedzeniu útekov

nebezpečných páchatelov vykonávajúcich ústavné ochranné liečenie by malo prispieť prijatie zákona č. 475/2005 Z.z., o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa novelizoval zákon č. 4/2001 Z. z., o Zbore väzenskej a justicnej stráže, v znení neskorších predpisov, kde podľa § 47 ods. 5 minister spravodlivosti Slovenskej republiky môže po dohode s ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky poveriť zbor stráženími zdravotníckych zariadení, v ktorých sa vykonáva

ochranné liečenie alebo detencia, ktoré boli uložené súdom v trestnom konaní.

5 Pozri Strafgesetzbuch (StGB), Sechster Titel, § 61 a násl., Massregeln der Besserung und Sicherung (Nemecká spolková republika).

6 Podľa § 415 ods. 3 Trestného poriadku o návrhu podľa odsekov 1 a 2 (návrh na podmienené prepustenie) rozhodne súd najneskôr do 60 dní od jeho doručenia.

Vydržení a dobrá víra

Předmětem vydržení může být jenom věc celá. Dobrou víru nelze dovozovat pouze k části objektu, neboť dobrá víra musí pojímat celou věc, včetně jejích součástí.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 3. 2008, č. j. 22 Cdo 361/2008

Z odůvodnění:

Předmětem občanskoprávních vztahů jsou věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty (§ 118 odst. 1 ObčZ). Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila (§ 120 odst. 1 ObčZ).

Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo kdo vykonává právo pro sebe (§ 129 odst. 1 ObčZ). Je-li držitel se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře o tom, že mu věc nebo právo patří, je držitelem oprávněným (§ 130 odst. 1 ObčZ, věta první). Oprávněný držitel se stává vlastníkem věci, má-li ji nepřetržitě v držbě po dobu tří let, jde-li o movitost, a po dobu deseti let, jde-li o nemovitost (§ 134 odst. 1 ObčZ).

V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. dubna 2002, sp. zn. 22 Cdo 1465/2000, publikovaném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. C 1130, se uvádí: „Dokud není stavba reálně rozdělena, lze platně učinit předmětem převodu buď celou věc, nebo její ideální díl. Pokud má být např. převedena reálná část stavby, musí jít o takovou její část, která má již právně povahu samostatné věci. Reálné rozdělení stavby je možné jen tehdy, jestliže vzniknou na základě stavebních úprav učiněných podle stavebních předpisů samostatné věci. Přitom k reálnému rozdělení stavby na dvě nebo více samostatných věcí nestačí rozdělení stavební parcely geometrickým oddělovacím plánem (rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20. 12. 1985, sp. zn. 3 Cz 43/85, publikovaný v Bulletinu Nejvyššího soudu ČSR, 1987, č. 1)“.

Soudy v projednávané věci učinily zjištění, že spornou budovu, zahrnující restauraci a sál, vybuřoval československý stát – MNV v H., který k ní též nabyt vlastnické právo. K rozdělení budovy ve smyslu uvedeném shora nedošlo a tedy věci – stavbou ve smyslu občanského práva – je celý objekt občanské vybavenosti, zahrnující sál a restauraci, a tudíž se nejedná o dva samostatné předměty právních vztahů (z toho ostatně vychází i dovolání, byť obsahuje i vnitřně rozporná tvrzení, že nejde o jedinou budovu na straně jedné a že jde o věc a její součást na straně druhé). Poté hospodářskou smlouvou ze dne 20. 10. 1971 převedl budovu na J., LSD N. J.; tuto smlouvu soudy shledaly neplatnou

a neúčinnou a tento závěr dovolání nenapadá. J., s. d. v N. J., pak kupní smlouvou převedla dne 10. listopadu 1992 tuto budovu na manžele S.; ze smlouvy se nepodávalo, že by jejím předmětem měl být jen převod restaurace. Vzhledem k závěru o neplatnosti hospodářské smlouvy, kterou mělo vlastnické právo přejít v roce 1971 na uvedené družstvo, šlo o nabytí od nevlastníka a manželé S. se tak nemohli stát vlastníky celé budovy a vzhledem k tomu, že restaurace a sál tvoří jedinou budovu, nestali se objektivně ani vlastníky restaurace. Podle výslovného prohlášení D. S. manželé S. věděli, že jim sál nepatří. Žalovaná pak uzavřela ohledně sporné budovy kupní smlouvu s manžely S. dne 20. listopadu 1995; i v tomto případě šlo o nabytí od nevlastníka.

Dovolatelka opírá své vlastnické právo o vydržení a tvrdí, že ona i její právní předchůdci drželi budovu po zákonem stanovenou vydržecí dobu se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře jako vlastníci. Tento názor však neobstojí. Předmětem vydržení může být jen celá věc, která je předmětem právních vztahů. Podmínkou pro vydržení věci je, aby držitel měl v oprávněné držbě celou věc; pokud je věc nebo její části předmětem držby více osob a nejde o držbu spoluvlastnického práva anebo jiného než vlastnického práva, nemohou být držitelé se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že jim celá věc náleží, a být tak oprávněnými držiteli. Podle zjištění učiněných v nalézacím řízení však ani žalovaná, ani její právní předchůdci sál nikdy nedežovali. Podstatné též je, že její předchůdci věděli, že sál jim nepatří, a domnívali se, že vlastnictví sálu a restaurace náleží rozdílným osobám. Právní předchůdci žalované tak nenaplnili žádný z předpokladů držby, a to ani faktické ovládnutí celé věci (corporalis possessio), ani držební vůli (tzv. animus possidendi); žalovaná, která sama nesplňuje minimálně podmínku uplynutí lhůty nezbytné pro vydržení vlastnického práva, si tak nemůže započítat do této lhůty dobu držby svých předchůdců.

Úvahy o tom, zda sál tvoří část (přístavbu) budovy restaurace by mohly mít význam, pokud by bylo prokázáno, že některý z právních předchůdců žalované platně nabyt vlastnické právo k budově restaurace, ke které by byla později připojena přístavba sálu; pak by bylo nutno zvažovat, zda se přístavba stala součástí původní budovy. Pokud by tomu tak bylo, nabyt by vlastníkem původní budovy vlastnické právo i k přírůstku – přístavbě. Soudy však nečinily závěr, že budova restaurace byla zhotovena dříve než sál a po zhotovení platně převedena na některého z předchůdců žalované. Za této situace pozbývají úvahy o možném přírůstku význam.

✦ Rozhodnutí zaslal JUDr. ONDŘEJ MICHNA, advokát v Novém Jičíně.

Kdy nezanikne věcné břemeno k místnosti v budově, která byla přestavěna

Při výkladu ustanovení upravujících zánik věcného břemene je třeba vycházet z funkce věcných břemen a z tradičních zásad ovládajících soukromé právo, zejména z požadavku na ochranu práv. Je-li budova, ve které je místnost zatížena věcným břemenem, přestavěna tak, že tato místnost již (s vlastnostmi uvedenými při zřízení věcného břemene) neexistuje, zanikne věcné břemeno pro nemožnost výkonu, jen není-li možné uvedení věci do původního stavu a v budově není obdobná (nikoliv tedy jen totožná) místnost, ve které by bylo možno právo odpovídající věcnému břemeni vykonávat. Nebude-li již výkon práva odpovídajícího věcnému břemeni možný a toto právo v důsledku přestavby zanikne, přichází do úvahy vypořádání podle obecných předpisů o náhradě škody.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 25. 6. 2008, č. j. 22 Cdo 1304/2007-213

Tímto rozsudkem Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze z 30. 11. 2006, č. j. 23 Co 401/2006-190 a rozsudek Okresního soudu v Rakovníku z 28. 4. 2006, č. j. 4 C 1120/2004-159 a věc vrátil Okresnímu soudu v Rakovníku k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Rakovníku rozsudkem ze dne 28. dubna 2006, č. j. 4 C 1120/2004-159, zamítl žalobu, „aby soud určil, že dům č. p. 54 postavený na st. p. č. 12/2 o výměře 196 m² v katastrálním území a obci Křivoklát je zatížen věcným břemenem spočívajícím v právu doživotního užívání podkrovní místnosti o výměře 17,55 m² ve prospěch žalobkyně“; dále rozhodl o povinnosti žalobkyně zaplatit žalovaným náklady řízení.

Soud zjistil, že žalobkyně se svou sestrou nabyła v roce 1961 věcné břemeno užívání mj. k jedné místnosti v podkroví domu č. p. 95 v Křivoklátě; toto právo ohodnocené částkou 2800 Kč bylo v roce 1961 zaneseno ve vložce č. 33 pozemkové knihy pro uvedenou obec, nebylo však zaneseno do evidence nemovitostí. V roce 2000 se stali vlastníky žalovaní na základě kupní smlouvy, která neobsahovala údaj o existenci věcného břemene (žalobkyně však tvrdila, že žalované na existenci věcného břemene upozorňovala). V roce 2003 na základě stavebního povolení začali žalovaní se stavebními úpravami domu včetně prostor, ve kterých se nacházela předmětná podkrovní místnost; tu zrušili a vybudovali zde kuchyň s obývacím pokojem, ložnicí a sociálním zařízením. Žalobkyně předmětnou podkrovní místnost užívala do smrti R. V. v roce 2000, po zakoupení domu žalovanými místnost užívat přestala. Soud prvního stupně

ohledáním místa zjistil, že předmětná podkrovní místnost neexistuje, dům je zcela přestavován, je prozatím neobyvatelný a „zakotveno povolení výstavby podkrovní místnosti,“ ke které by svědčilo právo věcného břemene ve prospěch žalobkyně. Vyšel z § 151n, § 151o odst. 1 a § 151p občanského zákoníku („ObčZ“), podle něhož věcné břemeno zanikne, nastanou-li takové trvalé změny, že věc již nemůže sloužit potřebám oprávněné osoby.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalobkyně rozsudkem ze dne 30. listopadu 2006, č. j. 23 Co 401/2006-190, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Změnil jej toliko ve výroku o nákladech řízení tak, že žalovaným jejich náhradu nepřiznal; nepřiznal jim ani náhradu nákladů odvolacího řízení. Se závěry soudu prvního stupně se zcela ztotožnil. Konstatoval, že přestavbou domu nastaly jeho trvalé změny včetně zániku předmětné podkrovní místnosti. Tuto změnu provedli žalovaní v dobré víře, že dům není věcným břemenem zatížen, neboť toto břemeno v době, kdy dům kupovali, nebylo v katastru nemovitostí zapísáno.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu („OSŘ“) a uplatňuje dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. a) OSŘ. Připomíná, že se odvolací soud ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že se žalobkyně nemůže úspěšně domáhat určení existence předmětného věcného břemene, jestliže podkrovní místnost při stavebních úpravách zanikla. Argumentace žalovaných, že stavební úpravy proběhly na základě stavebního řízení je sice správná, avšak v tomto řízení nebyla vzata v úvahu skutečnost, že žalobkyně měla být jako oprávněná z věcného břemene účastnicí tohoto řízení; stavební práce probíhající v domě navíc nebyly v době podání dovolání skončeny a rekolaudace dosud neproběhla. Znamená to, že kolaudační stav, resp. stav, který vycházel z původního rozhodnutí o způsobu užívání oné místnosti, dosud nebyl ničím dotčen. Z místního ohledání navíc vyplynulo, že existence podkrovní místnosti se stavební úpravou nedotkla, dochází zde k jejím úpravám ve směru zlepšení jejího užívání, avšak samotná dispozice místnosti dotčena nebyla. V souvislosti s tím klade jako právní otázku zásadního významu, zda při rozhodování věci je rozhodující stav faktický, či stav právní, jinými slovy, zda je rozhodující současný stav existence domu s onou podkrovní místností, či platná rozhodnutí, na základě nichž má být dům užíván. Spor probíhá od roku 2004 a dovolatelka pochybuje o dobré víře žalovaných, kteří, ač byli upozorňováni na existující právo doživotního užívání podkrovní místnosti, přesto v rekonstrukčních pracích pokračovali. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil jak rozsudek odvolacího soudu, tak rozsudek soudu prvního stupně a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaní ve vyjádření k dovolání namítají nepřípustnost dovolání; ačkoliv žalobkyně odkazuje na zásadní

právní význam rozhodnutí, neuvádí, v čem spočívá. Dovolatelčinu argumentaci zcela odmítají a poukazují na rozhodující skutkové okolnosti. Polemizují s jejím názorem, že měla být účastníci stavebního řízení, když z něčeho nevyplývalo, že by jí svědčilo právo užívání či právo věcného břemene. Navrhují, aby dovolací soud dovolání žalobkyně odmítl nebo zamítl.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ, že je uplatněn dovolací důvod upravený v § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 OSŘ), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je důvodné.

Věcná břemena omezují vlastníka nemovité věci ve prospěch někoho jiného tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet, nebo něco konat. Práva odpovídající věcným břemenům jsou spojena buď s vlastnictvím určité nemovitosti, nebo patří určité osobě (§ 151n odst. 1 ObčZ). Věcné břemeno zanikne, nastanou-li takové trvalé změny, že věc již nemůže sloužit potřebám oprávněné osoby nebo prospěšnějšímu užívání její nemovitosti; přechodnou nemožností výkonu práva věcné břemeno nezaniká (§ 151p odst. 2 ObčZ).

V dané věci je třeba posoudit otázku, zda právo odpovídající věcnému břemeni užívání obytné místnosti zanikne, je-li budova, ve které se místnost nachází, přestavěna tak, že místnost, ke které bylo původně věcné břemeno zřízeno, již neexistuje. Pro řešení této otázky dovolací soud připustil dovolání, neboť jde o otázku zásadní, kterou dosud neřešil.

Při posuzování této otázky nelze pominout účel osobních věcných břemen. Tato břemena zajišťují konkrétní potřebu oprávněné osoby na vymezenou dobu, a pokud tato doba není vymezena, pak na dobu života oprávněné osoby. Ten, kdo osobní věcné břemeno zřizuje, i ten, komu náleží odpovídající právo, jednají v důvěře, že jde o trvalé oprávnění; jeho zánik přichází do úvahy jen ze zákonných důvodů, přičemž při výkladu ustanovení tento zánik upravujících je třeba vycházet z funkce věcných břemen a z tradičních zásad ovládajících soukromé právo, zejména z požadavku na ochranu práv.

Je-li prováděna přestavba budovy, ve které je místnost zatížená věcným břemenem, je oprávněný z tohoto věcného břemene účastníkem stavebního řízení [viz § 59 odst. 1 písm. b) stavebního zákona č. 50/1976 Sb., § 109 odst. 1 písm. d) stavebního zákona č. 183/2006 Sb.]. Jestliže stavební úřad oprávněného z věcného břemene ve stavebním řízení opomenul, nemůže tato okolnost být na újmu oprávněného (nápravou tohoto opomenutí a jeho stavebně-právními důsledky se ovšem obecné soudy nemožou zabývat).

Obdobnou otázkou se zabýval i býv. Nejvyšší soud ČSR, který v rozhodnutí ze dne 29. září 1927, sp. zn. Rv I 1373/27, vyslovil: „K obživnutí služebnosti bytu stačí, že se na téže stavební parcele, na níž byla shořelá budova, vybuduje nové stavení, v němž lze slu-

žebnost vykonávat“. V tomto případě byla řešena otázka, zda služebnost zanikne, je-li po požáru zřízena nová budova, nicméně prostory zatížené služebností již v původním stavu neexistují. V odůvodnění Nejvyšší soud mimo jiné uvedl: „... slova „v předešlý“ stav nelze vykládati doslovně v ten smysl, že služebnost znovu ožije jenom tehdy, když služební věc, v souzeném případě obytná světnice, na témž místě v téže rozloze, výšce a v témž tvaru, jako předešlá byla zřízena. Stačí, že se na téže stavební parcele, na níž byla světnice shořelá, postaví stavení nové, v němž služebnost lze vykonávat, kteréhož názoru jest i nauka (viz Krainz, Věcné právo z r. 1923, pozn. 8 na str. 381 Stubenrach), rozh. nejv. soudu víd. z 26. ledna 1892, čís. 482 sb. Glaser-Unger 14.088 ... Kdyby znění zákona mělo se vykládati v tak úzkém smyslu, jak to činí první soudce, vedlo by to k důsledkům, které zákonodárce jistě neměl na mysli a jistě jím nechtěl, by se vlastník služebné věci již nepatrnou odchylkou od původního stavu služebnosti zbavil, by hospodářsky silnější využil pouze hospodářsky slabšího, což by odporovalo citu spravedlnosti“.

Z uvedeného lze učinit závěr, že v případě, že budova, ve které je místnost zatížená věcným břemenem, je přestavěna tak, že tato místnost již (s vlastnostmi uvedenými v právním úkonu zřizujícím věcné břemeno) neexistuje, věcné břemeno zanikne pro nemožnost výkonu jen v případě, že není možné uvedení věci do původního stavu a v budově není obdobná (nikoliv tedy jen totožná) místnost, ve které by bylo možno právo odpovídající věcnému břemeni vykonávat. Je též třeba vzít v úvahu, zda oprávněné osobě byla poskytnuta možnost chránit své právo ve stavebním řízení. V případě, že znovuzřízení předmětné místnosti je možné, může se jej oprávněná osoba domáhat v soudním řízení: jde totiž o ochranu jejího porušeného práva ve smyslu § 4 ObčZ. V případě, že již výkon práva odpovídajícího věcnému břemeni nebude možný a toto právo v důsledku přestavby zanikne, přichází do úvahy vypořádání podle obecných předpisů o náhradě škody.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud vyšel z jiného právního názoru, spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci a je tak dán dovolací důvod, uvedený v § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ.

Z uvedeného je zřejmé, že dovolání je důvodné. Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit; vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, 3 OSŘ).

✦ Právní věta redakce.

✦ Rozhodnutí zaslal JUDr. PhDr. OLDŘICH CHODĚRA,
advokát v Praze.

Zkoušky na alkohol

I. Pozitivní výsledek dechové zkoušky řidiče motorového vozidla znamená automaticky povinnost podrobit se lékařskému vyšetření s alternativou odběru krve nebo moči.

II. Důsledkem odmítnutí odběru krve nebo moči je vznik odpovědnosti za přešůpek podle § 30 odst. 1 písm. i), bod 2 zákona o přestupcích.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR
ze dne 24. 6. 2008, č. j. 8 As 11/2007**

Odůvodnění:

Magistrát města H., odbor vnitřních věcí (správní orgán), uznal rozhodnutím ze dne 20. 9. 2005 žalobce vinným ze spáchání přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 odst. 1 písm. i), bod 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce se přestupku dopustil tím, že „dne 17. 4. 2005 v době kolem 1:03 hod. v H., kdy řídil motorové vozidlo tov. zn. Peugeot, odmítl po pozitivní dechové zkoušce zjištěné přístrojem Dräger s naměřenou hodnotou 0,48 promile alkoholu v dechu, podrobit se lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve nebo moči ke zjištění ovlivnění alkoholem.“ Tím porušil § 4 písm. a) a § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Žalobci byla za toto jednání podle § 30 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. b), c) a za použití § 12 odst. 1 zákona o přestupcích uložena pokuta ve výši 5000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel v délce čtyř měsíců ode dne právní moci rozhodnutí a zároveň mu byla uložena povinnost nahradit náklady spojené s projednáním přestupku.

Žalobce napadl rozhodnutí správního orgánu odvoláním, které žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 12. 2005 zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou u krajského soudu, který ji rozsudkem ze dne 3. 10. 2006 zamítl.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. pro vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo byl při jejím zjišťování porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonost, a pro tuto vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit, a podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Krajský soud podle stěžovatele nedostatečně zjistil skutkový stav a zejména se nezabýval námitkou stěžovatele, že mu jeho zdravotní stav neumožňuje podrobit se odběru krve. Stěžovatel tuto námitku uplatnil již při kontrole policií a poté při ústním jednání před správním orgánem, kdy také sdělil jméno svého ošetřujícího lékaře a požádal, aby od tohoto lékaře byla vyžádána zpráva mj. s odpovědí na otázku, zda se stěžovatel mohl podrobit odběru krve. Správní orgán tento navržený důkaz neprovedl.

Stěžovatel v odvolání zopakoval své námitky uplatněné již v řízení před správním orgánem a zdůraznil vadu řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, zejména nedostatek odpovědi na otázku, zda mohl být odběr krve na újmu zdraví stěžovatele a zda proto mohl tento odběr odmítnout.

Žalovaný se v rozhodnutí o odvolání se zmíněnou námitkou vypořádal pouze citací informace z příbalového letáku léku, na jehož užívání se stěžovatel odvolával. Stěžovatel se domnívá, že tento postup nezohledňuje dostatečně jeho individuální zdravotní stav a možné nežádoucí následky odběru krve.

Stěžovatel vytýkal žalobou správnímu řízení řadu nedostatků, mj. také nedostatek relevantních důkazů o zdravotním stavu stěžovatele, resp. o možných dopadech odběru krve na jeho zdraví. Krajský soud se ovšem s touto námitkou nijak nevypořádal.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Uvedl, že námitky stěžovatele již byly předmětem jednání, krajský soud se jimi podrobně zabýval, provedl dokazování a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Stěžovatel podle krajského soudu znemožnil, aby bylo ověřeno požití alkoholu, ať již odběrem krve nebo moči.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Základem kasační stížnosti je námitka, že se krajský soud vůbec nevypořádal s žalobní námitkou, podle níž stěžovateli jeho zdravotní stav neumožňuje podrobit se odběru krve a zároveň to, že krajský soud v tomto směru nedostatečně zjistil skutkový stav.

Nejvyšší správní soud stížnostní námitce nepřisvědčil. Krajský soud k tvrzení, že stěžovatel odmítl odběr krve nebo moči ze zdravotních, resp. časových důvodů, uvedl, že je nemůže zohlednit. V tomto směru krajský soud hodnotil stěžovatelem tvrzenou nemožnost podrobit se lékařskému vyšetření jako skutečnost, která je zcela irelevantní z hlediska vzniku odpovědnosti za přešůpek. Stěžovatel pak v kasační stížnosti netvrdil, že by uvedený právní závěr krajského soudu nebyl správný, resp. že tvrzené zdravotní obtíže vedou k zániku povinnosti podrobit se lékařskému vyšetření. V tomto kontextu ovšem posléze nemůže obstát ani stížnostní námitka, podle níž krajský soud nedostatečně zjistil skutkový stav – ve světle právních závěrů krajského soudu se totiž jevílo jakékoliv doplnění dokazování nadbytečným.

Nejvyšší správní soud již nad rámec nutného odůvodnění doplňuje, že podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty dechové zkoušce a v případě pozitivního zjištění i lékařskému vyšetření s odběrem krve nebo moči ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem. Stěžovatel se podrobil dechové zkoušce s pozitivním výsledkem. Jeho vysvětlení, že se tak stalo v důsledku užití léků, nemá vliv na povinnost, která mu v důsledku pozitivní dechové zkoušky vznikla, podrobit se lékařskému vyšetření s odběrem krve nebo moči. Odvrátit již vzniklou povinnost nebylo možné ani případným pozdějším zopakováním dechové zkoušky. Povinnost stěžovatele podrobit se lékařskému vyšetření jistě nebyla absolutní a byl-li by odběrem krve skutečně ohrožen jeho život či by došlo k vážnému ohrožení jeho zdraví, zakládalo by to překážku k provedení tohoto odběru. Na druhé straně nelze přehlédnout, že odběr krve je prováděn v rámci lékařského vyšetření, tj. kvalifikovanou osobou, která je na základě informací poskytnutých vyšetřovaným schopna posoudit otázku zdravotního rizika plynoucího z vyšetření. Stěžovatel ovšem svým odmítnutím lékařského vyšetření zcela vyloučil možnost takového posouzení kvalifikovanou osobou. Ve své argumentaci pak navíc úplně pomijí alternativu při vyšetření, totiž provedení odběru moči namísto odběru krve. Stěžovatel odmítl odběr moči s tím, že by se pro něj jednalo o zdržení. Zde se ovšem nejedná o sku-

tečnost, která by mohla mít jakýkoliv vliv na povinnost stěžovatele podrobit se lékařskému vyšetření. Ostatně lze podotknout, že ani v případě opačného názoru by tvrzení o neodkladném vyřizování zakázek firmy v době po jedné hodině v noci nepůsobilo důvěryhodně. Jak Nejvyšší správní soud shora uvedl, pozitivní výsledek dechové zkoušky znamená automatický vznik povinnosti podrobit se lékařskému vyšetření s alternativou odběru krve nebo moči. Odmítl-li stěžovatel v případě pozitivní dechové zkoušky nejen odběr krve s poukazem na zdravotní důvody (jejichž ověření kvalifikovanou osobou vůbec neumožnil), ale i odběr moči s poukazem na důvody časové, musel tak činit s vědomím důsledků, které pro něj z tohoto odmítnutí vyplývají. Takovým důsledkem je pak třeba rozumět zejména vznik odpovědnosti za přešůpek podle § 30 odst. 1 písm. i), bod 2 zákona o přestupcích.

Kasační stížnost není důvodná, Nejvyšší správní soud ji proto zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. a contrario za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti náleželo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud tuto náhradu nepřiznal, neboť z obsahu spisu není zjevné, že by mu nad rámec běžné úřední činnosti jakékoliv náklady vznikly.

✦ Právní věta redakce.

Pěstování konopí z hlediska trestní odpovědnosti

Samotné pěstování rostliny konopí, které je ve smyslu ust. § 195 odst. 1 považováno za omamnou látku, nelze ztotožňovat s pojmem výroby omamné látky podle § 188 odst. 1 trestního zákona. Tak by tomu mohlo být jedině tehdy, kdyby rostlina byla sklizena a zpracována např. jako marihuana nebo THC.

**Usnesení Nejvyššího soudu ČR
č. j. 3 Tdo 52/2008 ze dne 30. 1. 2008**

Odůvodnění:

Při posouzení předmětné věci Nejvyšší soud vycházel ze skutečnosti, že dovolatelka se měla dopustit trestného činu nedovolené výroby omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. v té době, že „vyrobila sobě a jinému opatřila předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky a spáchala takový čin ve větším rozsahu“. Přitom pod pojmem výroby (neoprávněné) se rozumí průmyslová, ale i řemeslná výroba, stejně jako jakékoli jiné zhotovení nebo vytvoření omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího takovou látku, prekursoru nebo jedu, a to neoprávněným subjektem. Jde o jakýkoliv proces, kromě produkce (pěstování či vypěstování), jenž umožňuje získání některé z uvedených látek, a jde tak v praxi především o chemickou výrobu takových látek ze základních

chemikálií, léčiv nebo přírodních surovin. Avšak pouhé vypěstování takových rostlin (sloužících k nedovolené výrobě omamné, psychotropní látky či jedu), je opatřením předmětu k takové výrobě ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., pokud ovšem již samotná vypěstovaná rostlina není takovou látkou. V takovém případě by její vypěstování bylo třeba považovat za opatření podle § 187 odst. 1 tr. zák. a její držení za přechovávání podle § 187 odst. 1 tr. zák. nebo § 187a odst. 1 tr. zák. (pěstování máku, konopí, koky apod.). Konopí seté (*cannabis sativa*) je přitom samo o sobě omamnou látkou. V tomto směru je na místě odkázat na příslušnou část argumentace vedené státní zástupkyní v jejím písemném vyjádření, ve kterém přiléhavě dovozuje, že samotná rostlina konopí setého je omamnou látkou zařazenou v příloze č. 3 zák. č. 167/1998 Sb. Proto také vypěstování této rostliny nemůže být opatřením předmětu určeného k nedovolené výrobě jedu, omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., když samotná vypěstovaná rostlina již takovou látkou je. Přitom samotné pěstování rostliny konopí, které zvláštní zákon považuje za omamnou látku ve smyslu ustanovení § 195 odst. 1 tr. zák., nelze ztotožňovat s pojmem výroby omamné látky podle § 188 tr. zák. Tak by tomu mohlo být jedině v případech, pokud by rostlina byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování (úpravě) do stavu způsobilého ke spotřebě (marihuana) nebo k získání psychotropní látky (THC).

I podle dosavadní judikatury (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1238/2005, sp. zn. 3 Tdo 687/2006) se za výrobu považuje jakékoliv zhotovení nebo vytvoření

takové látky (kromě pěstování určitých rostlin), a to bez ohledu na chemický či technologický postup a bez omezení jen na určité způsoby, jimiž je taková látka získána. Proto s názorem, že za výrobu omamné nebo psychotropní látky nelze považovat pěstování určitých rostlin, se Nejvyšší soud shoduje i v této posuzované věci. Právní názor již takto Nejvyšším soudem vyslovený lze opřít i o odkaz na Jednotnou úmluvu o omamných látkách z roku 1961 platnou i v České republice (viz vyhláška ministra zahraničních věcí č. 47/1965 Sb., o Jednotné úmluvě o omamných látkách). Podle čl. 1 odst. 1 písm. i) této Úmluvy se výrazem „pěstování“ označuje pěstování opiového máku, keře koka a rostliny konopí. V ustanoveních čl. 1 odst. 1 písm. n), t) téže Úmluvy se dále rozlišuje mezi výrazy „výroba“ a „produkce“, přičemž výraz „výroba“ označuje všechny procesy, kromě produkce, jež umožňují získání omamných látek a zahrnuje rovněž čištění a přeměnu těchto látek v jiné drogy. „Produkce“ pak znamená proces, který spočívá v získávání opia, listů koka, konopí a konopné pryskyřice z rostlin, které obsahují tyto plody.

Jestliže jsou potom uvedené skutečnosti aplikovány i na nyní posuzovaný případ, je na místě dovolatelce přisvědčit v tom, že pěstování rostliny konopí setého není samo o sobě výrobou omamné látky podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Je tak zjevné, že skutek popsáný ve výroku rozsudku soudu prvního stupně a k němu užitá právní věta neodpovídá právní kvalifikaci jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Přitom soudy ani nepopsaly, jaká konkrétní činnost nad rámec pěstování konopí byla vlastně prokázána, aby bylo nepochybné, že k naplnění zejména znaku „vyrobí“ skutečně došlo.

Z uvedeného je tak zřejmé, že napadené usnesení odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu nalézacího trpí hmotněprávními vadami předpokládanými v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť obě uvedená rozhodnutí spočívají na nesprávném právním posouzení skutku, jak dovolatelka oprávněně namítá. Uvedené nedostatky obsažené v rozsudku soudu prvního stupně představují závažné pochybení, které měl odstranit již soud odvolací, který ovšem podané odvolání zamítl jako nedůvodné. Tato vada potom odpovídá i důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., který dovolatelka rovněž uplatnila.

Konečně k namítané absenci materiální stránky zmíněných trestných činů je na místě uvést, že ani v tomto

směru oba soudy dostatečně nezohlednily ustanovení § 3 tr. zák. při zvažování stupně společenské nebezpečnosti předmětných trestných činů pro společnost. V této souvislosti nutno připomenout, že nelze vystačit pouhým odkazem na porušení nebo ohrožení společnosti chráněných zájmů, ale je nutné přihlédnout ke všem ostatním (konkrétním) okolnostem případu tak, jak jsou obecně vyjádřeny v ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák. Přitom jistě není trestným činem takový čin, který sice formálně naplňuje znaky některého z trestných činů dle trestního zákona, zároveň však není pro společnost nebezpečný, příp. stupeň jeho společenské nebezpečnosti je nepatrný.

V posuzované věci je takto nezbytné poukázat zejména i na to, že dovolatelka užívala konopí setého výlučně pro vlastní léčbu dlouhotrvajícího onemocnění chodidel, když předchozí standardní léčba byla neúčinná, a o takovéto léčbě informovala i svého ošetřujícího lékaře a takováto léčba jí přinášela úlevu, stejně jako léčba odvarem z konopí, který užívala pro léčbu rozsáhlého žaludečního vředu. Nebylo přitom vyvráceno ani její tvrzení, že pokud by jí taková léčba nepomáhala, předmětné rostliny by ani nepěstovala. Přitom pouze v jednom případě darovala ze stejných důvodů jedinou vzrostlou rostlinu konopí své známé, a to pro léčbu jejího kožního onemocnění. V uvedeném směru je tedy nepochybné, že dovolatelka nepěstovala konopí pro následnou výrobu marihuany nebo extrahování látky THC pro její další využití jako drogy, ale uvedené rostliny užívala sama ve snaze si ulevit od již popsáných onemocnění, když nelze ani přehlédnout úvahy obsažené ve vyjádření státní zástupkyně stran účinků konopí z hlediska jeho medicínského využití.

Případné úvahy o její spolupráci se synem, který prodával marihuanu, či umožnění užívání jí pěstovaných rostlin dalšími osobami, potom nemají oporu v učiněných skutkových zjištěních. S poukazem na uvedené je tak na místě dospět k závěru, že přes případné naplnění formálních znaků některého ze shora uvedených trestných činů nebyla současně naplněna jejich materiální stránka a tedy zákonem požadovaný stupeň jejich společenské nebezpečnosti, zejména z hlediska ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák., a není tak na místě takové jednání kriminalizovat.

❖ Rozhodnutí zaslal Mgr. Bc. RADIM HANKE,
advokát v Lysé nad Labem.

Karel Eliáš a kol.:

Občanský zákoník – Velký akademický komentář

Linde Praha, a. s., Praha 2008,
2 svazky, 2640 stran, 2900 Kč.

Občanský zákoník vyšel v komentářích několikrát. Tento komentář, který je označen jako Velký akademický komentář, se však standardnímu komentáři vymyká. Jde o rozsáhlé dílo s vysokou vypovídací hodnotou nejen z pohledu samotného komentování jednotlivých ustanovení občanského zákoníku. Je zde též množství odkazů na literaturu, judikaturu a též na nově připravený občanský zákoník.

Publikaci zpracoval rozsáhlý autorův kolektiv pod vedením prof. Eliáše. Jako další významné autory jednotlivých částí lze zejména jmenovat prof. Jana Dvořáka, JUDr. Stanislava Balíka, doc. Michaelu Zuklínovou, prof. Jana Hurdíka, prof. Alenu Winterovou, prof. Iva Telece, prof. Josefa Fialu, JUDr. Ladislava Muzikáře. Dále se na zpracování komentáře podílely na dvě desítky dalších členů autorského kolektivu. Ze složení autorského kolektivu je patrné, že na vypracování komentáře se podíleli jak pedagogové ze všech právnických fakult v České republice, tak ústavní soudci i odborníci z praxe. Řada dílčích partií byla svěřena začínajícím vysokoškolským pedagogům, kteří se svých partií zhostili se ctí. Nutno poznamenat, že v přehledu spoluautorů chybí údaj, že na partiích, připsaných autorsky Stanislavu Balíkovi se – jak sám upozornil – spolupodílely Mgr. Petra Krtková a Mgr. Hana Pokorná.

Komentář obsahuje stručný úvod a poté poměrně podrobnou předmluvu, která výstižně přibližuje vývoj právní úpravy.

Dílo je rozděleno do dvou svazků. První svazek obsahuje obecnou část, dále věcná práva, odpovědnost za škodu a za bezdůvodné obohacení a dědění. Druhý svazek je věnován primárně závazkovému právu. Nejprve jsou zpracována obecná ustanovení, poté následují jednotlivé smluvní ty-

py. Sekundárně je dále v tomto díle věnována pozornost závěrečným, přechodným a zrušovacím ustanovením.

Komentář je koncipován přehledně klasickým schématem. Po textu konkrétního ustanovení je čtenář seznámen se souvisejícími ustanoveními a rovněž se souvisejícími právními předpisy. Následuje podrobný výklad k danému paragrafu, který je členěn shodně jako konkrétní ustanovení (tzn. po odstavcích).

Dále následuje přehled judikatury, která je v zásadě rozdělena do tří bloků. Jednak lze hovořit o „obecné judikatuře“, dále o judikatuře Nejvyššího soudu ČR a dále judikatuře Ústavního soudu ČR. Převládá judikatura polistopadová, nicméně objevuje se též judikatura starší (např. i z druhé poloviny šedesátých let, která je však vybrána citlivě bez ideologického kontextu). Objevují se též odkazy na judikaturu evropskou. Judikatura je zveřejněna na úrovni právních vět, poté následuje odkaz na odbornou literaturu. V četných případech též následuje konkrétní odkaz, vysvětlení, popř. citát z nově připraveného občanského zákoníku, který rovněž vypracoval prof. Karel Eliáš s kolektivem. Ten je označen jako *lex ferenda*.

V rámci jednotlivých partií se objevují i konkrétní příklady. Vyzdvihnout lze zejména oblast dědění. Srozumitelnou, přehlednou formou je čtenáři předloženo řešení konkrétních příkladů (např. poměrná odpovědnost více dědiců – str. 1195).

Komentář je opatřen výstižným věcným rejstříkem, který umožňuje bezproblémové vyhledávání v jinak rozsáhlém textu.

Čtenář si jistě může položit otázku, proč tak důkladné zpracování komentáře k občanskému zákoníku, který bude s vysokou mírou pravděpodobnosti nahrazen novou právní úpravou.

Spatřuji zde několik primárních důvodů:

- a) nový občanský zákoník dosud nebyl schválen,
- b) jeho účinnost se předpokládá za více než dva roky,
- c) nápad kauz má vysokou setrvačnost a podle současné platné právní úpravy se bude postupovat delší dobu,
- d) jsou zde zpracovány podstatné části z nově připraveného občanského zákoníku – ty jsou konfrontovány a vysvětlovány velice přehledným způsobem v návaznosti na současnou právní úpravu,
- e) shromáždění judikatury,
- f) shromáždění odborné literatury,
- g) aktuální rozbor současné platné právní úpravy.

S určitým profesním potěšením lze tak konstatovat, že k přípravě komentáře bylo přistupováno svědomitě a cílevědomě. Jde skutečně o Komentář s velkým K. V názvu se objevuje, že jde o akademický komentář. To má, dle mého názoru, podtrhnout jeho primární rys. Tento komentář však není pouze vědeckým dílem určeným pro užší segment čtenářů. Jeho autorům se podařilo napsat ho s určitou lehkostí, která podstatně rozšiřuje okruh čtenářů a dopadá tak na široký okruh od pedagogů a studentů vysokých škol až po jednotlivá právnícká povolání.

Jde o moderní zdařilé dílo, které významným způsobem přibližuje platnou právní úpravu a též vytváří určité předmostí právní úpravě nové, dílo, které je svým způsobem jedinečné a zaslouží si pozornost.

❁ doc. JUDr. JOSEF SALAČ, Ph.D.

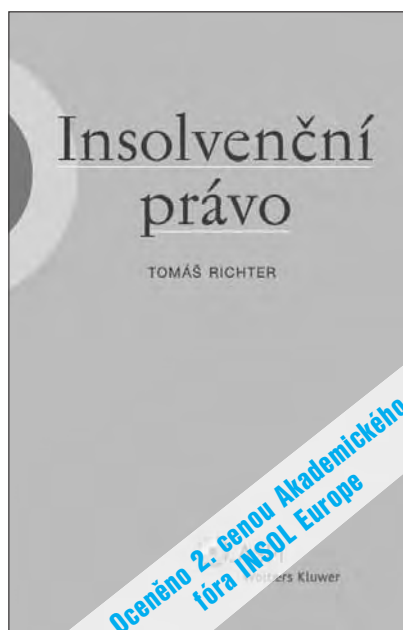
Tomáš Richter:**Insolvenční právo**ASPI, a. s., Praha 2008,
472 stran, 599 Kč.

Tomáš Richter v závěru své učebnice-monografie vyslovuje přání, aby se jeho práce stala ostrovem, z něhož je možné vydávat se na průzkumné cesty oceánem insolvenčního práva. Kolegovi Richterovi patří nejen dík, ale především uznání za to, že čtenáři na tuto cestu poskytuje velmi dobrou satelitní navigaci.

Lze jen s lítostí konstatovat, že jsme druhou polovinou 90. let a počátkem nového tisíciletí, kdy by Česká republika moderní insolvenční zákon, ale též učebnici insolvenčního práva potřebovala jako sůl, prošli turbulentními vodami bankovní krize a finančního stresu v reálném sektoru bez podobného „mentálního GPS“. O to větší však byly následky v podobě socializace nákladů na sanaci bank i významných firemních dlužníků a odpovídajícího nárůstu veřejného dluhu.

Nejpodstatnější přínos vidím především v tom, že čtenáře – kteří se ve vlastním zájmu daňového poplatníka, doufám, nebudou rekrutovat jen z řad studentů právnických fakult, ale v hojné míře též insolvenčních soudců – vybavuje základními ekonomickými koordinátami. Neboť bez pochopení ekonomického pozadí insolvence, ekonomických motivací jednotlivých účastníků, bez základních znalostí kapitálové struktury obchodní společnosti a firemních financí je pro právnickou profesi krajně obtížné celou problematiku uchopit způsobem, který by vedl k výsledkům, jež by bylo možné z ekonomického hlediska vyhodnotit jako efektivní.

Autor je v podstatě jediným právníkem, jehož osobně znám, který své úvahy a expozé na téma insolvence zahajuje tím, že na tabuli „nakreslí“ rozvahu dlužníka, strukturu jeho aktiv, vlastního kapitálu a závazků. Tohoto úvodu se pak konzistentně drží celou dobu, konkretizuje každý další krok v řízení a trvale se k ekonomickým fundamentům insolvence vrací.

Výsledkem je patrný náznak pochopení problému na straně posluchačů. Podle stejné metody postupuje i v této publikaci, což je právě to, co ji činí v dnešní české odborné literatuře tak výjimečnou.

Pro ekonomu je čirou radostí, když vidí právníka zakotvovat problematiku insolvenčního práva na mikroekonomických fundamentech a testovat jednotlivá ustanovení „starého“ zákona o konkurzu a vyrovnání i „nového“ insolvenčního zákona ekonomickou metodologií. Tento v českém prostředí zcela nezvyklý, a proto mimořádně záslužný, ba průkopnický čin je navíc zpracován v úvodní kapitole i pro laika přehledně a srozumitelně. Hned na začátku tak čtenář získává základní pojmový aparát, s nímž navazující text dále pracuje.

Pro ty, kteří zcela podlehlí profesionálnímu žargonu poznamenanému drtivou nadvládou anglosaské, ale řekněme raději rovnou americké teoretické literatury, opírající se o ekonomickou metodologii, i empirického ekonomického výzkumu v oblasti insolvence, je snaha Tomáše Richtera nezaplevelit češtinu nadměrnými výpůjčkami vysoko nastavenou laťkou. Uvidíme, zda se v reorganizační praxi nakonec prosadí „kremdoun“, anebo Richterem doporučený opis „nahrazení souhlasu skupiny soudem“. Osobně jsem velkým skeptikem, nicméně před snahou kajicně smekám.

Richter svoji úvodní ekonomicko-metodologickou kapitolou splácí značný dluh, který česká odborná literatura v této oblasti měla. Bude-li čtenář v první kapitole nad textem trochu přemýšlet, nalezne poměrně robustní vysvětlení z behaviorální ekonomie pro frekventované vzorce chování některých aktérů v recentní „historii českých konkurzů“. Tyto „zlé opice“ (termín je neautorizovanou výpůjčkou od Karla Schwarzenberga) ovšem pevně procházejí koridorem „maximalizace užítka v posledním kole hry“, byť s vynalézavostí hodnou nejpokročilejších primátů. Jen trochu lituji, že nejbarvitějším historikám nebyla v učebnici přiznána alespoň role *camea*, dokreslujícího konsekvence v právní normě zcela chybně nastavených ekonomických stimulů, a proto i negativních dopadů na *ex ante* i *ex post* účinnost zákona o konkurzu a vyrovnání.

Zvládnutí první kapitoly je předpokladem pro poučené čtení následujícího textu, který již více sleduje potřeby praktického výkladu insolvenčního práva a příslušných právních norem. Jak jsem již poznamenal, je nespornou Richterovou předností, že pracuje se základními pojmy firemních financí, a tak vytváří potřebný most pro porozumění mezi ekonomy a právníky, pokud jde o stanovení cíle insolvenčního řízení a vyznačení cest, které k němu vedou. Čím jiným začít než typologií nároků jednotlivých stran, pokud jde o kapitálovou strukturu korporace, čemuž je věnována celá druhá kapitola. Opět historická reminiscence – kdybychom při konkurzním řízení podle „starého“ zákona postupovali dle naznačené typologie nároků, je pravděpodobné, že například ekonomické náklady na sanaci bankovního sektoru by byly makroekonomicky významně nižší, neboť by zákon nabídl zajištěným věřitelům zřetelně jiné zacházení z hlediska způsobu a pořadí uspokojení jejich nároků, než jakého se jim dostalo. Velmi slabá role zajištěných věřitelů při zpeněžování těch aktiv úpadece, jež byly předmětem specifického zajištění, pak asi sehrála roli i při úvěrové

kontrakci na sklonku 90. let a značným zpomalení tempa hospodářského růstu. Tolik alespoň konvenční logika. Je Richterovou předností, že neopomene zmínit i fakt, že ekonomické dopady postavení zajištěných věřitelů při uspokojování nároků z hlediska efektivnosti jsou předmětem živé diskuse již několik desetiletí a diskuse ještě zdaleka není uzavřena. Bude velmi zajímavé sledovat, nakolik se razantní změna v nazírání na postavení zajištěného věřitele v českém insolvenčním právu promítne na úvěrových trzích, respektive jak dopadnou z hlediska uspokojení svých nároků obecní věřitelé.

Se zájmem jsem prostudoval Richterův náhled na správu obchodních společností, kde má autor zjevně „načteno“ a elegantně zvládá problematiku přechodu od správy korporace v podmínkách jejího normálního fungování na trhu ke správě v podmínkách insolvence. Přehledným způsobem zpracovává úskalí spojená s existencí nároků různých věřitelských skupin, a tedy i se snahou o „předbílání ve frontě“, postavení správce v konkurzním řízení, jeho instalace do funkce a zvláštního postavení společníků a managementu v případě reorganizace, která předpokládá zachování podniku, jistěže při podstatných změnách na straně pasiv.

Alokační role insolvenčního řízení, tedy rozhodování o tom, jak naložit s majetkem dlužníka, patřilo k tradičním slabým místům starého zákona, a to především vzhledem k velmi omezené možnosti věřitelů rozhodovat v raných fázích řízení o způsobu řešení úpadku dlužníka a velmi neekonomicky nastaveným podmínkám, jež podvazovaly možnosti ponechání majetku v rukou dlužníka prostřednictvím institutu vyrovnání. Například zcela nerealistický požadavek na tvorbu volného cash-flow potřebného na hoto-
vostní uspokojení pohledávek obecných věřitelů na 30 % hodnoty jejich přihlášených pohledávek do dvou let od data podání návrhu a nemožnost zrealizovat hodnotu zajištěných pohledávek neznamenaly nic jiného, než nemožnost vyrovnání podstoupit. Jak autor, tak i pisa-

tel recenze mají s institutem vyrovnání své praktické zkušenosti, které potvrzují, že bez mimořádné shody okolností nebo bez injekce ze strany jednoho z věřitelů, který byl nucen přihlížet k negativní politické externalitě konkurzního řešení (vláda ČR a jejím prostřednictvím finanční instituce ovládané českým státem), bylo vyrovnání v podstatě mrtvým institutem. Jako alternativní řešení byl proto využíván prodej podniku jednou smlouvou při zachování provozu, na němž měli vzhledem k distribučnímu schématu zájem jak obecní věřitelé, tak především, vzhledem k nastavení ekonomických motivací, i samotný správce, jehož odměna zahrnovala i příjmy do konkurzní podstaty, tedy včetně cash-flow z provozu.

Distribuční role insolvenčního řízení byla svérázným způsobem v minulosti poznamenána jak výše uvedenou motivací správce v případě provozování podniku, tak i přijatým distribučním schématem, které jednak favorizovalo nároky zaměstnanců (tento akcent přetrvává i v novém insolvenčním zákoně), jednak obecné věřitele na úkor zajištěných věřitelů. Praktickou konsekvencí zvoleného distribučního klíče byla snaha zajištěných věřitelů *ex ante* zajistit svoje pozice pro případ konkurzu prostřednictvím zvýšených požadavků na zajištění pohledávek, a tím i omezení přístupu zejména středních a malých podniků neoplývajících zajištěným majetkem k bankovnímu úvěru. Je věcí diskuse, nakolik svérázná úprava alokační i distribuční funkce v zákonu o konkurzu a vyrovnání poznamenala ekonomický růst v České republice. Tomáš Richter se ve své práci do těchto spekulací nepouští, předpokládám, že tak činí i vzhledem k neuzavřené teoretické diskusi na toto téma, což mu lze připsat k dobru.

K mým oblíbeným pasážím Richterovy práce patří jeho pojednání o *racionální apatii* juniorních věřitelů, zejména malých, a cestách, jakými se insolvenční zákon pokouší chránit společný zájem věřitelů a spravedlivost procesu. Přestože tvůrci insolvenčního zákona zjevně

vynaložili značné úsilí pro dosažení těchto cílů, bude fascinující sledovat, nakolik nastavená motivační (a sankční) schémata budou fungovat v praxi. Skeptik by mohl snadno dospět k úvaze, že zvolený model (který je zcela v kontextu ochrany zajištěných věřitelů v ostatních vyspělých zemích s moderním insolvenčním právem) bude mít v českém prostředí velmi zajímavé důsledky. Triviální distribuční model naznačuje, že zlepšená pozice zajištěných věřitelů v kombinaci s jejich existujícím „přezajištěním“, vysokým podílem pohledávek za podstatou (nároky zaměstnanců) a tradičně vysokou závislostí českých firem na bankovním financování bude v případě ekonomické recese (tj. ekonomické a finanční krize a korespondujícího „vyhoření“ vlastního kapitálu) znamenat jen minimální uspokojení obecných věřitelů v konkurzu.

Z čistě behaviorálního ekonomického hlediska by tedy obecní, a zejména obchodní věřitelé (ale i zaměstnanci, jejichž pořadí v distribuci je ovšem jiné) měli být v případě nastalé ekonomické či finanční krize největšími příznivci zcela nového institutu v českém insolvenčním právu, jímž je reorganizace. Napříč celou Richterovou prací se vine základní linka akcentující problémy asymetrické informace, morálního hazardu a stimulu, jimiž jsou jednotlivé skupiny věřitelů vedeny. A právě reorganizace, která předpokládá především narovnání pravé strany rozvahy (tj. závazků úpadce poté, co společníci s reziduálním nárokem na cash-flow svůj nárok *de facto* i *de iure* pozbyli), aniž by došlo k likvidaci materiální podstaty úpadce či zásadní změně „jádrového podnikání“ reorganizovaného úpadce, klade nejvyšší nároky na znalost firemních financí na straně soudu, reorganizačního správce, managementů i jednotlivých skupin věřitelů. V ideálním světě bychom se jistě nejraději dožili (když už to musí být) „předbalených reorganizací“, tedy konsensuálního řešení velkých, zajištěných a sofistických věřitelů, kteří mj. čelí vysokým re-

putačným nákladům (neboť pôsobí dlhodobě na stejném trhu), a proto jsou schopni dosáhnout konsensu v duchu „London Rules“, pouze s tím rozdílem, že nároky jsou „certifikovány“ soudem. Pro insolvenčního soudce přijatelný život. V reálném světě je však takto hladký proces výjimkou, a to i v samotných Spojených státech, kde – jak konstatuje Richter – podíl „předbalených reorganizací“ v poslední dekádě významně klesl. Nekonsensuální reorganizace v českém prostředí budou „těžký boj“ a Richter uvádí – podle mého soudu – velmi správný postřeh proč. Pokud platí premisa o historicky daném sklonu českých bankovních věřitelů k přezajištění (vzhledem k dikci bývalého zákona o konkurzu a vyrovnání snadno pochopitelná), pak motivace přezajištěného věřitele je jednoznačná – pryč od kolabujícího úpadce prostřednictvím co nejrychlejšího zpeněžení zástavy. V této situaci je totiž snaha o cokoli jiného málo racionální. Nekonsensuální reorganizace je tím, na čem si insolvenční soudci vykovávají ostruhy. Půjde jim to líp, když budou navigačního systému Tomáše Richtera používat s maximální intenzitou již na cvičišti, ve své pracovně. Bojiště příští recese prověří, zda nezaháleli. Tomáš Richter „spáchal“ krásné, rozsáhlé a mimořádně užitečné dílo. Patří mu za to můj obdiv a dík.

✦ Ing. MIROSLAV ZÁMEČNÍK

Poznámka redakce:

Recenzovaná publikace obdržela letos v říjnu druhou cenu Akademického fóra mezinárodní organizace INSOL Europe (<http://www.insol-europe.org/adademic/>), sdružující evropské teoretiky v oblasti insolvenčního práva. Její autor, JUDr. Tomáš Richter, LL.M., Ph.D., působí jako Of Counsel v pražské kanceláři Clifford Chance, LLP, a vyučuje na Fakultě sociálních věd UK v Praze. Je členem stálé expertní pracovní skupiny ministerstva spravedlnosti pro insolvenční právo.

Olga Ovečková a kol.:

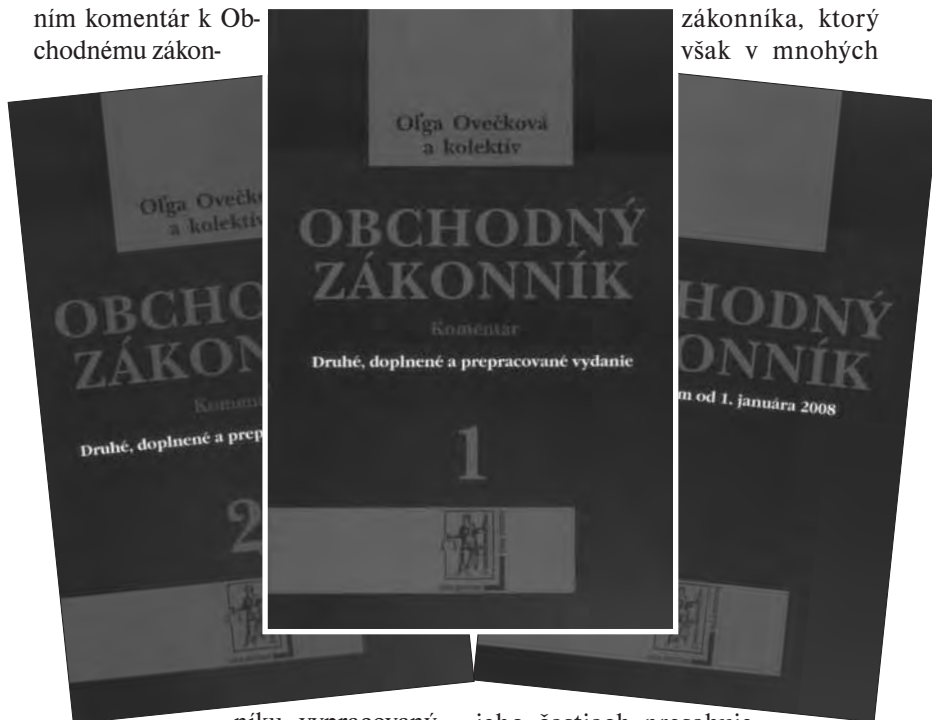
Obchodný zákonník. Komentár

Iura Edition, Bratislava 2008,
2., doplnené a přepracované
vydání, 983+802 stran, 1350 Sk.

Slovenský trh právnickej literatúry je obohatený o vynikajúcu odbornú publikáciu z oblasti obchodného práva. Je ním komentár k Obchodnému zákon-

dy, keď potrebujeme rýchlo nájsť niektoré ustanovenia zákona, ktoré sa oveľa ťažšie vyhľadávajú v rozsiahlom texte komentára. Komentár obsahuje tiež vecný register, použitú a odporúčanú literatúru. Druhé vydanie vychádza z právneho stavu k 30. 4. 2008. Text zákona v jeho tretej časti je v znení účinnom k 1. 1. 2008.

Osvedčený autorský kolektív pod vedením prof. Olgy Ovečkovej prezentuje cenný výklad Obchodného zákonníka, ktorý však v mnohých

niku vypracovaný skúseným kolektívom pod vedením prof. JUDr. Olgy Ovečkovej, DrSc. Ide o druhé vydanie vydavateľstva Iura Edition. Prvé knižné vydanie z roku 2005 bolo v krátkom čase vypredané.

Druhé vydanie komentára nadväzuje systematickým riešením na jeho prvé vydanie. Prvá kniha (983 strán) je venovaná výkladu všeobecných ustanovení Obchodného zákonníka, ustanovení o podnikaní zahraničných osôb, o obchodnom registri, o účtovníctve podnikateľov, o hospodárskej súťaži, o obchodných spoločnostiach a ustanovení o družstve. Druhá kniha (802 strán) obsahuje výklad ustanovení, ktoré upravujú obchodné záväzkové vzťahy, a spoločných, prechodných a záverečných ustanovení Obchodného zákonníka. Druhé vydanie obsahuje aj tretiu knihu v brožovanom vydaní (276 strán), len s textom zákona. Ide o veľmi praktické riešenie, ktoré oceníme vždy vte-

jeho častiach presahuje rámec tohto zákona. Druhé vydanie nepredstavuje len aktualizovanú zmenu prvého vydania v dôsledku novelizácii samotného Obchodného zákonníka. Autori precízne reagujú na vývoj právnych doktrín a judikaturu súdov a s kritikou náročnosťou rozpracúvajú prezentované názory a poznatky. Ako príklad by sme mohli uviesť výklad k § 59a ohľadne právnych dôsledkov neschválenia návrhu zmluvy valným zhromaždením. O závere, ktorý považuje zmluvu za platnú aj pri nesplnení tejto podmienky, som bol presvedčený od počiatku, i keď nemôžem poprieť, tak ako to konštatuje príslušný autor v recenzovanom komentári, že platná právna úprava jednoznačný záver neposkytuje. Jednotiaci rukopis vedúcej autorského kolektívu sa prejavuje pri riešení tohto problému v celom komentári, pretože k výkladu ohľadne zmluvy o predaji podniku je zarade-

ná nová kapitola, ktorá sa zaoberá právnymi dôsledkami neschválenia predaja podniku alebo jeho časti valným zhromaždením. Aj v tomto prípade prichádza autor k záveru, že jej neschválenie nespôsobuje neplatnosť zmluvy.

Komentár reaguje pohoťovo aj na potreby praxe a nevyhýba sa aktuálnym problémom, na ktoré neposkytuje jednoznačnú odpoveď práva teória a ani judikatúra súdov. Takýmto problémom je napr. aj výška úrokov z omeškania, ak si ich výšku nedohodli zmluvné strany v zmluve. Opakovane novelizované ustanovenie § 369 neumožňuje jednoznačný výklad a nedáva ho v konečnom dôsledku ani smernica Rady č. 200/35/EHS z 29. júna 2000, o boji proti omeškaným platbám v obchodných transakciách. Kameňom úrazu je stanovenie rozhodujúceho dňa pre určenie základnej úrokovej sadzby Národnej banky Slovenska pre príslušný polrok. Podľa názoru vedúcej autorskej kolektívy je to prvý deň príslušného polroka omeškania. I keď týmto názorom som bol už v minulosti značne ovplyvnený, nie som v súčasnosti presvedčený o jeho správnosti. Súčasnému právnemu stavu ako aj textu citovanej smernice skôr zodpovedá výklad, podľa ktorého je rozhodujúcim dňom deň, ktorý predchádza prvému dňu omeškania. K výkladu, ku ktorému dospela autorka, však smerujú návrhy de lege ferenda a nemožno mu uprieť logickú presvedčivosť aj v tom smere, že právne dôsledky omeškania by sa mali určovať k tomu dňu, keď sa dlžník dostáva do omeškania. Podrobné spracovanie problematiky však umožňuje čitateľovi veľmi dobrú orientáciu k dotknutým ustanoveniam Obchodného zákonníka. S tou istou precíznosťou je spracovaný aj ďalší neustále diskutovaný problém, a to dĺžka premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý vznikol z obchodnoprávneho vzťahu. Takto by bolo možné hodnotiť množstvo ďalších častí komentára.

Autorský kolektív pracuje s výborným prehľadom judikatúry vnútroštátnych a európskych súdov, čo určite ocení právnická prax. Skúsení autori prezentujú získané poznatky

čitateľsky veľmi dobre volenou systematickou, ktorú, zrejme aj zásluhou vedúcej autorskej kolektívy, dodržiavajú v oboch knihách. Vďaka tejto systematike a prístupnému výkladu, pri zachovaní vysokej odbornosti, je komentár zároveň aj učebnicou obchodného práva.

Posudzovaný komentár je dôstojnou právnickou publikáciou, ktorá určite dobre obstojí v konkurencii s prácami tohto typu a vhodne dopĺňa ďalšie edície komentárov od iných autorských kolektívov, či už z Českej alebo Slovenskej republiky. Z týchto dôvodov odporúčame komentár prof. Olgy Ovečkovej širokej právnickej verejnosti, najmä sudcom, advokátom, ale aj študentom právnických fakúlt.

✦ doc. JUDr. MILAN ĎURICA, PhD.

¹ Patakyová, O. a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. C. H. Beck, Praha 2006, str. 141.

Jaroslav Fenyk – Ján Svák:

Europeizace trestního práva

Bratislavská vysoká škola práva 2008, 233 stran, 368 Sk.

Autoři nadepsané publikace, rektor BVŠP prof. JUDr. Ján Svák, CSc. a proděkan Právnické fakulty BVŠP prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., DSc., se zaměřili na téma, kterému nebyla knižně v ČR a SR zatím zřej-

mě věnována dostatečná pozornost.

Tito erudovaní autoři vytvořili dílo tak řečeno v česko – slovenské spolupráci. Prof. Fenyk napsal svoje kapitoly českým jazykem a prof. Svák jazykem slovenským. Domnívám se, že to čtenářům v obou republikách nebude činit potíže. Pokud je mi známo, připravují i jiní nakladatelé taková dvojjazyčná díla a lze to jen podporovat. Knižka je totiž určena především studentům fakult z ČR i SR a může tak mj. přispět k rozvoji partnerské vzájemnosti. Je však také určena prakticky všem právnickým profesím, které se setkávají – řečeno slovy autorů – s případy nebo pracovními postupy, zahrnujícími oblasti trestního práva hmotného a procesního, mezinárodní justiční spolupráci a ochranu lidských práv a svobod.

V současnosti probíhají procesy, které kromě jiného znamenají přibližování právních řádů evropských států. Nejinak je tomu na úseku trestního práva. Vůdci bylo po mnoho let společenství států Rady Evropy, jejímiž cíli jsou ochrana lidských práv, parlamentní demokracie, zákonnosti, rozvoj celoevropských hodnot ke standardizaci sociálních a právních postupů členských zemí, a která podporuje informovanost o evropské identitě, založené na společných hodnotách a zahrnuje rozdílné kultury.

V prostředí Evropy vznikala „supranacionální“ Evropská společenství a specifická mezinárodní organizace Evropská unie. Integrace má ovšem – kromě příznivých – i negativní důsledky. Jedním z takových – jak na to autoři správně poukazují – je i nárůst tzv. přeshraniční a také mezinárodně organizované kriminality. Tomu je ovšem pochopitelně třeba čelit.

Název knihy vystihuje skutečnost, že autoři mají pochybnosti o tom, zda již existuje evropské trestní právo, proces probíhající europeizace je však zřejmý.

Autoři vycházejí z výše uvedeného a dílo člení do dvou velkých celků. První celek je nazván „Evropská společenství, Evropská unie a trestní právo“ (autorem je prof. Fenyk). Tato část se člení do tří kapitol pojmenovaných „Právní subjektivita ES a právní povaha EU“, „Evropské právo a trestní právo hmotné“ a „Evropské

právo a trestní právo procesní a mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech“.

Druhý celek (z pera prof. Sváka) je nadepsán „Rada Evropy a trestné právo“. Obsahuje kapitoly „Dokumenty rady Evropy v oblasti trestného práva“ a „Dosah rozhodnutí Evropského soudu pro lidské práva na trestné právo“.

První partie knihy upevňují znalosti čtenářů o vzniku ES a mj. uvádí i orgány EU. Věnuje se i evropskému právu (ES/EU) a jeho pramenům. Vysvětluje mj. i pojmy komunitární právo a unijní právo. Dále se podrobně zabývá europeizací trestního práva. Zkoumá přitom přímý a nepřímý vliv evropských norem na trestní právo členských států. Jde zejména o zaměření na organizovaný zločin, terorismus, praní špinavých peněz, ochranu finančních zájmů ES, včetně padělání eura a jiných platebních prostředků, projevy rasismu a xenofobie, obchodování s lidmi, obchodování s omamnými látkami, ohrožování a poškozování životního prostředí, na útoky proti informačním systémům, korupci, ilegální přechod vnějších hranic EU atd.

Dílo přitom uvádí jednotlivá období života EU a „úkoly“, které se v jednotlivých obdobích řešily. Přínosem jsou přitom i uveřejněné výťahy z příslušných rozhodnutí, kterých se vhodně využívá již v prvním celku a intenzivně se s nimi pracuje v celku druhém.

Úvodem druhé části jsou opět uvedena východiska, zde konkrétně o Radě Evropy. Jak známo, je Rada Evropy otevřenou mezinárodní organizací, za jejíhož člena může být přijat kterýkoli stát vybudovaný na principech právního státu, který se zaručí, že bude respektovat a ochraňovat lidská práva všech osob podléhajících jeho pravomoci.

Po úvodu jsou uvedeny dokumenty Rady Evropy v oblasti trestního práva. Publikace člení tyto úmluvy (smlouvy, dohody) na všeobecné smlouvy o ochraně lidských práv, zvláštní smlouvy zaměřené na potlačování a odhalování negativních společenských jevů kriminálního charakteru a smlouvy zaměřené k zefektivnění trestního řízení.

Nejde zde však jen o uvedení tohoto členění. Následně jsou, při úvahách a hodnocení tvůrce, uváděny i výťahy z jednotlivých dokumentů, takže není třeba při pronikání do tématu pracovat s řadou speciálních pramenů.

Čtenář se mj. seznámí s výťahy textů dokumentů o předcházení terorismu, praní špinavých peněz, o obchodování s lidmi atd.

Vhodným způsobem je provedeno i vymezení Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) a pochopitelně je zde i hodnocení a třídění jeho činnosti, a to opět včetně příslušných dokumentů.

Excerptována je i řada konkrétních rozsudků, velmi přehledné je schéma postupu řízení ESLP.

Je zřejmé, že autoři naplnili svůj záměr, a že vzniklo dílo mimořádné pedagogické a didaktické hodnoty. Zpracování je totiž provedeno tak, aby mělo hodnotu teoretickou, současně však obsahuje řadu velmi praktických sdělení. Toto spojení je třeba vítat. Není tedy těžké předvídat, že se dílo široce a plně uplatní. Jistě se pak brzy dočkáme i dalších vydání.

✦ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

Přečtli jsme za vás

Karel Svoboda:

Průtahy na straně soudu – jak se bránit

Právní fórum č. 5/2008,
str. 218-221.

Autor – soudce Okresního soudu Plzeň-město – podrobně popisuje postup při obraně proti soudním průtahům. Cituje § 174a odst. 1 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, podle něhož „má-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že jeho stížnost na průtahy v řízení, kterou podal u příslušného orgánu státní správy soudů, jím nebyla řádně vyřízena, může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází

k průtahům řízení“. Návrh lze podat až poté, co účastníkova stížnost na průtahy a jeho požadavek na provedení konkrétního procesního úkonu nebyly předsedou prvoinstančního soudu řádně vyřízeny. Řádným vyřízením má zákon na mysli činnost předsedy soudu, jejímž výsledkem bude odstranění stěžovatelem označeného průtahu (nařízení ústního jednání, ustanovení znalce apod.). V případě dalších průtahů je třeba podat novou stížnost. Teprve pak přichází v úvahu podání návrhu na určení lhůty podle § 174a cit. zák. Pro návrh na určení lhůty k provedení soudního úkonu nestanoví zákon žádnou (prekluzivní) lhůtu. Lze jej tedy podat kdykoliv během následujícího řízení ve věci samé. Návrh může podat kterýkoliv z účastníků (stran) soudního řízení. V civilním řízení náleží toto právo i vedlejšímu účastníkovi. Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu se může týkat jakéhokoliv takového úkonu. Toto právo je však – byť ne výslovně – podstatně omezeno souvisejícími procesními předpisy. Soudci je třeba zachovat určitou míru svobody při volbě procesních postupů. Proto se nelze domáhat stanovení lhůty k provedení takového soudního úkonu, který by procesnímu soudu zamezil ve výběru několika možných variant postupu. Lhůtu k provedení procesních úkonů je možno stanovit, jen je-li jejich potřeba podle obsahu spisu a s přihlednutím k povaze věci nepochybná a musí-li být podle zákona učiněny (viz usnesení NS ČR – 21 Cul 3/2004 z 12. 1. 2005). Ústavní soud již opakovaně judikoval, že je věci státní moci jako celku, aby svoji činnost organizoval tak, aby zabezpečila jednotlivcům řádnou a včasnou ochranu jejich práv. Proto nelze návrh na stanovení procesní lhůty zamítnout s odůvodněním, že soud je zahlcen vyřizováním jiných případů. Tento náhled ÚS je třeba respektovat, i když obecné soudy se takové argumentaci z praktických důvodů brání. Ustanovení § 174a cit. zákona není možno využít tehdy, když lze zkrácení řízení dosáhnout využitím jiného procesního postupu, např. jestliže lze provést koncentraci řízení podle § 118c o. s. ř. Zpravidla není možno se v konkrétním termínu přímo domáhat vyhlášení roz-

sudku, případně jiného rozhodnutí ve věci v konkrétním termínu. Lze to jen tehdy, když je naprosto jisté, že veškeré důkazy již byly provedeny a jediným úkonem, který ve věci zbyvá, je právě vyhlášení rozsudku. Tak by tomu bylo např. tehdy, když soud odročil jednání (hlavní líčení) pouze za účelem vyhlášení rozsudku, a poté rozsudek ve stanoveném termínu bez udání důvodu nevyhlásil. Úprava proti průtahům má určité nedostatky. Účastníkem řízení o určení lhůty není druhá strana sporu, v němž k průtahům dochází, i když z logiky věci by jím měl být. Podle stanoviska autora by se ani při širším okruhu účastníků řízení podstatněji neprotáhlo a zároveň by byla vyloučena možnost, že stěžovatel bude jako jediný účastník řízení zvýhodněn. Využití ust. § 174a zák. o soudech a soudcích je diskutabilní též za situace, kdy řízení je sice soudem protahováno, děje se tak však z objektivních důvodů, např. pro přetíženost soudu, pro nedostatek znalců, tlumočnicků apod. Autor se zde vrací k názoru ÚS, podle něhož je návrhu na stanovení lhůty třeba vyhovět i v takových případech, dovozuje však, že toto teoreticky správné stanovisko nevychází z reality.

Pavel Vantuch:

Obhajoba více obviněných

Právní rádce č. 8/2008,
str. 48-54.

Doc. Pavel Vantuch, brněnský advokát a člen trestněprávní sekce studijního kolegia ČAK, se zabývá problematikou kolize zájmů více obviněných, které obhajuje v tomtéž řízení jeden obhájce. Pojednání obsahuje řadu situací, které v praxi mohou nastat a které dosud nebyly komplexně řešeny. Po úvodu následují tyto oddíly: Vyloučení obhájce z obhajoby všech spoluobviněných, Společnou obhajobu je třeba důkladně zvážit, Kolize zájmu může teprve nastat, Jen se souhlasem všech a s maximem informací, Hrozí kárná odpovědnost, Obhajobu lze odmítnout, Od smlouvy lze odstoupit, Vhodně formulova-

ná plná moc, Důsledky vyloučení advokáta z obhajoby, Jen těžko lze najít nového obhájce, Postup soudu při zjištění rozporů, Aktivita obhájců se (ne)vyplácí, Proti vyloučení obhájce lze podat stížnost, závěrečné shrnutí. S ohledem na rozsah a význam článku doporučujeme prostudování celého textu a upozorňujeme jen na některé závažné pasáže. Současné znění o rozporu zájmu mezi spoluobviněnými přinesla novela zákona č. 265/2001 Sb., trestní řád, v § 37a odst. 2. Obhájce je při splnění zákonných podmínek vyloučen bez ohledu na to, zda jde o obhájce zvoleného nebo ustanoveného. Významné je to, že po vyloučení nadále obhájce nemůže vykonávat obhajobu žádného ze spoluobviněných, mezi nimiž byla shledána kolize. Trestní řád zde navazuje na § 19 odst. 1 písm. a) zák. o advokacii, který ukládá advokátovi odmítnout poskytnutí právních služeb při kolizi zájmů obecně. Autor připomíná smysl úpravy – zabránit vzniku stavu, kdy by jeden ze spoluobviněných mohl být postupem obhájce neoprávněně zvýhodněn nebo naopak znevýhodněn, což by vedlo k narušení principu rovnosti před zákonem. K převzetí společné obhajoby více obviněných nelze přistupovat mechanicky. Má-li obhájce pochybnosti o souladu zájmů spoluobviněných, je vhodné, aby se rozhodl až na základě posouzení obsahu vyšetřovacího spisu. Neměl by podlehnout ani naléhavým prosbám více obviněných, kteří o společnou obhajobu žádají. Kolize zájmů ovšem nemusí být ihned patrná, může nastat až v průběhu trestního řízení. Jsou případy, kdy vznik kolize nelze ani se znalostí věci při převzetí obhajoby reálně očekávat. Nemusí jít vždy jen o účelově formulovanou informaci spoluobviněných, prezentující údajnou jednotu jejich zájmů s cílem získání téhož obhájce. Autor dále upozorňuje, že advokát může převzít společnou obhajobu vždy jen se souhlasem všech spoluobviněných, jinak by jednal v rozporu s čl. 7 odst. 2 Pravidel profesionální etiky advokátů. Při úvahách o převzetí obhajoby by s nimi zásadně neměl jednat jen společně, ale měl by získávat informaci i individuálně od každého z nich. Pokud by převzal spo-

lečnou obhajobu více obviněných, ač mezi nimi je od počátku zřejmá kolize zájmů, nebo pokračoval v obhajobě za situace, kdy se kolize zájmů objevila v jejím průběhu, bude se jednat o kárnou odpovědnost advokáta, nehledě k negativním důsledkům vyloučení obhájce pro další průběh řízení, v němž každý obviněný musí mít samostatného obhájce. Obhájce ovšem může kdykoliv ve smyslu § 18 zák. o advokacii obhajobu odmítnout, což může učinit mj. i tehdy, aby eliminoval riziko plynoucí z možného budoucího vyloučení z obhajoby. Autor též doporučuje vhodné formulování plné moci. Uvádí text doložky, o kterou by plná moc mohla být doplněna, obsahující souhlas obou obviněných, aby je advokát společně obhajoval, s vyslovným prohlášením, že si zájmy spoluobviněných neodporují a s vědomím toho, že pokud se v budoucnu rozpor zájmů spoluobviněných objeví, bude advokát vyloučen z obhajoby všech spoluobviněných. Ze strany obhájce by plná moc mohla obsahovat tuto doložku: „Společnou obhajobu spoluobviněných jsem převzal se souhlasem všech poté, co kolize v jejich zájmech jsem neshledal já sám, ani spoluobvinění“. Před rozhodnutím o vyloučení obhájce musí být dána obviněnému i obhájci možnost, aby se k věci vyjádřili, přičemž k tomuto vyjádření soud přihledne (§ 37a odst. 3 tr. ř.). Stává se, že podnět k vyloučení dává některý orgán činný v přípravném řízení (policista, státní zástupce), což bývá někdy i projev snahy dosáhnout vyloučení aktivního obhájce, přičemž naopak, jde-li o obhájce pasivního, k takovým návrhům nedochází. Stížnost proti rozhodnutí o vyloučení obhájce má odkladný účinek (§ 37a odst. 4, § 141 odst. 4 tr. ř.), až do rozhodnutí stížnostního soudu tedy obhájce může v obhajobě pokračovat. Zpravidla však řízení až do rozhodnutí podané stížnosti z pochopitelných důvodů nepokračuje.

Poznámka:

Problematika kolize zájmů mezi dvěma či více spoluobviněnými bývá někdy složitá, nejen tím, že se může projevit až v průběhu obhajoby, ale i samotnou svou podstatou. Upozorňujeme na instruktivní pojednání k té-

to problematice autora JUDr. Karla Fišera „Některé problémy obhajoby při střetu zájmů mezi spoluobviněnými“, otištěné v č. 1/1999, str. 134-142 *Bulletinu advokacie*. Autor se zde zabývá většinou myslitelných situací, které hodnotí mj. i z hlediska intenzity rozporu zájmů a jejich povahy pro posouzení, zda obhájce je či není z obhajoby vyloučen.

Pavel Kučera, Michal Ptáček:

K některým aspektům postupu policejního orgánu před zahájením trestního stíhání

Trestní právo č. 09/2008, str. 3-4.

Autoři - první místopředseda Nejvyššího soudu, druhý advokátní kandidát - se zabývají otázkou, zda v souvislosti se zveřejněním okolností (např. ve sdělovacích prostředcích, které nasvědčují závěru z podezření spáchání trestného činu), je jediným způsobem iniciace činnosti policie podání trestního oznámení. S odvoláním na příslušná ustanovení tr. řádu a na základní zásady trestního řízení odpovídají na tuto otázku negativně. Trestní řád zakotvuje mi-

mo jiné zásadu oficiality a zásadu legality. Příslušné státní orgány jsou povinny stíhat všechny trestné činy bez ohledu na jejich povahu či jiné okolnosti, což se vztahuje nejen na státní zástupce, ale lze to dovodit i jako povinnost policejních orgánů. Shora uvedené zásady jsou, pokud jde o policejní orgán, konkretizovány řadou ustanovení zákona o policii i trestního řádu. Policejní orgán je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětu jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, směřující ke zjištění jeho pachatele (§ 158 odst. 1 tr. ř.). Tím, že trestní řád vyjmenovává na prvním místě právě vlastní poznatky policejního orgánu, podtrhuje skutečnost, že policie má být hlavním subjektem zjišťujícím okolnosti, které nasvědčují závěru z podezření trestného činu. Trestní oznámení představují z tohoto pohledu další, nikoliv však privilegovaný zdroj informací, byť půjde o nejtýpčtější způsob, jak se policejní orgán o příslušné okolnosti dozví. Příslušné závěry může však policie učinit i na základě jiných podnětů -

Lze sem zařadit právě i informace ze sdělovacích prostředků. Dostanou-li se k policejnímu orgánu jakýmkoliv způsobem informace, na jejichž podkladě lze učinit závěr ze spáchání trestného činu, musí bez dalšího provést šetření vedoucí k odhalení příslušných skutečností. Nelze souhlasit s praxí, podle níž je v takových případech třeba trestní oznámení. Takový postup představuje porušení zásady oficiality a v podstatě též zásady legality. Orgány činné v trestním řízení jsou si toho vědomy, ale někdy je třeba jim to připomenout. Autoři připomínají, že i současná právní úprava zohledňuje zájmy poškozeného, který má blízký vztah k pachateli, prostřednictvím institutu souhlasu poškozeného s trestním stíháním. Ve vztahu k institutu soukromé žaloby (*pozn. autora: s jejím zavedením počítá věcný záměr trestního řádu*) vyslovují autoři rezervované stanovisko. Nechtějí spekulovat, jaké důsledky by její zavedení mělo, domnívají se však, že by mohla být lehce zneužívána k řešení konfliktů v rámci soukromoprávních vztahů, což by byl jistě nežádoucí efekt, i když z pohledu orgánů činných v trestním řízení by tak mohlo dojít ke snížení jejich zatížení.

✦ Připravil JUDr. VÁCLAV MANDÁK.

NADACE
DĚTSKÝ MOZEK

Nadace Dětský mozek

od roku 1992 všestranně podporuje osoby s postižením centrální nervové soustavy.

Pomoc je poskytována formou nadačních příspěvků a grantů. Příjemci jsou buď fyzické osoby, tzn. rodiny pečující o dítě s postižením, nebo právnické osoby, tj. zařízení, která zabezpečují asistenci, respitní péči, vzdělávání atp., dětem i dospělým s postižením.

Nadace poskytuje i bezplatný poradenský servis v sociálně zdravotní oblasti.

Dárce může nadaci podpořit finančním nebo věcným darem, případně službou. Dárce si rovněž může vybrat konkrétní rodinu, nebo zařízení, kterému chce svým darem pomoci.

Bankovní spojení 101804884/0600, GE MoneyBank,a.s.

Další informace na www.detskymozek.cz

Děkujeme za Váš zájem.

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka 54

Z české advokacie

Z kárné praxe 55

**Generali Pojišťovna, a.s. – váš partner a rádce
v pojištění 56**

Z jednání představenstva ČAK 58

XXVI. tenisový turnaj advokacie v Mostě 58

Z Evropy 59 – 65

Trhy býčcí, medvědčí, dobytčí a vánoční

Vánoce na krku, hospodářská a politická krize a předsednictví EU jakbysmet, a ubohý sloupkař neví, kam dřív skočit.

Lid zpustl. Krade kabely a kanály. Politici pohubli a zkratili. Kukuč, skřeky a pohyby krvežiznivých lasic předvádějí už jen málokterí. Prezidenti se stávají disidenty. Postřílení mafíani mají slavné funusy. Rakev jim žehnají převoři. Trh vířev se hroutí. Podnikatelé odjíždějí na Maledívy. Holo-hlavý pán světa praví dutým hlasem: pokoř trh a vyhraje porše. Režžové imitují Hieronyma Bosche, aby odvrátili řidiče od hříchu. Ale marně. Odvrátí je od televize. Moc krve. Klesnou příjmy z reklamy. Bude se muset nařídít nějaká jiná spotřeba. Spekulantí tupě zírají do internetu. V tramvajích tiše páchnou bezdomovci.

Tak tomuhle říkáme my, burziáni, medvědčí nálada na trhu a netrpělivě čekáme na čejnž.

Lid pustne ještě víc. Krade Zrzavého, orgány a nevěstky. Politici zase už vystrkují prostředníčky, říkají do zadnice a varují před Únorem. Lasiček jsou zase plné kurníky. Z disidenta je opět prezident a předvádí lyže Elan. Mafíani pochovávají do Orlické přehrady bez obřadu. Podnikatelé se jako vlaštovky vracejí z jižních krajů. Režžové oprašují reklamy na hypotéky a vyfukovací paničky. Naši spekulantí spěchají do Londýna a kují tam pikle proti koruně české. Sparta poráží Slávii 8:0. Gott s Vondráčkovou jsou zlatí slavíci. Miss ČR klopne Warrena Buffetta. Praha privatizuje Národní divadlo Sekyře Group. Bude tam po demolici byznys centrum. Bezdomovci dávají pívni párty na Národní. Jejich psíci vesele poštekávají.

Sláva, voláme my, burziáni. Bejčí trh a beauxjolais nouveaux est déjà arrivé.

Po tomto stručném vysvětlení rozdílu mezi trhem medvědčí a býčím můžeme přistoupit k trhu dobytčímu. Podobně, jako medvědčí a býčí trh není prodej a koupě medvědů či býků, není ani dobytčí trh trhem s dobytčím, nýbrž trhem, na němž dobytek obchoduje se všemi možnými produkty. Dobytčí trh je významným českým přínosem do pokladnice čistého liberálního tržního myšlení. Laissez faire, laissez passer. Déja vu. Dělí se na klasický a tzv. českou inovaci.

Klasický dobytčí trh nezaskuhuje žádnou zvláštní pozornost. Obchodované produkty jdou od nebezpečných ohrádek pro děti přes nekolokovaný chlast a cigarety až po lehké topné oleje, drogy a pračky na špinavé peníze. Je to oblíbený hit deníků a televizí, České obchodní inspekce, protidrogové centrály a útvaru pro boj s organizovaným zločinem. Rádi pozorujeme, jak na zločince v podvlékačkách skáčou za strašlivého řevu kukláči a nasazují jim chvaty, hmaty a želízka. Bůh žehnej jejich věčnému a marnému úsilí.

Česká inovace zavedla na dobytčí trhy nové sofistikované produkty, známé též pod označením původu Český koumes, jemuž již brzy, podobně jako Českému špekáčku, bude udělena ochrana EU. To bude zase slávy.

Na českém dobytčím trhu je široké spektrum nabídky. Pomínu různé bankovní produkty a finanční instrumenty, na nichž chybí varování ministerstva financí, že mohou způsobit bankrot a vést k sebevraždě, o zákazu jejich reklamy ani nemluvě. Nabídka však zahrnuje i různá úřední rozhodnutí, jako jsou územní plány, stavební povolení, kolaudace, daňové prázdny, státní zakázky a výběrová řízení, vývozní a prodejní licence, vysvědčení a diplomy všeho druhu a při troše štěstí obstaráte i dotaci z fondů EU. Můžete mít protipolicejní ochranné glejty pro různé kraje, antiradarové obranné štíty, ochranky vybavené imobilizéry a nervovými plyny; seženou se i polikliniky, fakultní nemocnice a zdravotní pojišťovny. Dobytčí trhy zajišťují i funkce poslanců, senátorů a prezidentů až po parlamentní většinu. Nabídku bude ještě třeba doplnit o ústavní většinu.

Člě rozhodování panuje v oboru vzdělávání. Zde můžete mít celé soukromé školy střední i vysoké, a to na klíč, tedy včetně profesorského sboru, studentů, budov, potřebných aprobací a akreditací a tzv. právního rámce v podobě různých nadací a nadačních fondů.

Velmi oblíbeným produktem jsou v poslední době též rozhodčí soudy. Ty si už ani nehrají na nějaké neziskovky, nýbrž pěkně natvrdo podnikají za účelem zisku jako akciové společnosti. Koupěny rovněž na klíč, budou obsahovat rámcové smlouvy s budoucími žalobci a exekutorskými úřady, dohody s rozhodci a přefabrikované rozhodčí nálezy, šité na míru nasmlouvaných žalobců. Ti už si za moudrého vedení rozhodčího soudu musí poradit jen s tím, aby jim různí chudáci ve finanční tísní podepsali předem nejen nemravnou smlouvu, ale i tu rozhodčí doložku.

Kolegyně a kolegové, vždyť i vy si můžete ten rozhodčí soud koupit! Nebo si takovou akciovku sami založit! Prima kšeft značky Český koumes. To bývalo řečí, když si dřív advokát založil realitní kancelář, pohřební ústav nebo si koupil hospodu. Prý čest a vážnost stavu, jiné podnikání, konflikt zájmů a kdesi cosi. A teď laissez faire. Jenomže když může mít každý řezník kontrolní balík akcií rozhodčího soudu, proč by nemohl mít advokátní kancelář nebo i advokátní komoru? Nevíte? Já taky ne. Hlavně neprodávat advokátní kanceláře Abramovičovi. Nejsme Chelsea.

A hurá na vánoční trh. To je opravdu trh s Vánoce. Koupím si tam čokoládového Clause v pestrém staniolu se šaškovskou čepičkou. Tak Merry Christmas.

Listopad 2008

✦ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže bez odkladu neoznámí ČAK změnu svého sídla.

Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 4. 4. 2008 ve věci K 126/07

Kárně obviněná JUDr. H. J., advokátka, se dopustila kárného provinění tím, že

bez zbytečného odkladu neoznámila Komoře, že v době od 16. 10. 2006 do 25. 1. 2007 změnila adresu sídla své firmy a adresu poskytování služeb,

tedy

- při výkonu advokacie nejednala svědomitě a nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když nedodržovala Pravidla profesionální etiky ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,

- bez odkladu neoznámila Komoře změnu skutečností nezbytných pro vedení seznamu advokátů stanovených stavovským předpisem, a to ani do jednoho týdne poté, co nastaly,

čímž

porušila ustanovení § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky a ustanovení § 29 odst. 1 věta za středníkem zákona o advokacii.

Za to se jí ukládá podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, kárné opatření

pokuta ve výši 50 000 Kč.

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč.

Pokuta i náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Včas podanou kárnou žalobou je kladeno kárně obviněné za vinu, že bez zbytečného odkladu neoznámila Komoře, že v době od 16. 10. 2006 do 25. 1. 2007 změnila adresu sídla své firmy a adresu poskytování služeb.

Kárně obviněná se ke kárné žalobě nevyjádřila, byť výzva jí byla odeslána již dne 30. 10. 2007. Kárný senát jednal v nepřítomnosti kárně obviněné ve smyslu ust. § 16 odst. 2 kárného řádu, neboť kárně obviněná, ač řádně předvolána dnem 7. 3. 2008 na jednání kárného senátu 4. 4. 2008, se bez omluvy nedostavila.

Kárný senát provedl důkaz podstatným obsahem kárného spisu, zejména výpisem z matriky ze dne 28. 5. 2007 (č. 1. 1), dopisem vedoucího oddělení pro věci kárné ze dne 11. 5. 2007 (č. 1. 2), dodejkou (č. 1. 3/A), dopisem vedoucího odboru matriky ze dne 23. 2. 2007 (č. 1.

3/B), dodejkou (č. 1. 3/C), dopisem předsedy kárného senátu ze dne 23. 2. 2007 (č. 1. 3/D), dopisem kárně obviněné ze dne 12. 4. 2007 (č. 1. 3/E), dopisem vedoucí kontrolního oddělení ze dne 31. 5. 2007 (č. 1. 5), dopisem vedoucí kontrolního oddělení ČAK ze dne 27. 6. 2007 (č. 1. 6), výpisem z matriky ze dne 16. 8. 2007 (č. 1. 7), výpisem z matriky ze dne 22. 10. 2007 (č. 1. 9) a dále stížnostním spisem č. j. 500/2006 (K 110/06), výpisem z matriky ze dne 3. 4. 2008 a rozhodnutím kárného senátu K 110/06 z 15. 6. 2007, PM 7. 2. 2008.

S ohledem na provedené dokazování dospěl kárný senát k nepochybnému závěru, že kárně obviněná bez zbytečného odkladu, resp. do jednoho týdne, neoznámila Komoře změnu sídla firmy a adresu poskytování služeb, když tyto údaje jsou nezbytné pro vedení seznamu advokátů stanovené stavovským předpisem. Bohužel tento stav netrval jen v době uvedené ve výroku rozhodnutí, ale po dlouhou dobu po datu 25. 1. 2007, po podané stížnosti v této věci, po podané kárné žalobě i v probíhajícím kárném řízení nejméně do 29. 1. 2008, jak vyplývá z protokolu o jednání kárného senátu ze dne 18. 1. 2008 a jeho přílohy, výpisu z matriky ze dne 18. 1. 2008 a dopisu tajemníka ČAK ze dne 29. 1. 2008. Tento dlouhodobě protiprávní stav trval i přes opakované výzvy a upozornění ze strany orgánů ČAK na porušování zákona o advokacii a stavovských předpisů. Kárně obviněná při výkonu advokacie nejednala svědomitě, poctivě a slušně. Takové jednání vede ke zpochybnování advokátního stavu, jeho důstojnosti a je též porušením stavovského předpisu, ve smyslu ust. § 16 odst. 2, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR a ustanovení § 29 odst. 1 věta za středníkem zákona o advokacii. Takovéto jednání je závažným porušením povinností advokáta a tedy kárným proviněním ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o advokacii.

Při ukládání kárného opatření přihlédl kárný senát k tomu, že u kárně obviněné jde o opakované kárné provinění v krátké časové souvislosti s pravomocně skončeným kárným řízením K 110/2006 dne 7. 2. 2008. Na podanou stížnost a kárnou žalobu nijak nereaguje, opakovaně se na nařízená jednání kárného senátu nedostavuje, svoji neúčast omlouvá až v den konání jednání nebo neomlouvá vůbec. Ze zjištěných okolností tohoto případu vyplývá, že u kárně obviněné šlo o dlouhodobé porušování povinností advokáta, bez jakékoliv snahy po nápravě. Pouze s ohledem na administrativní charakter kárného provinění bylo uloženo znovu kárné opatření ve formě pokuty ve výši 50 tisíc Kč, které se jeví přiměřeným ke splnění účelu kárného řízení, a budiž pro kárně obviněnou důrazným varováním a výzvou k řádnému plnění povinností advokáta podle zákona o advokacii a stavovských předpisů, zejména etického kodexu.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Generali Pojišťovna, a. s.

– váš partner a rádce v pojištění

Vážení obchodní přátelé,

jsme potěšeni, že již osmým rokem můžeme být vašim pojistitelem a zajistit splnění nejen vaší povinnosti uzavřít povinné smluvní pojištění, stanovené zákonem o advokacii, ale i poskytnout plný servis, ve kterém uplatňujeme naše dlouhodobé zkušenosti v profesním pojištění odpovědnosti advokátů za škodu.

Průběžně se zabýváme rozsahem Rámcové pojistné smlouvy (dále jen „RS“), současně však aktuálně a flexibilně reagujeme – ve spolupráci s makléřskou společností WI-ASS ČR, s. r. o. – na jednotlivé individuální požadavky při sjednávání vašich pojistných smluv, které RS předvidá.

Naším úkolem je rovněž likvidace škod, které vyplývají z činnosti advokátů pojištěných jak v rámci RS, tak z individuálních pojistných smluv.

Jako pojistitel nejen evidujeme a vyřizujeme škody, ale rovněž je analyzujeme, a přitom jsme povinni zabývat se také prevencí škod. Je to nejen v našem zájmu, ale především v zájmu našich klientů – vás, advokátů. Proto dnes přicházíme s informací, **jaká jsou nejčastější pochybení advokátů, která později vedou ke škodám.**

Jednoznačně nejčastější pochybení advokátů je **nepodání, resp. opožděné podání odporu proti platebnímu rozkazu.** Právní situace předcházející škodě je známá:

Pokud soud na základě listin přiložených k žalobě usoudí, že nárok žalobce je oprávněný, vydá bez projednávání věci (ve zkráceném řízení) platební rozkaz, k němuž připojí žalobu (aby žalovaný věděl, o jaký nárok se jedná), a uloží žalovanému zaplatit žalobci žalovanou jistinu a náklady řízení, a to do 15 dnů od obdržení platebního rozkazu, nebo sdělí, aby v téže lhůtě podal proti platebnímu rozkazu odpor, který nemusí být odůvodněný. Pokud žalovaný nechce z jakýchkoli důvodů zaplatit, může sám podat tento odpor, který je velmi jednoduchý (stačí jedna věta). Soud potom platební rozkaz zruší a nařídí jednání, v němž věc projedná a rozhodne.

V okamžiku doručení platebního rozkazu jej však žalovaný zpravidla předá advokátovi se zmocněním k právnímu zastoupení, kdy prvním úkonem advokáta je

podání odporu. Advokát si špatně poznamená lhůtu k podání odporu nebo na to zapomene, tzn., že buď odpor nepodá vůbec, nebo opožděně (tedy odpor nepředá do 15 dnů od doručení k poštovní přepravě nebo nedoručí soudu). V tom případě se platební rozkaz stane pravomocným a není již žádná možnost rozhodnutí soudu zvrátit.

Druhým nejčastějším důvodem vzniku škody, kterou advokáti způsobují, je **nepodání věcného vyjádření k žalobě na výzvu soudu.** Příčinu těchto škod můžeme spatřovat v novele občanského soudního řádu přijaté k urychlení řízení a účinné již od r. 2001. Žalovaný je povinen na výzvu soudu ve lhůtě, která nesmí být kratší než 30 dnů (většinou uvedených 30 dnů) od doručení usnesení s výzvou, podat vyjádření k zasláné žalobě.

Ve vyjádření musí uvést zejména, zda nárok uvedený v žalobě uznává, a pokud ne, vylíčit rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a označit důkazy k prokázání svých tvrzení, nebo v téže lhůtě soudu sdělit, jaký vážný důvod mu v tom brání. Soud dále žalovaného poučí, že pokud vyjádření, ani sdělení důvodu, jež mu brání v podání vyjádření, ve stanovené lhůtě nezašle, bude mít za to, že nárok uznává. Soudní praxe je taková, že soudy často využívají to, že usnesení s výzvou k zaslání vyjádření obsahuje platební rozkaz, a potom se lhůta počítá ode dne, kdy žalovaný podal odpor. Přes vydané judikáty se stále objevují případy, že advokáti se neúspěšně odvolávají z důvodu, že takové usnesení nemůže být součástí platebního rozkazu.

Jako v předcházejícím případě: advokát buď zapomene nebo si špatně zaznamená lhůtu, nebo opomene, že se jedná o hmotněprávní lhůtu, podle níž vyjádření musí být doručeno soudu poslední den lhůty, a ne teprve podáním na poštu (jako např. u odporu). Další chybou může být, že advokát o novele vůbec neví a domnívá se, že vyjádření podá až při nařízeném jednání. Důsledkem nepodání vyjádření k žalobě je to, že soud na základě tzv. fikce uznání má za to, že žalovaný souhlasí s uplatněným nárokem, a proto rozhodne rozsudkem pro uznání. Ani zde není žádná možnost pravomocné rozhodnutí soudu zvrátit.

K tomu je nutno připomenout, že u obou shora uvedených případů by musel advokát prokázat zcela zvláštní okolnosti, které bránily včasnému podání, které by soud uznal. Z praxe likvidace advokátních škod však zatím takový případ neznáme – jako důvod nebyly uznány ani povod-

ně, ani nemoc apod.

Mezi ostatní případy vzniku škody patří zejména **zmeškání lhůty při podání odvolání, dovolání, ústavní stížnosti, resp. to, že nejsou vůbec vypracovány. Chyby se objevují i ve věcech záznamů do obchodního rejstříku**, kdy podaný návrh rejstříkový soud zamítne a musí se zpracovat znovu, což představuje nové náklady na notáře, soudní poplatky apod.

Další pochybení advokátů jsou různá, většinou specifická podle konkrétního případu. Někdy se však stává, že advokát požaduje náhradu škody po prohraném sporu, tedy v případě, že klient byl ve sporu neúspěšný. K tomu můžeme jen konstatovat, že z našich dosud získaných zkušeností vyplývá, že písemný požadavek poškozeného klienta na náhradu škody, který uplatňuje na svém právním zástupci a který je vůbec základním předpokladem pro zahájení šetření škodní události, je většinou sepsán samotným advokátem. Z písemných podkladů je tato skutečnost naprosto zřejmá, a navíc poškození klienti písemně dokládají, že je advokát po svém pochybení „utěšil“ tím, že se nic nestalo, neboť všechno nyní zaplatí pojišťovna, což je např. u sporu, jehož výsledek nelze většinou předpokládat (proto je to spor), zcela absurdní. Vzhledem k tomuto zjištění si dovoluujeme apelovat na pojištěné, aby tak nečinili, protože dohoda s klientem je v těchto případech naprosto zřejmá, a takový postup dle našeho názoru může v neposlední řadě i snižovat vážnost advokátního stavu.

CENÍK PLOŠNÉ INZERCE

pro advokáty zapsané
na seznamu vedeném ČAK

Celá strana

černobíle	15 000 Kč
dvoubarevně	18 000 Kč
barevně	20 000 Kč

1/2 strany

černobíle	8 000 Kč
dvoubarevně	11 000 Kč
barevně	14 000 Kč

1/4 strany

černobíle	6 000 Kč
dvoubarevně	8 000 Kč
barevně	10 000 Kč

1/8 strany

černobíle	3 000 Kč
dvoubarevně	4 000 Kč
barevně	6 000 Kč

Ceny inzerce jsou smluvní, nezahnují DPH 19 %. Podrobný ceník inzerce, podmínky a technické specifikace naleznete na webových stránkách ČAK www.cak.cz v rubrice INZERCE.

Mezi další časté příčiny vzniku škody patří **podání žaloby na zaplacení promlčeného nároku, resp. nepodání žaloby do konce promlčecí doby, chyby v určení pasivní (ale i aktivní) věcné legitimace účastníka řízení, neúčast advokáta na prvním jednání** a v důsledku toho rozsudek pro zmeškání. Oblíbené je tvrzení, že klient mohl na zmeškaném jednání předložit důkazy (které však pojistiteli nepředloží), které by neúspěch ve sporu odvrátily, jakož i pouhé klientovo přesvědčení, že by v dalším řízení uspěl.

Dále je to **právní názor advokáta**, který vedl k neúspěchu klienta ve sporu. Tento důvod požadavku na náhradu škody z pojištění advokáta šetříme velmi důkladně, protože samotný fakt, že klient neuspěl ve sporu, přičemž advokát v souladu se zákonem o advokacii a stavovskými předpisy ve prospěch klienta učinil vše, co měl, není důvodem, proč klient spor prohrál. Tento fakt by však měl advokát vyhodnotit dříve, než nám jako pojištěný zašle oznámení škodní události s požadavkem na náhradu škody z profesního pojištění odpovědnosti.

Časté škody vznikají v **exekučním řízení** při právním zastoupení povinného, kdy je tvrzeno, že povinný klient na základě pravomocného rozhodnutí soudu nevěděl, že má plnit, protože ho na to advokát neupozornil a nepoučil o možné exekuci. Škodní události vznikají i při právním zastoupení oprávněného, zejména včasným nepodáním návrhu na nařízení exekuce.

Z formálních důvodů si dovoluujeme upozornit na skutečnost, že **pojistné plnění** v případě, že byl prokázán právní základ nároku na náhradu škody z profesního pojištění advokáta, **nenáleží pojištěnému**, ale (mj. v souladu s pojistnou smlouvou) vždy poškozenému.

Podle uvedených dokumentů advokát nesmí zcela ani částečně uznat nebo uhradit nárok na náhradu škody bez našeho vědomí. Pokud tak učiní, vystavuje se riziku, že provedeným šetřením škodní události nebude jeho odpovědnost prokázána a pojistné plnění nebude poskytnuto, protože nás takové jednání k poskytnutí pojistného plnění nezavazuje.

Věříme, že jsme uvedeným informativním výčtem, opírajícím se o dlouholeté analýzy škodních událostí advokátů, upozornili na úskalí, kterým je třeba vyhnout se při poskytování právních služeb našimi pojištěnými.

Jsmo připraveni, spolu s makléřskou společností WI-ASS ČR, zajistit stejně jako dosud tu nejširší míru plnění pojišťovacích potřeb advokátů na profesionální úrovni, a především urychleně a pružně reagovat na vaše potřeby. Hledáme nové formy spolupráce a rozšíření služeb, které vám budeme poskytovat. Děkujeme vám za dosavadní velmi úspěšnou spolupráci a těšíme se na ni i v budoucnosti!

✿ JUDr. VLASTA FIALOVÁ, vedoucí skupiny pojištění odpovědnosti za škodu, Generali Pojišťovna, a. s.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **10. – 11. 11. 2008** sešlo na své 34. schůzi v sídle ČAK – Kaňkově paláci na Národní třídě v Praze. Jako pravidelně projednalo pozastavení výkonu advokacie některým kolegům – advokátům, či vyškrtnutí ze seznamu advokátů a advokátních koncipientů.

Členové představenstva mimo jiné tentokrát diskutovali o podnětu advokáta JUDr. Jiřího Císaře, který navrhuje novelizaci čl. 8/1 usnesení ČAK č. 6/1998 Věstníku tak, aby advokát mohl ustanovit koncipienta svým zástupcem též v občanskoprávním řízení před vrchními soudy jakožto soudy odvolacími. Dále se diskutovalo i o podnětu advokáta JUDr. Tomáše Politzera, který doporučuje novelizaci čl. 6/2 usnesení ČAK č. 6/1998 Věstníku v tom smyslu, aby advokátní koncipienti a jiní zaměstnanci advokáta, který působí jako zmocněnec poškozeného v adhezním řízení, mohli zastupovat i před krajskými soudy jakožto soudy prvního stupně, resp. v navazujícím odvolacím řízení.

Po diskusi k předloženým podnětům představenstvo konstatovalo, že tento postup zcela odpovídá jak

požadavkům praxe, tak relevantním a předpokládaným schopnostem školitelem vedeného koncipienta (jde vesměs o občanskoprávní problematiku srovnatelnou s běžným zastupováním v občanskoprávních věcech před okresními soudy a soudy odvolacími). Představenstvo uložilo legislativnímu odboru ČAK připravit návrh novely, který bude předložen na proscinovém zasedání představenstva ČAK.

Představenstvo v této souvislosti vyzvalo všechny členy orgánů ČAK, respektive všechny předsedy sekcí a výborů, aby k rukám vedoucího odboru ČAK adresovali nejpozději do 31. 3. 2009 případné návrhy na změnu vnitřních stavovských předpisů (případně zrušení předpisů či jejich částí).

Členové představenstva projednali návrhy kandidátů na funkci přísedícího pro řízení ve věcech soudců dle § 4/4 zákona č. 7/2002 Sb., v aktuálním znění, a kandidátů na funkci přísedícího pro řízení ve věcech státních zástupců dle § 4/4 citovaného zákona. K rukám předsedy ČAK bylo doručeno celkem 29 kandidatur, z nichž 26 představenstvo odsouhlasilo jako relevantní. Jmenné seznamy kandidátů byly předány předsedovi kontrolní rady, který ve spolupráci s předsedou kárné komise připraví finální návrh 20 kandidátů. Kritérii výběru budou poměrné vykrytí všech krajů ČR, přiměřený věk, zkušenosti v kontrolní radě či kárné komisi a odvolacích kárných senátech.

Podrobný zápis z 34. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání).

✦ icha

XXVI. tenisový turnaj advokacie v Mostě

Letošní, již XXVI. ročník tenisového turnaje, který se konal **5. až 6. září 2008** v areálu Tenisového klubu v Mostě, se zpočátku jevil jako turnaj halový. První zápasy se díky nepříznivému počasí odehrály v tenisové hale. Naštěstí se počasí umoudřilo a zbytek turnaje tak mohl proběhnout pod širým nebem, někdy i slunečným.

Soutěžní část se nesla výrazně pod taktovkou brněnských borců.

Kategorii smíšených párů tradičně vyhrál JUDr. Petr Poledník s JUDr. Evou Nýdlovou.

Kategorii „útěchy“ vyhrál JUDr. Jaroslav Brož ml., který ve finále porazil JUDr. Jana Maurice, jehož výkon a nasazení po právu zaslouží obdiv.

Kategorii čtyřher pro sebe získala zkušená dvojice JUDr. Jaroslav Brož st. – JUDr. Evžen Zörkler. Ve finále se utkala s dvojicí JUDr. Jaroslav Brož ml. – JUDr. Jan Veselý.

V prestižní kategorii dvouher se opakovalo loňské finále – JUDr. Robert Jehne vs. JUDr. Jan Veselý. Letos se sportovní štěstí přiklonilo k JUDr. Janu Veselému, který tak zúročil svoji druhou účast na turnaji ziskem titulu.

Za pořadatele si dovolím shrnout, že hlavní účel této akce, tedy přátelské setkání kolegyní a kolegů spojené se sportem, bylo bezesbýtku naplněno, a to i díky vstřícnému přístupu ČAK a Tenisovému klubu Most, za což jim patří náš dík. Letošní účast dala najevo, že i přes konkurenci jiných sportů je tenis sportem mezi advokáty stále oblíbeným.

✦ Mgr. MARIAN HERES

Vítězný pár čtyřhry – JUDr. Evžen Zörkler (vlevo) a JUDr. Jaroslav Brož st.

Evropská unie přijala směrnici upravující přeshraniční mediaci

JUDr. PETR BRÍZA, LL.M.

Evropská unie prolomila další tabu, když po čtyřech letech obtížného vyjednávání pronikla i do oblasti alternativních řešení sporů, a to prostřednictvím **Směrnice o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech** („Směrnice“).¹ Směrnice neváže Dánsko, neboť tento stát díky zvláštnímu protokolu připojenému k Amsterdamské smlouvě není vázán komunitárními předpisy podle hlavy IV SES.

Směrnice si neklade za cíl harmonizovat nebo dokonce vytvářet jednotnou úpravu mediálního řízení v členských státech, ale odstranit překážky, které jsou spojené s přeshraniční mediací. Přesto však úpravou některých aspektů přeshraniční mediace vytváří nepřímý tlak na ty státy, které vnitrostátní úpravu mediace dosud nemají. Směrnice by měla podnítit širší využívání tohoto institutu.

Směrnice se vztahuje na mediaci v přeshraničních sporech v občanských a obchodních věcech s výjimkou sporů týkajících se práv a povinností, o kterých nemohou strany podle rozhodného práva rozhodovat samy (typicky půjde o některé rodinné či pracovněprávní věci). Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci, ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*)² (srov. čl. 1 odst. 2 Směrnice).

„Mediací“ se rozumí formální řízení, ve kterém dvě nebo více stran sporu samy dobrovolně usilují o dosažení dohody a vyřešení sporu za pomoci mediátora (čl. 3). Směrnice nijak neomezuje použití moderních technologií v tomto mediálním řízení.³

Přeshraniční mediací se rozumí takové mediální řízení, kdy má jedna ze stran bydliště nebo se obvykle zdržuje v jiném členském státě než kterákoliv jiná strana, nebo situace,

kdy mediální dohoda z jednoho členského státu má být uznána v jiném členském státě (čl. 2). Nic však samozřejmě nebrání členským státům, aby ustanovení směrnice vztáhly i na čistě vnitrostátní případy.⁴

Směrnice by měla být použitelná v případech, kdy soud odkáže strany sporu na mediaci nebo kdy mediaci vyžaduje vnitrostátní právo. Kromě toho, pokud podle vnitrostátního práva může mediální funkci plnit soudce, měla by se vztahovat rovněž na mediaci vedenou soudcem, který není příslušný pro žádné soudní řízení týkající se dotyčné věci (čl. 3). Směrnice se nevztahuje mimo jiné na předmluvní jednání, ani na ad-judikační řízení, jako jsou některá řízení o soudním smíru, řízení o spotřebitelských stížnostech, rozhodčí řízení nebo znalecká určení, ani na řízení vedená osobami nebo subjekty, které vydávají formální doporučení ohledně řešení sporu, ať už právně závazná či nikoli.⁵

Směrnice vyzývá členské státy k vytvoření podmínek pro vzdělávání a kontrolu mediátorů, aby bylo zajištěno, že mediace je prováděna osobami nestrannými a kompetentními (čl. 4). Mediátoři by měli být upozorněni na existenci Evropského kodexu chování pro mediátory, který by měl být rovněž zpřístupněn široké veřejnosti na internetu.⁶ Členské státy by měly podporovat informování široké veřejnosti o tom, jak kontaktovat mediátory a organizace poskytující mediální služby. Měly by rovněž vybízet osoby vykonávající právní praxi, aby své klienty o možnosti mediace informovaly.⁷

Článek 5 ukládá členským státům, aby zajistily, že soud, u něhož byla podána žaloba, může ve vhodných případech a s ohledem na všechny okolnosti daného případu vyzvat strany, aby k řešení sporu využily mediace či se zúčastnily informativního setkání o možnosti využití mediace. Směrnice nicméně chápe me-

diaci jako dobrovolné řízení v tom smyslu, že strany sporu za ně samy odpovídají, mohou je organizovat podle svého uvážení a kdykoli je mohou ukončit. Soudy by však podle vnitrostátního práva měly mít možnost stanovit pro mediální řízení lhůty.⁸ Směrnici nejsou dotčeny vnitrostátní předpisy, podle nichž je využití mediace povinné nebo je předmětem pokůdek nebo sankcí, a to za předpokladu, že tyto právní předpisy nebrání stranám sporu ve výkonu jejich práva na přístup k soudnictví.⁹

Článek 6 má na první pohled mimořádný význam, neboť přikazuje, aby strany mohly žádat, aby byl obsah písemné dohody vyplývající z mediace učiněn vykonatelným. Onen mimořádný význam však trochu degraduje fakt, že obsah takové dohody nebude učiněn vykonatelným, pokud je v daném případě v rozporu s právem členského státu, v němž je žádost podávána, ale dokonce ani tehdy, pokud právo uvedené členského státu neumožňuje jeho vykonatelnost. Jak však vysvětluje odst. 19 preambule, neumožňuje toto ustanovení členskému státu zne-možnit paušálně vykonatelnost všech mediálních dohod, nýbrž tak může učinit pouze ohledně obsahu konkrétní dohody, zejména v případech, kdy závazek uvedený v dohodě není vykonatelný z důvodu své povahy.

Mediální dohody prohlášené za vykonatelné v jednom členském státě budou vykonatelné v jiných státech EU za podmínek příslušných komunitárních předpisů, konkrétně nařízení Brusel I¹⁰ či Brusel II bis.^{11,12}

Čl. 7 se snaží ochránit jeden z vedlejších elementů mediace, jímž je její důvěrnost. Za tím účelem stanoví minimální požadavek, aby členské státy zajistily, s výjimkou některých mimořádných situací veřejného zájmu, aby mediátoři, ani osoby zúčastněné na správě mediálního řízení, nebyli nuceni předkládat důkazy v občanských a obchodních soud-

ních řízeních nebo v rozhodčích řízeních ohledně informací vyplývajících z mediace nebo souvisejících s mediačním řízením, pokud se strany nedohodnou jinak.

Významný je také článek 8, jenž stanoví, aby stranám, jež si ve snaze o urovnání sporu zvolí mediaci, nebránilo v pozdějším zahájení soudních či rozhodčích řízení ve stejné věci uplynutí promlčecí nebo prekluzivní doby během mediačního řízení. Ustanovení o promlčení nebo prekluzi obsažená v mezinárodních smlouvách, jichž jsou členské státy stranami, tím však nejsou dotčena. Je nepochybné, že se strany uchýlí k mediaci jen tehdy, nebude-li tím ohrožena jejich možnost zahájit v případě krachu mediace ve věci ar-

bitrážní či soudní řízení. Pokud by mediace promlčecí lhůty nestavěla, značně by to limitovalo její atraktivitu.

Konečně čl. 9 a 10 Směrnice se snaží o zpřístupnění informací o mediaci široké veřejnosti a čl. 11 nařizuje Komisi předložit do pěti let od uplynutí implementační lhůty zprávu o uplatňování Směrnice.

Pouze pro zajímavost uvádím, že se Směrnice přidala k předpisům, které se ve své preambuli hlásí k zásadám „uznávaným“ Listinou základních práv Evropské unie, byť tato není právně závazným dokumentem.¹³ Je to tradiční pokus unijních orgánů oživit Listinu alespoň zprostředkovaně.

Implementační lhůta členským státům uplyne 21. května 2011. Česká re-

publika tak má na provedení Směrnice necelé tři roky. Podle posledních informací se na Ministerstvu spravedlnosti ČR připravuje legislativní úprava vnitrostátní mediace, v rámci níž se však s transpozicí Směrnice nepočítá. Jelikož směrnice upravuje mediaci s přeshraničním prvkem, budou její ustanovení promítnuta buď do současného, či nového ZMPS, podle toho, který z nich bude v r. 2011 účinný. Pokud tedy vše dobře půjde, mohli bychom se do několika málo let dočkat legislativního rámce pro mediaci nejen vnitrostátní, ale i tu s mezinárodním prvkem.

✦ Autor je poradcem ministra spravedlnosti a externím doktorandem PF UK Praha.

1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) 2008/52 ze dne 21. května 2008, o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2008, L 136, s. 3).

2 K výkladu tohoto pojmu v kontextu hlavy IV SES srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 15. února 2007 ve věci C-292/05, *Eirini Lechouritou* a další proti *Dimosio tis Omospondiakis Demokratias tis Germanias*, Sb. rozh. s. I-01519.

3 Srov. odst. 9 preambule Směrnice.

4 Srov. v tomto ohledu i odst. 8 preambule Směrnice.

5 Srov. odst. 11 preambule Směrnice. V posledně uvedeném případě má Směrnice zřejmě na mysli řízení před orgány typu ombudsmana či finančního arbitra. Srov. v tomto směru též poslední větu odst. 14 preambule Směrnice.

6 Srov. odst. 17 preambule Směrnice.

7 Srov. odst. 25 preambule Směrnice.

8 Srov. odst. 13 preambule Směrnice.

9 Srov. odst. 14 preambule Směrnice.

10 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí

v občanských a obchodních věcech (Zvl. vyd. Úř. věst. 19/04, s. 42).

11 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Zvl. vyd. Úř. věst. 19/06, s. 243).

12 Srov. odst. 20 preambule Směrnice.

13 Srov. odst. 27 preambule Směrnice. To se samozřejmě může změnit přijetím Lisabonské smlouvy.

8. konference evropského advokátního stavu v Berlíně

V dnech 6. – 8. listopadu 2008 se konala v Berlíně konference evropského advokátního stavu, tentokrát na téma mediace a alternativního řešení sporů.

Konference se zúčastnili zástupci celkem 21 zemí, mezi jinými též Velké Británie, Lichtenštejnska, Norska, Švýcarska, Slovinska, Makedonie, a zcela překvapivě též zástupci neevropské Jižní Koreje. Naopak chyběli zástupci Maďarska a Bulharska.

Konference se soustředila na současný stav mediace vykonávané advokáty, a to poté, kdy ve většině zemí se již dá situace hodnotit na základě zkušenosti z přijatých zákonů o mediaci (zákony zde většinou byly přijaty do roku 2004). Zkušenosti se pohybovaly od těch rezer-

vovanějších (Belgie – kde je mediace údajně vnímána jako projev slabosti stran nevyřešit spor vlastními silami) až po vysoce optimistické, s dokonalým systémem vzdělávání (např. Rakousko), či velkou praxí se soudní vykonatelností dohod vzešlých z mediace (např. Lichtenštejnsko), či dokonce těch, kde je přímo soudní judikaturou stanoveno povinné projednání věci mediátory, např. ve věcech sousedských sporů (Velká Británie). V řadě zemí je mediátorem samotný soudce (Finsko), někde pak jiný soudce než ten, který věc sám projednává (Norsko).

Konference byla velmi přínosná zvláště nyní, v období prací na českém zákoně o mediaci v netrestních věcech.

Konference zahrnovala též rozsáhlý doprovodný program – ať už společně strávený večer s berlínskými advokáty v poslanecké sněmovně, nebo návštěvu „Kammergericht“ a přijetí jeho prezidentkou Monikou Nöhre. Pověstnou třešinkou na dortu byla tradiční galavečeře, organizovaná každoročně pro právnickou elitu nejen z oblastí advokacie, ale též soudnictví či státního zastupitelství.

✦ JUDr. MARTINA DOLEŽALOVÁ, advokátka v Praze

Zvykové právo jako právní základ bezpráví?

prof. JUDr. MIROSLAV PROTIVINSKÝ, DrSc.

Vzhledem k tomu, že i v naší republice žije dosti etnických Albánců a naše advokacie i policie se s nimi setkává jak na úseku občanskoprávním, tak trestněprávním, seznamují čtenáře anotační formou s podstatou příspěvku švýcarské právničky Barbary Egeler Dormann z Liestalu BL v německém odborném časopise.¹

1. Kanun: Albánské zvykové právo

Kanun des Lek Dukagjini (KLD) je nejznámější albánské zvykové právo. Jde o nepsaný právní systém, který určoval nejpodstatnější aspekty života v severní Albánii. Byl založen v 15. století hrabětem Lek Dukagjini. Trestní právo kanunu je smíšenou formou veřejné justice a samostatné justice. Je-li někdo usmrčen nebo zraněn, má to bezprostřední důsledky pro pachatele: jeho tělesná integrita už není chráněna. Zejména v severní Albánii si zachovaly kmenové a klanové struktury etnických Albánců podstatný význam. „Malé kriminální skupiny“ členů rodiny provozují různé podniky, jichž využívají k trestné činnosti, a to zejména drogové, praní peněz a obchodu s lidmi.

2. Trestní právo podle kanunu

Rozlišuje se tělesná integrita a duše člověka. Je chráněna tělesná integrita člověka bez ohledu na pohlaví a status osoby. Za usmrcení člověka je trest pokuty ve výši 500 grošů, které musí být doneseny do domu Gjonmarkaj von Oroshi. Jde-li o pokus usmrcení, musí viník uhradit náklady za léčení oběti. Spácháním činu se dostává pachatel „do krve oběti“, tj. do nebezpečí, že bude zavražděn rodinou oběti. Tento fenomén je znám jako krevní msta. „Krev jde s prstem“ a prstem se rozuměl kdysi jen pachatel, ale dnes všichni muži příslušné rodiny včetně nezletilých.

Duši člověka se rozumí jeho čest, která je chráněna před lží, vyhrožováním, zpronevěrou, podvodem, loupeží apod. V Albánii se říká, že dům Albánce patří Bohu a *mikovi*, tj. příteli, kterým se rozumí host. Hostitel také musí odcházejícího hosta doprovodit tak daleko, jak si on přeje. Podle kanunu lze prominout urážku otce, bratra, bratrance, ale nikoliv *mika*.

ženi případu policejním orgánem. *Besa* je také základem pro přísahu, jež je efektivním nástrojem kanunu k řešení konfliktu. Přisahat může jen podezřelý (obviněný), nikoliv žalobce nebo svědek. Přisahu skládají také ručitelé (u krádeže jeden ručitel, u krevní msty 24 ručitelů; je-li obětí žena, 12 ručitelů). Rozsudek vynáší rada starších příslušné vesnice. Starší jsou jmenováni

Základem mimosoudních ujednání je akceptace tzv. „*besy*“. *Besa* znamená tolik jako mírový pakt, alianci, klid zbraní, záruku bezpečnosti, lojalitu, věrnost apod., neboť znamená dočasnou neplatnost krevní msty. V souvislosti se soudní pravomocí je *besa* základem pro akceptaci mimosoudních ujednání. Poskytuje bezpečnost a závaznost při absenci státních kontrolních instancí a nedostatku důvěry v demokratické struktury. *Besa* tedy vede k nevykonání krevní msty a k odlo-

stranami konfliktu; počet starších není znám. Rozhodnutí rady starších ve věcech trestních, občanskoprávních aj. existuje vedle rozhodnutí státních orgánů nebo místních. Obyvatelstvo má velkou nedůvěru ve státní orgány.

3. Úloha kanunu v rozvoji kriminality

Argumentuje se tím, že dnes v Albánii již neexistuje krevní msta, nýbrž jen msta jednoduchá, tj. bez pravidel, a že kanun je „bastardizo-

ván“. Například dochází k usmrčením na základě starých zemských konfliktů. V Bajramu, v Curri, hlavním městě správního kraje Tropojë, platilo v devadesátých letech právo silnějšího, tj. každý si vybral z kanunu to, co se mu hodilo. Z bagatelních důvodů docházelo k ozbrojeným konfliktům. V době kosovského konfliktu se zde usadila UCK a lupičské bandy, které se neobávaly státní moci, ale usmrcení osob bylo připisováno krevní mstě. K tomu se objevily i „skutečné krevní msty“, které byly za komunismu potlačovány, ale po roce 1992 se opět rozšířily a nebyly ukončeny dodnes. Trestněprávní věci rozhodují nadále starší obci, kteří se řídí materiálním i procesním právem kanunu, ale interpretují si je podle potřeby ve svůj prospěch, zejména pokud jde o ukládané sankce.

4. Síť etnických Albánců

• Rodina

Společenství lidí žijících v jednom domě, pod jednou střechou, kteří se rozmnožují a pak člení na bratrstva, rody, kmeny, které vytvářejí národ mající společnou vlast, krev, řeč i zvyky.

Rodinou jsou všichni, kteří žijí v jednom domě. Ještě počátkem 20. století tvořilo rodinu 60 až 90 osob, dnes asi 20 osob. Středem albánského života není jednotlivec, nýbrž toto domácí společenství v čele s nejstarší osobou nebo nejstarším bratrem. Při nadměrném počtu členů rodiny dochází k jejímu členění (postavení dalšího domu v sousedství), ale pole obhospodařují dále společně. Tak vznikají bratrstva, rody a kmeny. Na počátku 20. století žilo v Albánii asi 60 kmenů.

• „Malé kriminální skupiny“ z členů rodiny

Jedná se zpravidla o malé legální podniky (cestovní kancelář, taxi-sloužba, restaurace, noční klub, spe-dice apod.) ve Švýcarsku či jiné západní zemi, které ve skutečnosti slouží ke kriminálním aktivitám (násilí, obchod s drogami, praní špinavých peněz).

• Kriminální síť

V minulých letech to byly síť orga-

nizačně podobné italské mafii. Dnes jsou flexibilně přizpůsobeny situaci „trhu“. Jádro sítě tvoří 5 – 7 členů rodiny, resp. blízkého příbuzenstva, kteří bydlí trvale ve Švýcarsku. Původní přísné hierarchické uskupení členů sítě bylo nahrazeno podnikatelskými principy. Trestnou činnost páchají v průměru 3 – 4 roky. Skupina vykonávající vlastní trestnou činnost se zpravidla zdržuje ve Švýcarsku ilegálně nebo jako žadatelé o azyl. Její členové bývají také v příbuzenském vztahu k jádru skupiny. Jsou nazýváni slovem „běžci“. Například na úseku obchodu s drogami členové jádra skupiny udržují kontakt s dodavateli a zákazníky a pověřují běžce dodávkami zboží zákazníkům. Běžec neurčuje ani množství, ani cenu zboží. Kriminální síť etnických Albánců vychází z tzv. tříkruhového modelu. Vnitřní kruh zahrnuje země s vysokou migrací etnických Albánců, v nichž se nacházejí jejich základny a centra rozdělování zboží a úkolů. Střední kruh zahrnuje země s malou migrací etnických Albánců, ale přesto zde mají důležitá stanoviště jejich kriminální sítě. Vnější kruh tvoří země bez většího množství etnických Albánců, pokud v nich mohou mít skladiště a volný tranzit.

• Kriminální organizace

Tyto organizace mají pevnou strukturu, osoby mají navzájem trvalé spojení, postupují plánovitě a respektují dělbu úkolů. Struktura organizace je hierarchická, autoritářská a činnost se uskutečňuje podle pevných pravidel. Řízení je přísné a je vyžadována absolutní disciplína a mlčenlivost. Opustit organizaci je fakticky nemožné. Smyslem kriminální organizace je podílet se na legálních obchodech, které slouží k maskování utajované trestné činnosti. Hlavním účelem je obohacení o výnosy z trestné činnosti nebo legálních obchodů, které jsou umožněny či doprovázeny pácháním jiných deliktů.

5. Trestná činnost

• Obchod s drogami

Etničtí Albánci ovládli ve Švýcarsku i některých dalších evropských zemích 80 % obchodu s heroinem z Afghánistánu. Kromě toho už se také etablovali na úseku obchodu s kokainem.

• Obchod s lidmi

Etničtí Albánci se zabývají touto trestnou činností vedle pachatelů z jiných východních zemí. Oběti jsou zbaveny osobní svobody a jsou psychicky i fyzicky donuceny k prostituci a neplacené práci.

• Pašování lidí

Jedná se zejména o propašování žen z východních zemí za předraženou úplatu do Švýcarska či jinam, kde jsou pak pracovně vykořisťovány.

• Praní peněz

Pachatelé „propírají“ peníze získané z nelegálních obchodů a jiné trestné činnosti. Odhaduje se, že 50 % albánského hrubého produktu pochází z praní peněz, tj. z obchodu s drogami, lidmi, z prostituce, kráčení daní a korupce.

Příklad: *Kosovsko-albánská rodina z kriminální sítě provozovala cestovní kancelář. Na jedné straně byla prováděna legální činnost na úseku cestování, ale to byla jen zástěrka pro ilegální převody peněz z trestné činnosti a jejich praní. Ve sklepech byla nalezena dvě separátní účetnictví a stěžejní dokumenty byly nalezeny ve sklepním úkrytu.*

• Případy krevní msty

Jsou uvedeny tři soudně projednané případy ve Švýcarsku.

V jednom případě přijel otec z Albánie do Švýcarska, aby zavraždil svou dceru, protože se rozvedla a tím zneuctila svou rodinu. V jiném případě zoufalá matka zastřelila muže své dcery, protože se s ní podle albánského rituálu oženil, ale zatajil, že už je ženatý. V dalším případě „procesu krevní msty“ soud nedokončil řízení, protože pachatelé uprchli. Od roku 2000 se ve Švýcarsku nevyskytl žádný případ krevní msty.

Závěr

Tato stručná informace by měla přispět k vhodnému profesionálnímu přístupu advokátů, policistů, státních zástupců i soudců k etnickým Albáncům.

✦ Autor je nezávislý publicista.

1 Dormann, Barbara Egeler: Der Kanun – Gewohnheitsrecht als rechtliche Grundlage für Unrecht? Die Ausdehnung auf Tätigkeiten illegaler Natur und der damit verbundene Einfluss auf Delikte ethnischer Albaner in der Schweiz? Kriminalistik. C. F. Müller, Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH, Heidelberg 2008, č. 4, s. 262-269.

Advokáti studijně v Lucemburku

Odbor mezinárodních vztahů České advokátní komory již po několik let organizuje studijní cesty advokátů k Evropskému soudu pro lidská práva. Letos se však členové českého advokátního stavu měli možnost vedle Štrasburku vypravit i do Lucemburku, tedy k soudům Evropské unie. Cesta byla plánována s půlročním předstihem, na **17. – 21. listopadu 2008**, na zpáteční cestě se zastávkou v německém Trevíru, sídle Akademie evropského práva (ERA – Europäische Rechtsakademie, s přednáškou i diskusí o její činnosti a s prohlídkou prostor). Hned po uveřejnění pozvánky na tuto akci jsme zaznamenali zájem, který zdaleka převyšoval nabízené možnosti. Jelikož se ale jednalo o historicky první takto organizovanou cestu ČAK do této EU destinace, přizpůsobili jsme se poptávce a nikomu z vážných zájemců jsme nezemožnili přístup. Otázku finálního počtu účastníků vyřešil až čas, v Lucemburku se nás nakonec z původních 37 přihlášených sešlo osmnáct.

A jak vypadal program, který speciálně naši skupině na míru ušil Evropský soudní dvůr za ingerence prof. Jiřího Malenovského a prof. Ireny Pelikánové? Byl doslova nabit užitečnými přednáškami z úst těch nejpovolanějších – soudců Evropského soud-

ního dvora i Soudu prvního stupně, jejich referendářů (asistentů) a dalších pracovníků těchto významných evropských institucí.

Nejprve jsme zhlédli krátký film o historii, struktuře a fungování Evropského soudního dvora, Soudu prvního stupně a Soudu pro veřejnou službu. Následovalo stručné exposé prof. Mazáka, slovenského generálního advokáta, který nám představil svou roli u Evropského soudního dvora. Generálních advokátů je osm, pět je stálých – z pěti největších zemí EU, zbývající tři jsou tzv. rotující – střídají se zástupci zbývajících členských států. Generální advokáti se účastní jednání ESD ve věcech, které jsou jim předloženy, k nimž zpracovávají stanoviska – nestranný a nezávislý právní názor. Zatímco soudci mohou mít jen 3 referendáře, generálním advokátům je dovolen větší počet těchto kvalifikovaných, vysoce právně erudovaných asistentů. Prof. Mazák má celkem čtyři. Na každého člena jeho kabinetu přitom připadne 6 – 7 případů ročně.

Prof. Irena Pelikánová a její asistent Jan Převrátíl shrnuli pravidla řízení před Soudem prvního stupně. Tento soud byl vytvořen až v roce 1989 a původně měl řešit jen spory zaměstnanců evropských institucí s jejich zaměstnavateli. Postupně se však jeho

agenda rozrostla i o případy soutěžního práva, dnes je jednou z hlavních náplní také řízení o ochranných známkách Společenství. Soud prvního stupně tak bdí nad prací Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu (ochranné známky a průmyslové vzory), který sídlí v Alicante. Zatímco na Soud prvního stupně se mohou advokáti obracet v roli právních zástupců navrhovatelů – fyzických a právnických osob, u Evropského soudního dvora se advokáti mají možnost objevit až poté, co je řízení iniciováno národním soudem – pouze národní soudy totiž mohou klást předběžné otázky. Přítomné advokáty zaujala striktně dodržovaná zásada koncentrace řízení u evropských soudů. Zajímavé rovněž je, že mezi soudci a stranami řízení panuje v průběhu procesu jakýsi duch spolupráce. Soud prvního stupně se např. snaží advokáty taktně upozornit na nepřipustnost návrhu. Ti, kdo se chystají uplatňovat práva svých klientů u Soudu prvního stupně, by měli být připraveni na to, že petit nelze formulovat v rozkazovacím způsobu. Formulace typu „žádáme Soud, aby přikázal...“ jsou nepřipustné.

Velice zajímavou přednášku k lidskoprávní tematice a vztahům Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva přednesl

Na společném snímku s soudcem Evropského soudního dvora Jiřím Malenovským (v první řadě uprostřed) a soudkyní soudu prvního stupně Irenou Pelikánovou (na snímku vlevo vedle prof. Malenovského).

prof. Jiří Malenovský. Referendář soudu Malenovského, David Petrlík, pak osvětlil problematiku podávání předběžných otázek a řízení o nich. V této souvislosti je potřeba si uvědomit, že Evropský soudní dvůr v odpovědích na předběžné otázky poskytuje závazný výklad komunitárního práva, jeho judikatura je tedy jedním z pramenů práva ES.

Výbornou zkušeností byla účast na ústním jednání ESD o předběžné otázce, kterou položil Nejvyšší soud Rakouska a účastnila se ho i Česká republika prostřednictvím vládního zmocněnce Martina Smolka. Rovněž jeden ze senátů Soudu prvního stupně jsme měli možnost vidět v akci. Pro vystoupení účastníků řízení jsou v rámci ústních jednání striktně vymezena pravidla. Řečníci mají např. vyhrazen třicetiminutový prostor pro úvodní vystoupení, je ale žádoucí projev koncipovat stručně a výstižně, důkladná znalost spisu je totiž samozřejmostí. Strany sporu, v jehož rámci byla položena

předběžná otázka, se musí vyjadřovat v jazyce řízení, zástupci zúčastněných vlád ovšem mají povinnost komunikovat při jednání ve svém národním jazyce.

V rámci exkurze se nám věnovali i zástupci tlumočnického a překladatelského servisu. U evropských soudů pracuje cca 1000 překladatelů a tlumočnicků z celkového počtu cca 2000 zaměstnanců. Přednášky pana Kadeřávka (tlumočnicka) a pana Smejkal (překladatele) pak doložily zásadní odlišnost těchto profesí i vysokou úroveň, na které jsou u Soudů vykonávány. Neméně zajímavý byl příspěvek pani

Škvařilové z úseku výzkumu a dokumentace. Evidence a odborné porovnávání národních norem a judikatur je totiž také samostatnou činností v rámci Soudního dvora.

Od všech přednášejících se linulo nadšení, se kterým se účastní významné činnosti na vysoké intelektuální úrovni.

Věříme, že duch vstřícnosti na navštívených místech zůstane i pro zájemce o příští ročníky obdobné studijní cesty.

✦ JUDr. MARKÉTA TOŠNEROVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

✦ Foto JUDr. JAN SYKA

Německo: K otázce platnosti výrazně zjednodušeného podpisu advokáta na soudním podání

V občanskoprávní věci podal advokát za účastníka dvě podání: odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně a následně jeho zdůvodnění. Oba nižší soudy poukázaly na to, že podpis advokáta na obou podáních nemá potřebné zákonné náležitosti (*naše pozn.: § 130 č. 6 německého o. s. ř. vyžaduje, aby podání bylo opatřeno podpisem osoby, která za ně odpovídá*). Podpis musí mít rozeznatelná alespoň jednotlivá písmena, protože jinak chybí vůbec znaky písma. V daném případě se však jednalo jen o jeden tah a silnou dlouhou linii, což neumožňuje rozeznání žádného jednotlivého písmene. Takto není dostatečně dána identita pisatele. Podpis na obou podáních mohl být snadno napodoben třetí osobou. Navíc podpis na obou podáních se nápadně liší od podpisů na jiném podání zástupce, učiněném v řízení před prvním soudem ve věci téhož účastníka.

Spolkový soudní dvůr (dále BGH) ve svém usnesení z 27. 9. 2005, sp. zn. VII ZB 105/4, opravný prostředek účastníka uznal za důvodný. V odůvodnění mj. uvedl, že pro podpis na základě cit. ustanovení německého o. s. ř. je dle judikatury třeba požadovat, aby pozůstalá z vytvoření obvyklého písma, které nemusí být čitelné. Je žádoucí, ale i dostačující existence písma, které vykazuje v potřebné míře identitu autora podpisu, osvědčující individuální a dosta-

tečné charakteristické znaky, které ztěžují napodobení písma, jež představuje vyjádření jména a umožňuje rozeznat úmysl plného podpisu, i když je pořízen jen letmo a je rozeznatelný až na základě obtížného zkoumání. Za těchto předpokladů může být uznáno za podpis i zjednodušené a nečitelné jméno, přičemž je zvláště významné, zda se autor i v jiných případech podepisuje stejně nebo podobně.

BGH poukázal též na to, že v daném případě nevznikají pochybnosti, protože v obou podáních je k podpisu připojeno strojepisně označení „G. S. advokát“. Kromě toho podpis (na rozdíl od mínění nižších soudů) – nevykazuje žádné podstatné odchylky od podpisů, kterými advokát opatroval nepochybně svá podání v prvoinstančním řízení. Při zachování velkorysého hlediska je požadavek podpisu ještě splněn. Písmo obou předmětných podání umožňuje uzнат úmysl pořídit na odvolání a jeho odůvodnění plný podpis, a nikoliv opatřit je jen parafoou nebo zkratkou. Je sice strukturováno jednoduše a musí být podrobeno silnému zkoumání, ale přesto je provedeno natolik individuálně, že mu nelze odepřít povahu podpisu.

Podle časopisu *Neue Juristische Wochenschrift* č. 52/2005.

✦ Překlad a úprava JUDr. V. MANDÁK.

Německo: K otázce hrozby vazbou jako zakázanou metodou a k neúčinnosti vzdání se práva opravného prostředku při nedovoleném působení na vůli obviněného

Spolkový soudní dvůr (BGH) v rozsudku z 16. 9. 2004, sp. zn. 4 StR 84/04 vyslovil, že **hrozba vazbou v případě, že bude navržen obhajobou důkazný návrh, je v rozporu s platným předpisem § 136a a I/3 věta, alternativa 1 německého trestního řádu.*** Současně zaujal záporné stanovisko k otázce účinnosti vzdání se opravného prostředku v případě nedovoleného působení na vůli obviněného.

Při zahájení hlavního líčení dala obhajoba na vědomí, že bude požadovat výslech jistých zahraničních svědků, jestliže proběhne dokazování pro obviněného nepříznivě. Nato se vyjádřil předseda senátu, že nelze očekávat, že výsledek takových výslechů by mohl být pro obžalovaného příznivý, a v případě, že by podání návrhu vedlo k odročení řízení, by bylo nutno očekávat vydání příkazu k dodání do vazby. Bylo by třeba uvažovat o nebezpečí útěku obviněného, který má bohaté zahraniční kontakty. Obhajoba nakonec důkazní návrh nepodala a obviněný učinil prostřednictvím obhájce paušální doznání. Po vynesení rozsudku a po poučení o odvolání se dotázal předseda senátu obžalovaného, zda rozsudek přijímá. Obžalovaný nereagoval. Následně na něm předseda vícekrát požadoval, aby se vyjádřil kývnutím. Obžalovaný sklonil hlavu, což mohlo být posouzeno jako souhlas. Také obhájce a státní zástupce potom oznámili, že se vzdávají opravného prostředku.

BGH na základě opravného prostředku napadený rozsudek zrušil. V odůvodnění poukázal mimo jiné na to, že hrozba vazbou je podle předpisů trestního řádu nepřijatelná, v daném případě navíc příkaz k dodání do vazby z důvodů, které BGH blíže zdůvodňuje, nebylo mož-

né vydat. BGH vycházel z toho, že hrozba uvalením vazby sloužila pouze k získání doznání. To je stejně tak nepřijatelné, jako bezprostřední spojování otázky vazby s přípustností důkazního návrhu. Doznání v daném případě je důkazně nepoužitelné.

BGH dále považuje vzdání se opravného prostředku za neúčinné, protože tento projev byl učiněn pod nátlakem, spočívajícím v tom, že bu-

de třeba počítat s okamžitou vazbou, jestliže bude řízení zdržováno podáním důkazního návrhu.

Převzato ve zkrácené verzi z časopisu Neue Juristische Wochenschrift Spezial, sešit 5/2005.

✦ Překlad a úprava
JUDr. VÁCLAV MANDÁK.

* Podle cit. ust. je zakázána hrozba opatřením, které trestní právo nepřipouští.

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	68
Neologizmy v češtině	70
Pozvánka na seminář o vlivu evropského práva na české pracovní právo	71
Stipendium na University of San Francisco, School of Law	72
Pozvánka na 25. ročník Krakonošova poháru 2009	72
Pozvánka na 2. zimní justiční hry	73

Z právnické společnosti

Za JUDr. Josefem Marečkem	74
---------------------------------	----

Nakonec	75 - 76
---------------	---------

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 22. ledna 2009

Codexis advokacie

Lektor: Ing. Martin Macháček, Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 41901

Poplatek za seminář: zdarma

Uzávěrka přihlášek: 12. ledna 2009

• ve čtvrtek 29. ledna 2009

Aktuální právní problémy stavebního práva

Lektoři: JUDr. Jan Mareček, advokát
JUDr. Ing. Josef Staša, CSc., vysokoškolský učitel

Číslo semináře: 41902

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. ledna 2009

• ve čtvrtek 12. února 2009

Aktuální změny civilního procesu

Lektor: JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda MS v Praze

Číslo semináře: 41903

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. února 2009

OPAKUJEME PRO VELKÝ ZÁJEM • TÉMA INSOLVENCE • OPAKUJEME PRO VELKÝ ZÁJEM

• ve středu a ve čtvrtek
18. a 19. února 2009

Insolvenční právo – běh VII

Lektoři: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně Krajského soudu v Brně
Mgr. Jan Kozák, místopředseda Krajského soudu v Brně, člen expertní skupiny ministerstva spravedlnosti pro insolvenční právo

Číslo semináře: 41904

Poplatek za seminář: 1490 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. února 2009

• ve čtvrtek 5. března 2009

Právo spolupráce – alternativní mimosoudní řešení sporů

Lektorky: JUDr. Marie Brožová, advokátka
JUDr. Eva Vaňková, advokátka

Číslo semináře: 41905

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 24. února 2009

Semináře probíhají v Praze v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršílské ul. č. 14), obvykle od 9.15 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz, a poukáží příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a registračního pětimístného čísla osvědčení ČAK advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 4180100312). Doklad o úhradě vezměte s sebou, daňový doklad obdržíte při prezenzi. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace na č. 224 951 778. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

ř á d k o v á i n z e r c e

Nabídka

- Hledáme mladšího kolegu, který by se chtěl podílet na nájmu menší, zatím velmi málo užívané zařízení kanceláře v pražském centru – absolutní top-adresa! Tel.: 602 568 093.
- Účetnictví, daně – seriózně a levně (tel. 603 75 00 95).

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve středu 21. ledna 2009

Katastr nemovitostí a zápisy právních vztahů k nemovitostem – změny

Lektorka: Ing. Květa Olivová, Český úřad zeměměřický a katastrální

Číslo semináře: 68902

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 16. ledna 2009

• v úterý 17. února 2009

České rodinné právo

Lektorka: prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc., pedagog katedry občanského práva PF MU v Brně

Číslo semináře: 68904

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. února 2009

• v úterý 17. března 2009

Právní úprava nájemních vztahů a vlastnictví bytů

Lektorka: JUDr. Pavla Schödelbauerová, vedoucí oddělení bytového práva ministerstva pro místní rozvoj, členka Asociace pro rozvoj trhu

Číslo semináře: 68906

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. března 2009

Semináře probíhají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukážou příslušný účastnický poplatek (tj. 600 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688140123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

- v pondělí 5. ledna 2009 – 1. část
- v pondělí 12. ledna 2009 – 2. část
- v pondělí 19. ledna 2009 – 3. část
- v pondělí 26. ledna 2009 – 4. část

Insolvenční zákon – přípravný kurz ke zkouškám insolvenčních správců

Lektoři: Mgr. Jan Kozák, soudce KS v Brně, člen expertní skupiny ministerstva spravedlnosti pro insolvenční právo
Mgr. Lukáš Pachel, asistent soudce

Číslo semináře: 68901

Poplatek za seminář: 3000 Kč

Uzávěrka přihlášek: 23. prosince 2008

• ve čtvrtek 5. února 2009

Pohledávka a žalobní petit

Lektor: JUDr. Miroslav Gallus, soudce NS ČR

Číslo semináře: 68903

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. února 2009

• ve čtvrtek 5. března 2009

Insolvenční správce a pracovněprávní vztahy – přípravný kurz ke zkouškám insolvenčních správců

Lektorka: JUDr. Dana Hrabcová, Ph.D., odborný asistent katedry pracovního práva a sociálního zabezpečení PF MU v Brně

Číslo semináře: 68905

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. března 2009

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (pokud není uvedeno jinak).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) poukážou účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688110123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky Brno

Neologizmy v češtině

Dr. et Mgr. VĚRA HARTMANNOVÁ

Tentokrát se v našem jazykovém seriálu „Advokát a jazyková kultura“ budeme věnovat novým slovům v češtině.

Neologizmy jsou slova, která mají nádech něčeho nového, užívaného pouze krátkou dobu. Nejčastěji vznikají přejímáním z cizích jazyků (např. *brifink* i *briefing*, *lobbing*, *face-lift* i *facelift*), dále odvozováním (např. *hejtman* - *hejtmanství*), napodobováním cizích předloh (např. *běžný účet*), vytvářením viceslovných pojmenování (např. *platební karta*, *elektronická pošta*), tvořením zkratkových slov (např. *ememeska*), skládáním (např. *europoslanc*), ale také např. ožívováním výrazů dřívějších s novým či původním významem (např. *hejtman*).

K těmto nově se vyskytujícím slovům patří např. výrazy s módními předponami *anti-*, *maxi-* či *mega-*, např. *antiradar*, *antiglobalista*, *antipotratový*, *antiklausovec*, *maxibillboard*, *maxiprojekt*, *maxirodinný*, *maxirival*, *megabyznys*, *megaprojekt*, *megakampaň*, *megafúze*.

Tyto a další podobné výrazy, např. *i-kavárna* (internetová kavárna), *i-komerce* (internetová komerce, obchodování prostřednictvím internetu), *e-banking* (elektronické bankovníctví), *e-learning* (vzdělávání prostřednictvím počítače, především internetu), *e-podpis* (elektronický podpis), se stále častěji objevují v naší komunikaci. Teprve čas ukáže (ale především my - uživatelé), zda se tyto a obdobné výrazy ujmou natolik, že je budeme užívat zcela běžně. U některých výrazů tomu tak už vlastně také je.

Každý nově se vyskytující výraz má však svébytný osud. Rada neologizmů se v jazyce neujme a zanikne. Takový osud měl např. výraz *rozvid* (pro označení televize), který byl utvořen obdobně jako slovo *rozhlas*.

Jiný „život“ ale má např. slovo *namítatel* (ke slovesu *namítat*, podobně jako *odvolatel* k *odvolat*), na které jsme v nedávné době narazili v několika psaných textech právnických písemností. Tento nově se vyskytující výraz, i když jej zatím nenajdeme v žádném českém

slovníku, dokonce ani v Českém národním korpusu (jehož zdrojem je velké množství česky psaných textů významných vydavatelů, nakladatelů, sdělovacích prostředků či institucí v ČR), je vytvořen zcela správně, a proto opět my (uživatelé) ukážeme, zda je tento výraz životaschopný.

Velké množství neologizmů pak můžeme najít ve speciálních slovnících, např. v roce 2004 vyšel již 2. díl publikace kolektivu autorů Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR: MARTINCOVÁ, O. a kol.: *Nová slova v češtině. Slovník neologizmů* 2. 1. vyd., Praha: Academia, 2004, ISBN 80-200-1168-4. Jen malé upozornění závěrem, nejedná se o normativní slovník (a ani náš výklad nebyl z tohoto pohledu „normativním“), neboť jen asi 60 procent slov a slovních spojení (uvedených v tomto slovníku) bude časem uvedeno ve výkladových slovnících normativní povahy.

✦ Příspěvek napsala právnička a autorka jazykových publikací.

soukromá vysoká škola
Brno International Business School (B.I.B.S., a.s.)
britské vysokoškolské studijní programy

NOVINKA

PRÁVNICKÉ STUDIUM (LLM)

ČESKÉ OBCHODNÍ PRÁVO V KONTEXTU PRÁVA EU

další vzdělávání pro profesionální právníky

- zaměření studia na **obchodní právo Evropské Unie** - další zvýšení odborné kvalifikace pro profesionální právníky
- u právních kanceláří a právních oddělení firem i vhodná součást vzdělávacích programů pro advokáty, komerční právníky, notáře, ale i manažery a zaměstnance dalších právních profesí
- v zemích EU a USA je studium LLM akceptováno jako prestižní právní vzdělání - možnost **odlišení se na trhu práce**, u právních kanceláří zvýšení **prestiže** a schopnosti konkurovat u českých i zahraničních klientů
- studium je organizováno **B.I.B.S., a.s.** soukromou vysokou školou, v licenci britské Nottingham Trent University, vysokoškolský právnícký **titul LLM magisterské úrovně** absolventům udělí **Nottingham Trent University**
- výuka pouze **o víkendech** cca **jednou měsíčně** - tzv. kombinovaná (externí) forma studia
- konání výuky dle Vaší volby **v Brně nebo Praze**
- plně v českém jazyce - vhodné i pro zájemce bez znalosti angličtiny
- důraz je kladen na **praktické zaměření** studia - řešíte případy z **vlastní právní praxe**,
- délka studia LLM je **dva a půl roku** (s možností individuálního zkrácení na dva roky nebo naopak prodloužení na tři roky i více)
- **PŘIJÍMÁME PŘÍHLÁŠKY** pro nové skupiny zahájené v říjnu a prosinci 2008

Studium poskytuje **Brno International Business School (B.I.B.S., a.s.)** na základě licence britské **Nottingham Trent University** (www.ntu.ac.uk) - s 2700 studenty, devíti britskými vysokoškolskými programy a s deseti lety na trhu, jedna z největších soukromých vysokých škol v ČR.

Pro více informací o programu LLM
VOLEJTE kdykoli + 420 732 465 272

(Ludvík Kohut, MSc, vedoucí marketingového oddělení B.I.B.S., a.s.), nebo navštivte stránky školy

B.I.B.S., a.s., Lidická 81, 602 00 Brno
Tel.: +420 545 570 111, fax: +420 545 570 115, mobil: +420 732 465 272
www.bibs.cz

inzerce

EELA (European Employment Lawyers Association) a Česká advokátní komora

zvou na specializovaný seminář na téma:

JAK EVROPSKÉ PRÁVO PŮSOBÍ NA ČESKÉ PRACOVNÍ PRÁVO

Kdy: v pátek 30. ledna 2009, od 9.00 do 17.00 hod.
Kde: Školící a vzdělávací centrum ČAK v Praze v Paláci Dunaj

Přednášející: Mariann Norrbom (AK Norrbom Vinding, Kodaň, Dánsko) a Martin Diller (AK Gleiss Lutz, Stuttgart, Německo) jsou ve svých zemích předními specialisty v oblasti pracovního práva a oba se aktivně podílejí na řízení EELA – Evropské asociace advokátů specializujících se na pracovní právo – www.eela.org.

Témata semináře:

- Evropská nařízení a směrnice: aplikace, transformace, interpretace.
- Harmonizace národního práva s evropskými nařízeními: platnost/neplatnost, přehodnocení.
- Řízení podle čl. 234 Smlouvy o EU (rozhodnutí ESD ohledně aplikace národního práva).
- Rozbor evropské judikatury týkající se převodu podniku.
- Rozbor evropské judikatury týkající se restrukturalizace a hromadného propouštění.
- Rozbor evropské judikatury týkající se vysílání zaměstnanců.

Aby byl seminář co nejvíce interaktivní, omezili jsme počet možných účastníků na 60 osob. Seminář bude probíhat **pouze v angličtině** a bude moderován českými členy EELA – českými advokáty se specializací na pracovní právo.

Zájemci z řad advokátů se mohou hlásit do 15. 1. 2009 na e-mailovou adresu: employment@prkpartners.com nebo na tel. JUDr. N. Randlové: 221 430 111.

Účastnický poplatek, včetně coffeebreaku a rautového oběda činí **750 Kč**. Účastnický poplatek, prosím, uhradte nejpozději do **15. 1. 2009** bankovním převodem na účet vedený u UniCredit: 2080390/2700. Přihlášení účastníci po zaplacení účastnického poplatku obdrží detailní program semináře a související dokumentaci.

měli byste vědět

University of San Francisco School of Law

v rámci svého jednorozhodného (dvousemestrálního) studijního programu LL.M. se zaměřením

1. International Transactions and Comparative Law, nebo
2. Intellectual Property and Technology Law

**nabízí na školní rok 2009 – 2010
jedno stipendijní místo pro absolventy PF UK Praha.**

Stipendium pokrývá náklady na školné a dále, podle potřeb konkrétního studenta, další náklady spojené se studiem/pobytem v USA.

Podmínky účasti ve výběrovém řízení o získání stipendia:

- Žadatel o stipendium musí být absolventem magisterského studia PF UK, popř. studentem posledního ročníku PF UK a získat magisterský titul do 30. června 2009.
- Žadatel musí mít výbornou znalost anglického jazyka (TOEFL min. 600 PBT, 250 CBT, 100 IBT).

Příhlášky a další informace o možnosti získání stipendia jsou k dispozici na zahraničním oddělení PF UK nebo na stránkách www.prf.cuni.cz.

Uzávěrka přihlášek je 28. února 2009.

Bližší informace o LL.M. studiu na University of San Francisco School of Law naleznete také na www.usfca.edu/law.

Pozvánka na 25. ročník Krakonošova poháru 2009

Milí přátelé známé bílé stopy,
přijměte jako každoročně pozvání ke sportovní a společenské kratochvíli na
běžkách.

**Závod KRAKONOŠŮV POHÁR 2009 se koná v sobotu
31. ledna 2009 od 11.00 hodin ve Špindlerově Mlýně.**

Prezence závodníků na 8 km dlouhou trasu stopy BUĎ FIT (poblíž restaurace Myslivna) započne o 20 minut dříve,
tj. od 10.40 hodin. Vyhlášení výsledků bude tradičně po závodě v oblíbené a nedaleké restauraci Myslivna.
Večer zveme závodníky na společnou večeři do restaurace U medvěda.
Ubytování pro tento ročník nabízí na páteční a sobotní noc 30. a 31. ledna 2009 VZ Bedřichov.

U příležitosti 25. ročníku našeho Krakonošova poháru příspěvek na startovné pro přihlášené závodníky hradí ČAK.

Přihlásit se můžete vyplněním a odesláním **příhlášky on-line** nejpozději do **16. ledna 2009**.

Pozvánku on-line naleznete na <http://www.action-m.com/krakonosuvpohar/>

Organizátoři se těší na Vaši účast a prosí o včasné přihlášení on-line na

http://www.action-m.com/krakonosuvpohar/prihlaska_online_2009.html

Nezapomeňte, prosím, informovat a pozvat i kolegy.

Za organizátory

Milena Zeithamlová

Agentura Action M

Vršovická 68

101 00 Praha 10

mobil 602 324951

tel. 267 312 333-4

fax 267 310 503

www.action-m.com

Nejvyšší státní zastupitelství a Exekutorská komora ČR

pořádají ve dnech 19. – 21. ledna 2009

v areálu Vojevské zotavovny Bedřichov ve Špindlerově Mlýně

2. ročník ZIMNÍCH JUSTIČNÍCH HER

Orientační výše účastnického poplatku činí 3000 korun.

Poslední opozdilci mohou ještě zkusit své štěstí a zaslat přihlášku na: registrace@epravo.cz.

PROGRAM

19. 1. 2009

- 9.00 – 11.30 příjezd účastníků, registrace pro sportovní disciplíny (těch, kteří se nepřihlásili již dříve, a potvrzení přihlášek již přihlášených účastníků)
- 10.00 – 12.00 malé občerstvení/ pozdní snídaně (jídelna 2. patro)
- 13.00 – 16.00 závod na běžeckých lyžích volnou technikou – štafety družstev
Místo: běžecký areál Horní Mísečky
Týmy a složení: čtyřčlenné týmy (v každém týmu musí být min. jedna žena)
Start: hromadný start – první ženy a poté muži
- 16.00 Přprava na Horní Mísečky zajištěna lanovkou na Medvědí, popř. po vlastní ose (individuálně)
 sjezd posledních účastníků zpět do hotelu (po modré turistické sjezdovce)
- 17.00 – 22.00 sport: bazén, sauna (v ceně ubytování); ostatní dle objednávky (individuální platba)
- 19.00 – 21.00 večeře – bufet (jídelna 2. patro)

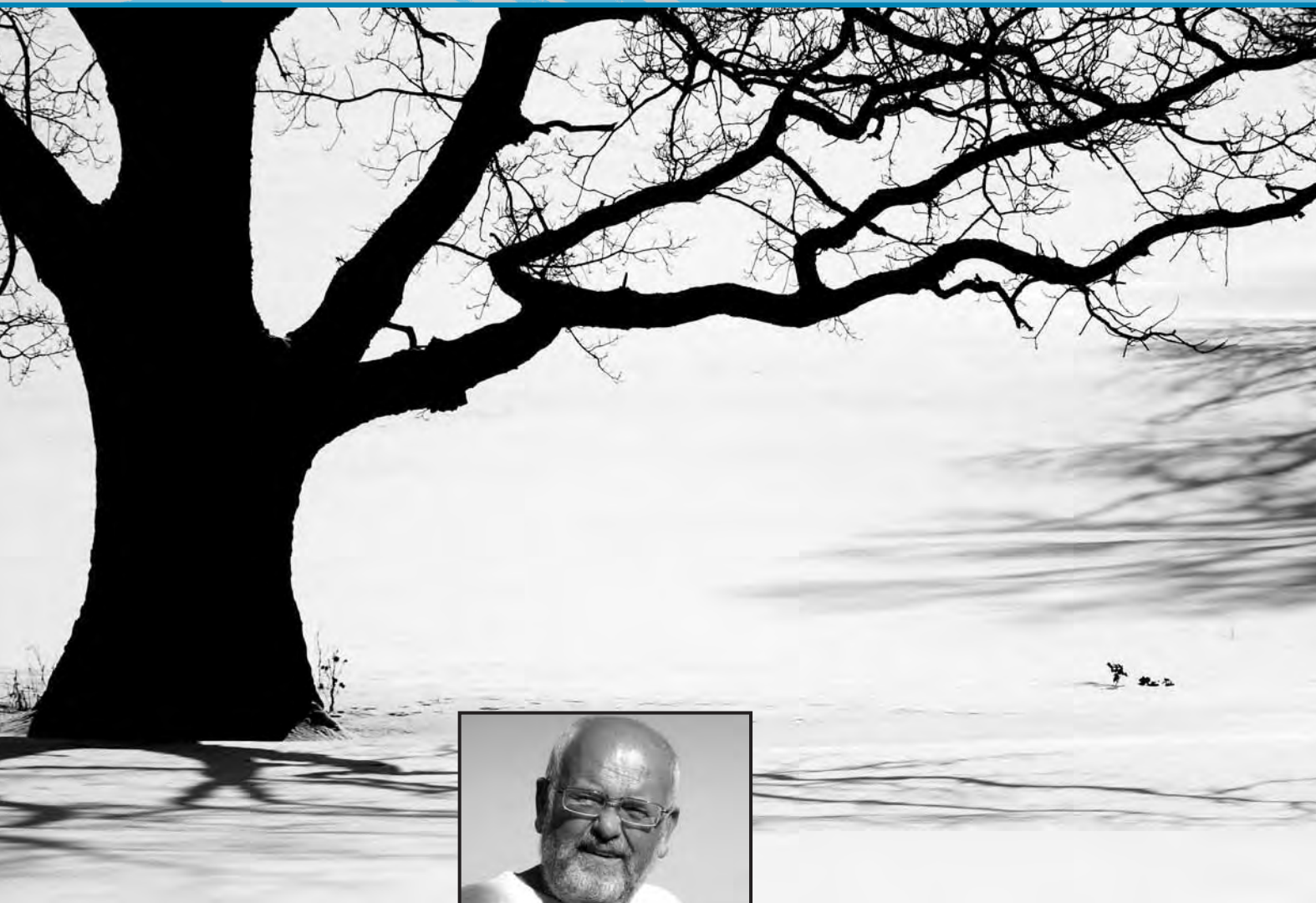
20. 1. 2009

- 7.00 – 9.00 snídaně – bufet (jídelna 2. patro)
- 8.30 odjezd lanovou dráhou na start, převzetí čísel
- 9.00 – 12.00 obří slalom jednotlivců
Místo: sjezdové tratě Horní Mísečky
Závod jednotlivců na dvě kola (součet časů)
Start: jednotlivě s časovým odstupem
Kategorie: muži a ženy
- 11.00 – 14.00 oběd – bufet (jídelna 2. patro)
- 13.00 – 16.00 závod na běžeckých lyžích volnou technikou – jednotlivci
Místo: běžecký areál Horní Mísečky
Závod: jednotlivci (muži 8 km, ženy 4 km)
Start: jednotlivě s časovým odstupem
 Ženy – dvě kategorie (do 40 let a nad 40 let)
 Muži – dvě kategorie (do 45 let a nad 45 let)
- 16.00 Přprava na Horní Mísečky zajištěna lanovkou na Medvědí, popř. po vlastní ose (individuálně).
 sjezd posledních účastníků zpět do hotelu (po modré turistické sjezdovce)
- 17.00 – 22.00 sport: bazén, sauna (v ceně ubytování); ostatní dle objednávky (individuální platba)
- 19.00 – 19.30 vyhodnocení soutěží – Lobby (1. patro)
- 19.30 – 21.00 večeře – bufet (jídelna 2. patro)
- 22.00 druhá večeře – Lobby (1. patro)

21. 1. 2009

- 7.00 – 10.00 snídaně – bufet (jídelna 2. patro)
- 10.00 – 11.00 uvolnění pokojů

Předběžný časový harmonogram s mapou startů a tratí dostanou všichni účastníci na kartičkách, které obdrží na recepci při příjezdu do hotelu; navíc bude vyvěšen v hotelové recepci a na startech jednotlivých závodů.

Za JUDr. Josefem Marečkem

Především východočeská advokátní, ale i veškerá další odborná veřejnost přijala s překvapením a zármutkem zprávu, že dne 10. listopadu 2008 ve věku 63 let náhle zemřel advokát JUDr. Josef Mareček. Posledních třicet let dával svou vysokou odbornou znalost práva a své nesporné komunikační dovednosti a mimořádné zaujetí pro klientské věci službě v advokacii.

JUDr. Josef Mareček byl po absolvování vysokoškolského studia na Právnické fakultě v Praze nejprve soudním čekatelem a později soudcem v Hradci Králové. Z justičních služeb pak přešel do bývalé Advokátní poradny v Rychnově nad Kněžnou a po roce 1990 založil svou advokátní kancelář v Týništi nad Orlicí. V širokém okolí, kde působil, byl vyhledávaným odborníkem, obávaným zastupcem procesní protistrany, ale jinak vždy vstřícným a zábavným kolegou a vyhledávaným společníkem.

Rodina i kolegové se s doktorem Marečkem rozloučili 18. listopadu 2008 v obřadní síni v Hradci Králové - Kuklenách. Pro své nesporné odborné kvality a své osobní vlastnosti bude nám, zvláště východočeským kolegům, chybět.

JUDr. Milan Jelínek, regionální zástupce ČAK, Hradec Králové

Advokátovy asociace

□ Písničkový příběh „Když muž se ženou snídá...“ se u nás o vikendech nekoná. Zatímco manželka si ještě přispí, obcuje s denním tiskem. Vždy v něm nalézám leccos, co mi evokuje svět práva; platí pak obdoba výroku, jenž Romain Rolland prohlásil o knihách. *Nečtu noviny, čtu se v novinách.* Příkladem budiž zápisky, které jsem učinil, když jsem jednoho listopadového rána listoval periodiky.

□ Horší než krize jsou politici – tak byl v MF Dnes ze 7. listopadu 2008 označen rozhovor uveřejněný v rubrice „Zahraniční ekonomika“. Podtitulek pak sděloval „*Novinám a nejen jim škodí omezování reklamy, říká šéf Evropské asociace vydavatelů novin.*“ Zpovídáným byl Valdo Lehari jr., vydavatel známého německého deníku General-Anzeiger, předseda zmíněné asociace vydavatelů novin a také právník zabývající se mediálním právem. Za důležitý příjem novin označil reklamu na auta a dodal: „*Podle politiků by měla 20 procent reklamy na auta tvořit informace o klimatu a znečištění. Inzeráty na nová auta by pak vypadaly jako krabička cigaret s velkým varováním. To by pro automobilky nebylo zajímavé a stály by svoji reklamu a – šly do televize.*“ K tomu jsem připsal: Zdravotnické, ekologické či jiné varování by ovšem mohlo doprovázet reklamu na mnohé další výrobky a služby – například propagace periodik by byla provázena povinnou výstrahou: „Čtenba novin ohrožuje vaše duševní zdraví“ nebo „Výroba novin vede k vymýcení lesních porostů.“ Kdoví, co by to pak udělalo s mými čtenářskými rány.

□ V Lidových novinách mají rubriku „Moderní kariéra“. Ve vydání ze 7. listopadu 2008 tam avizovali „Nový seriál: Paragrafy a právo“. Na otázky z pracovního práva v něm začali odpovídat odborníci z *advokátní kanceláře PRK Procházka, Randl, Kubr, člen Ius Laboris.*

V téže rubrice byl uveřejněn i rozhovor s Alicí Punch. (Prosím, nikoliv Pouchovou, i když v MF Dnes z následujícího dne uveřejnil Petr Fidelius rozsáhlou stať s názvem „Tedy o tom přechylování.“ Polemizoval v ní s představou, že české podoby ženských jmen snad vyjadřují vlastnickou nadvládu mužů. Uvedl mj., že „*přípona - ová pokrývá širokou škálu významů*“, neboť „*Křemencovou ulici si sotva budeme spojovat s nějakým panem Křemencem, to by se musela jmenovat Křemencova*“. Připomenulo mi to jakési předválečné rozhodnutí, které požadovalo, aby k nesklonnému jménu a příjmení – pokud je podnikatelka užívala jako obchodní firmu a nedalo se z nich spolehlivě zjistit pohlaví nositelky – byl připojen dodatek „žena“. Takové rozhodnutí snad chtělo bránit trapasům v obchodní komunikaci; možná však povinný dodatek měl mít význam varovný, což mohlo vyvést z názoru, jenž ženám přisuzoval menší míru podnikatelské zdatnosti.)

Leč vraťme se k rozhovoru s Alicí Punch. Ta se svěřila s původní nedůvěrou k „executive search“. Svoji skep-

si však prý odložila, když zjistila, že řídicí pracovníky pro podniky vyhledávají i společnosti „*na velmi profesionální úrovni, a je to podobné poradenství jako třeba právníci.*“ Nu prosím, zase jednou světlá výjimka, když o právnících se píše v kladných souvislostech a jsou uváděni jako následováníhodný příklad.

Mimochodem, odborná literatura a judikatura (naše i zahraniční) dnes považuje „přetahování zaměstnanců“ (s nabízením výhodnějších podmínek u nového zaměstnavatele) za přirozenou soutěž na trhu pracovních sil. Ani jinak není nekalou soutěží běžný „headhunting“ (obvyklý překlad do češtiny „lov mozků“, roztomilý překlad – nevím, zda obvyklý – do slovenštiny: „pol'ovačka na mozgy“).

□ Z komentářů o prezidentských volbách v Americe mne zvlášť zaujal ten, který napsal Tomáš Klvaňa a nazval: „*Obamův styl? Originální!*“ s podtitulem „*Nový prezident uspěje, využije-li svůj talent k tomu, aby Američanům říkal nepřijemné pravdy.*“ Čteme v něm: *Říká se, že v Americe politik neuspěje, mluví-li rozvitými větami. Přesto Obama nejednou působil jako profesor před katedrou. Říká se také, že v debatách se musí jít soupeři po teple, ale skoro nelze spočítat, kolikrát Obama použil variaci obratu „v tom se senátorem McCainem souhlasím“.* Zajisté inspirující i pro advokáty, když se střetnou v právním sporu.

□ Několikrát jsem se ve svých zápiscích zmiňoval o knihách, jež se prvoplánově netýkají světa paragrafů, a přece mohou být právníkům užitečné. Takovou zřejmě bude publikace, kterou si teprve hodlám opatřit (Benamou, G.-M.: Mnichovský přízrak, překlad Zuzana Tomanová, vydal Ladislav Horáček – Paseka, Praha a Litomyšl 2008). K zájmu o ni mne přivedla recenze Václava Nekvapila v MF Dnes z 8. 11. 2008 nazvaná „*Hitler a duce si dobře pohráli*“ a opatřená podtitulem „*Románové uchopení mnichovského paktu je i výbornou příručkou o psychologii vyjednávání.*“ Autor (politolog a ředitel Asociace pro komunikaci ve veřejném sektoru) rozsáhle zjišťuje, jak Hitler s Mussolinim byli na jednání mnohem lépe připraveni než Chamberlain a Daladier. Zmiňuje řadu obecnějších pravidel pro vyjednávání. Dva příklady za mnohé: *Učebnicová je ukázka nátlaku na dosažení dohody v limitovaném čase. Zde převzal iniciativu duce: „Není času nazbyt, pánové, odjíždím o půlnoci. – Ve vyjednávací hantýrce se užívá výraz „batna“ – nejlepší alternativa k dohodě (best alternative to a negotiated agreement). Každý vyjednaváč by si měl být již před zasednutím k jednacímu stolu vědom toho, kdy se od něj musí zvednout a pokusit se dosáhnout cíle jinak...* Nu, přečtěte si sami knihu nebo alespoň její neobvyklou recenzi (též na www.idnes.cz/kavarna); určitě bych z ní citoval, pokud by došlo k novému vydání publikace „*Jak uzavírat obchodní smlouvy*“.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že...

- bývalý předseda (bâtonnier) Charles Cohen vydal knihu o dějinách Advokátní komory v Aix-en-Provence? Publikace se jmenuje Velké osobnosti Advokátní komory v Aix-en-Provence (Les grandes figurek du barreau d' Aix-En-Provence), Paris: Editions Société des Écrivains, 2004, 361 stran. Ač název budí dojem, že se jedná pouze o osobnosti, jsou v knize podány dějiny Komory od r. 1501. Pozornost je pak zvláště věnována deseti z autorova pohledu nejvýznamnějším advokátům v Aix-en-Provence, vesměs bâtonnierů z druhé poloviny 19. a 20. století (Jules Sauteron de Seranon, Jules Drujon, Joseph Cabassol, Gabriel-Arnaud, Alfred Jauffret, Benjamin Abram, Alfred Jourdan, Raymond Filippi, Gabriel Cabassol a Max Juvenal). Cohenovu knihu lze hodnotit jako další zdařilý příspěvek k dějinám francouzských advokátních komor.

- s iniciativou ke svolání první Conférence des Bâtonniers přišla v prosinci 1901 Advokátní komora v Clermont-Ferrand? Stalo se tak v souvislosti s výzvou k vyjádření ve věci bezplatnosti trestní obhajoby. Dopis rozeslaný všem advokátním komorám ve Francii obsahoval i dotaz, týkající se možnosti každoročního setkávání předsedů advoká-

ních komor. Reakce zejména venkovských komor byla pozitivní, naopak pařížská komora zaujala zprvu vyčkávací až nepřátelský postoj. Z následující korespondence, zejména mezi komorami v Clermont-Ferrand a Rouenu je patrné, že zásadní otázkou bylo, kde by se konference předsedů advokátních komor poprvé sešla. Stalo se tak nakonec v Paříži ve dnech 22. – 23. května 1902. Tradice trvá dodnes.

- návrh na vytvoření „instituce mezinárodního advokáta“ podal Advokátní komoře v Čechách již v r. 1932 pražský advokát František Váhala? „Bylo by účelným, aby v určitém, omezeném počtu pro význačná obchodní a průmyslová střediska připuštěna byla instituce mezinárodního advokáta, který by ovládal dva nebo více systémů právních a u něhož nepožadovalo by se, aby byl státním příslušníkem onoho státu, kde by vykonával svou praxi,“ navrhol Váhala. Navrhované podmínky pro získání oprávnění poněkud připomínají dnešní institut evropského advokáta. Advokátní komora přikázala návrh komisi pro řešení zásadních otázek, týkajících se advokacie, informaci podal časopis Česká advokacie a věc posléze na dlouho upadla v zapomnění.

✦ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Vladimír Jirousek: Eine Nachricht aus dem Ende der Welt (gemeinsam mit dem Neuen Jahr Glückwunsch)	5
--	---

Aktuelles

Newsletter der Tschechischen Rechtsanwaltskammer – das Neueste per Email Marie Haklová	6
Der Wettbewerb „Juristisches Unternehmen des Jahres“ hat seine ersten Sieger Ivana Cihlářová	7
Informationen zum Galaabend im Rahmen des Wettbewerbs „Jurist des Jahres 2008“	12
Das elektronische Einreichen von Schriftsätzen an die Tschechische Rechtsanwaltskammer MaH	13
Café und Weinkeller GRATIA im Kaňka Palais: wieder geöffnet! icha	14
Übergabe der Randa Auszeichnungen für das Jahr 2008 Ivana Cihlářová	15
Informationen über die Pflichtbeiträge der Rechtsanwälte für das Jahr 2009	16

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	20
Einige Anmerkungen zum Verlust der tschechischen Staatsangehörigkeit durch die Erlangung einer fremden Staatsangehörigkeit durch ausdrückliche Willenserklärung Josef Chýle	21
Die Akzessorität des Pfandrechts Jan Mayer.....	24
Der Lizenzvertrag Jiří Sláma	26
Die Frage der Anwendung der unwiderlegbaren Rechtsvermutung bei der Auseinandersetzung des Gesamthandseigentums, bzw. des gemeinsamen Vermögens von Ehegatten Kateřina Součková, Romana Petrová	29
Das Verfügungen mit Vermögen, das sich im Alleineigentum eines verpflichteten Ehegatten befindet Luboš Chalupa	32
Untersuchungen bei Alkoholeinfluss oder nur Blasen genügt nicht Běla Sedláčková, Petr Sedláček	33
Haft – die aktuelle strafrechtliche Regelung in der Slowakei Jozef Madliak, Petr Džadík	35

Aus der Rechtsprechung

Die Ersitzung und der gute Glaube	39
Wann eine Reallast zu einem Raum eines umgebauten Gebäudes nicht untergeht	40
Alkoholkontrollen	42
Der Anbau von Hanf aus strafrechtlicher Sicht	43

Aus der Fachliteratur

Karel Eliáš und Kollekt.: Das Bürgerliche Gesetzbuch – der große akademische Kommentar (Josef Salač)	45
Tomáš Richter: Das Insolvenzrecht (Miroslav Zámečník)	46
Olga Ovečková und Kollekt.: Das Handelsrecht. Ein Kommentar (Milan Dúřica)	48
Jaroslav Fenyk – Ján Svák: Die Europäisierung des Strafrecht (Karel Marek)	49
Wir haben für Sie gelesen V. M.	50

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Stiermärkte, Bärenmärkte, Viehmärkte und Weihnachtsmärkte	54
---	----

Aus der tschechischen Anwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	55
Generali Versicherung – Ihr Partner und Berater in Sachen Versicherung	56
Aus der Vorstandschaft der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	58
XXVI. Tennisturnier der Rechtsanwaltschaft in Most Marian Heres	58

Aus Europa

Die Europäische Union hat eine Richtlinie zur grenzüberschreitenden Mediation verabschiedet Petr Bříza.....	59
8. Konferenz der Europäischen Rechtsanwaltschaft in Berlin Martina Doležalová	60
Das Gewohnheitsrecht als Rechtsgrundlage von Rechtlosigkeit? Miroslav Protivinsky	61
Studienaufenthalt von Rechtsanwälten in Luxemburg Markéta Tošnerová	63
Deutschland: Zur Frage der Gültigkeit einer erheblich vereinfachten Unterschrift eines Rechtsanwalts auf einem gerichtlichen Schriftsatz V. M.	64
Deutschland: Zur Frage der Haftdrohung als verbotene Maßnahme und zur Unwirksamkeit des Verzichtes auf das Recht auf ein Rechtsmittel bei unerlaubter Einwirkung auf den Willen des Beschuldigten V. M.	65

Informationen und Interessantes**Was Sie wissen sollten**

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	68
Neologismen in der Tschechischen Sprache Věra Hartmannová	70
Einladung zum Seminar über den Einfluss des Europarechts auf das Arbeitsrecht	71
Stipendium für ein Jurastudium an der University of San Francisco.....	72
Einladung zum 25. Jahrgang des Riesengebirge-Pokals 2009	72
Einladung zu den 2. juristischen Winterspielen	73

Aus der juristischen Gesellschaft

Auf den Spuren von JUDr. Josef Mareček Milan Jelínek	74
--	----

Zum Schluss

Assoziationen eines Rechtsanwalts Petr Hajn.....	75
Zeichnung von Lubomír Lichý	76
Wussten Sie, dass.... Stanislav Balík	76

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary.....	78
Table of Contents	79

Josef Chýle: Einige Anmerkungen zum Verlust der tschechischen Staatsangehörigkeit durch die Erlangung einer fremden Staatsangehörigkeit durch ausdrückliche Willenserklärung

Der Artikel beschäftigt sich mit dem Verlust der tschechischen Staatsangehörigkeit infolge der Erlangung einer fremden Staatsangehörigkeit auf der Grundlage einer ausdrücklichen Willenserklärung gem. § 17 des Gesetzes Nr. 40/1993 Smlg., über die Erlangung und den Verlust der Staatsangehörigkeit der Tschechischen Republik, der in der verwaltungsrechtlichen und gerichtlichen Praxis etliche Interpretationsschwierigkeiten mit sich bringt. Bestandteil des Artikels sind Schlussfolgerungen des Höchsten Verwaltungsgerichts als auch des Verfassungsgerichts mit einer erheblichen Bedeutung für die rechtsanwaltliche Praxis im Bereich des Verwaltungs- und Verfassungsrechts.

Jan Mayer: Die Akzessorität des Pfandrechts

Der Artikel widmet sich der Frage des Untergangs des Pfandrechts, das eine Forderung sichert, im Falle des Untergangs des Schuldners, insbesondere falls es sich bei diesem um eine juristische Person handelt. Der Autor beschäftigt sich vor allem mit den unterschiedlichen Folgerungen der Fachöffentlichkeit, unter Berücksichtigung der Entscheidung des Höchsten Gerichts der Tschechischen Republik, Aktenzeichen 21 Cdo 1198/2005 vom 9. 2. 2006, in der das Höchste Gericht der Tschechischen Republik in der oben angeführten Entscheidung zu dem Schluss gelangt ist, dass „das Pfandrecht nicht untergeht, falls die Schuld, die der gesicherten Forderung entspricht, durch die juristische Person als Schuldner deshalb nicht befriedigt werden kann, da diese ohne Rechtsnachfolger untergegangen ist.“

Jiří Sláma: Der Lizenzvertrag

Der Artikel bewertet die aktuelle rechtliche Regelung des Lizenzvertrages im Rahmen der tschechischen Rechtsordnung, insbesondere die Regelung von Lizenzverträgen im Handelsgesetzbuch, weil es sich bei dieser um die breiteste Regelung dieser Materie handelt. Er weist auf einige Unzulänglichkeiten hin (insbesondere geht es um die zu wenigen Rechtsbeziehungen, die der gegebene Vertragstyp regelt und um den Mangel an einer Regelung über die Überführung von Rechten, die mittels des Lizenzvertrages lediglich ausgeübt werden), und schlägt entsprechende Lösungen vor – zum einen die Erweiterung des möglichen Vertragsgegenstandes des Lizenzvertrages auch auf den Bereich der Herkunftsbezeichnung und der geographischen Bezeichnung, zum anderen die Schaffung einer selbständigen handelsrechtlichen Regelung des Vertrages über den Übergang dieser Rechte im Handelsgesetzbuch.

Kateřina Součková, Romana Petrová: Die Frage der Anwendung der unwiderlegbaren Rechtsvermutung bei der Auseinandersetzung des Gesamthandseigentums, bzw. des gemeinsamen Vermögens von Ehegatten

Der Beitrag ist der Problematik der unwiderlegbaren Rechtsvermutung bei der Auseinandersetzung des Gesamthandseigentums, bzw. des gemeinsamen Vermögens von Ehegatten gewidmet, und zwar im Zusammenhang mit einer interessanten Entscheidung des Kreisgerichts in Hradec Králové. Das Kreisgericht in Hradec Králové hat die Ansicht vertreten, dass im Laufe eines Verfahrens über die Auseinandersetzung von Gesamthandseigentum von Ehegatten hinsichtlich derjenigen Gegenstände, die die Verfahrensbeteiligten nicht zur Auseinandersetzung vorgeschlagen haben, bis zum Ende des Verfahrens keine gesetzliche Rechtsvermutung einschlägig sein kann. Die Autorinnen verweisen in diesem Zusammenhang auf die aktuelle Entscheidungspraxis des Höchsten Gerichts der Tschechischen Republik und verweisen auf Auslegungsmöglichkeiten der Bestimmung des § 150 Abs. 4 des Gesetzes Nr. 40/1964 Smlg., Bürgerliches Gesetzbuch.

Luboř Chalupa: Das Verfügen mit Vermögen, das sich im Alleineigentum eines verpflichteten Ehegatten befindet

Der Autor beschäftigt sich in seinem Artikel mit den

Rechtswirkungen einer offensichtlich rechtswidrigen Zustellung eines Zwangsvollstreckungsbescheides einem Ehegatten, der zwar Verpflichteter ist, gem. öffentlich zugänglichen Registern aber Alleineigentümer. Der Autor stellt für die Belangung des lediglich auf den Namen des von der Zwangsvollstreckung betroffenen Ehegatten eingetragenen Eigentums die grundlegende Bedingung, dass nicht bereits durch eine Eintragung über die Art der Erlangung des Vermögens in öffentlich zugänglichen Registern, insbesondere im Grundbuch, von Beginn an die Existenz von gemeinsamem Eigentum der Ehegatten ausgeschlossen ist.

Běla Sedláčková, Petr Sedláček: Untersuchungen bei Alkoholeinfluss oder nur Blasen genügt nicht

Im Zusammenhang mit der aktuellen rechtlichen Regelung des Gesetzes Nr. 361/2000 Smlg., über den Verkehr auf Verkehrsstrassen und dem Gesetz Nr. 200/1990 Smlg., über Ordnungswidrigkeiten kann man sehr schwerwiegenden Ahndungen von dem Führen eines Fahrzeugs unter Alkoholeinfluss (siehe entsprechend auch die Bestimmung des § 201 des Strafgesetzbuches) begegnen. Die Feststellungen, ob der Führer des Fahrzeugs unter Alkoholeinfluss steht oder nicht, verlaufen allerdings nicht bei allen Kontrollen gleich. Der Artikel weist auf verwendete nicht spezifische Methoden zur Feststellung des Alkoholspiegels im Blut und auf eine gewisse Unvollkommenheit der heute verwendeten Atemanalysegeräte hin. Gleichzeitig führen die Autoren einige Rechtsquellen auf, die die Durchführung von Blutanalysen zum Zwecke der Feststellung von Alkohol regeln, und zwar Rechtsquellen lege artis. Der Artikel ist auch aus der Hinsicht aktuell, dass zurzeit über einen Gesetzesentwurf diskutiert wird, gem. dessen für Zwecke des Verwaltungs-/Strafverfahrens die Feststellung durch Atemanalysegeräte genügen sollte.

Jozef Madliak, Petr Dzadik: Haft – die aktuelle strafrechtliche Regelung in der Slowakei

Die Autoren weisen in dem Beitrag auf die aktuelle Situation in der Slowakischen Republik hin im Zusammenhang mit der Novelle des Strafgesetzbuches, im Rahmen derer die Haft als Bestandteil von Schutzmassnahmen kodifiziert wurde. Bislang (seit dem 1. 1. 2006) wurde keine spezialisierte Anstalt für die Realisierung dieser Schutzmassnahmen geschaffen. Die Autoren verweisen in dem Artikel weiterhin auf die Problematik der Realisierung der Haft an sich und auf die Risiken im Zusammenhang mit dem Schutz von Bürgerrechten und -freiheiten bei diesen Schutzmassnahmen.

Josef Chýle: Several comments about surrendering Czech citizenship to acquire foreign citizenship based on the explicit display of will

The article is engaged in the surrender of Czech citizenship as a consequence of acquiring foreign citizenship based on the explicit display of will pursuant to § 17 of Act No. 40/1993 Coll., on the acquisition and surrender of state citizenship of the Czech Republic which in administrative and judicial practice poses many problems with interpretation. The article also contains conclusions of the Supreme Administration Court and Constitution Court with significant implications for legal practice in the field of administrative and constitutional law.

Jan Mayer: Accessories to the right of lien

The article is devoted to the issue of the end of right of lien securing a receivable in case of the dissolution of the debtor particularly if this concerns a legal entity. The author is engaged above all in different conclusions of the professional public while considering the decision of the Supreme Court of the Czech Republic file ref. 21 Cdo 1198/2005 of 9. 2. 2006 when the Supreme Court of the Czech Republic in the abovementioned decision concluded that the „right of lien does not end if the debt corresponding to the secured receivable may not be satisfied by the legal entity as the debtor because it ended without a legal representative“.

Jiří Sláma: Licence agreement

The article assesses the current legislation concerning the licence agreement as part of the Czech rule of law, above all the legislation of licence agreements in the Commercial Code because this concerns more extensive legislation. It draws attention to some of its shortcomings (above all to the very small set of relations that this type of agreement includes, the absence of legislation concerning the transfer of rights which are only executed through the licence agreement), and proposes their solution – as well as extension of the possible subject matter of the licence agreement even in the sphere of the designation of the origin and geographical designation, and the creation of separate commercial regulation of the contract on the transfer of these rights in the Commercial Code.

Kateřina Součková, Romana Petrová: Question of the application of irrefutable legal assumptions of the settlement of the undivided co-ownership of spouses, resp. common assets of spouses

This article is devoted to the problems of irrefutable legal assumptions of the settlement of common assets of spouses, resp. undivided co-ownership of spouses in connection with the decision of the Regional Court in Hradec Králové. The Regional Court in Hradec Králové expresses the opinion that during the course of proceedings about the settlement of undivided co-ownership of spouses the legal assumption of settlement cannot apply until the proceedings end not even with regard to those matters which the participants did not propose for settlement. In this respect, the authors summarise the existing decision-making practice of the Supreme Court of the Czech Republic and point to possible interpretations of the provisions of § 150 (4) of Act No. 40/1964 Coll., the Civil Code.

Luboř Chalupa: Handling assets in the exclusive ownership of the obliged husband

The author in his article deals with the legal consequences of the clearly unauthorised delivery of a writ of execution to the obliged husband who is the sole owner according to the publically available registers. The author stipulates the legal condition for the affected property recorded only in the name of the husband obliged by the execution and the fact that the existence of the common property of spouses is not excluded right from the start by the comment on the method of acquisition of property in publically available registers, especially the real estate cadastre.

Běla Sedláčková, Petr Sedláček: Investigation of the influence of alcohol or only a breathalyser is not enough

In connection with the current legislation of Act No. 361/2000 Coll., on Traffic on Land Communications (Roads) and Act No. 200/1990 Coll., on Misdemeanours, we can come across very serious fines for driving a vehicle under the influence of alcohol (the same also applies viz in the provisions of § 201 of the Criminal Code). Ascertaining whether a driver is under the influence of alcohol or not, is carried out in the same way for all tests. The article points to the used unspecific method of ascertaining the level of alcohol in the blood and the certain technical imperfection of breathalisers used today. Likewise, the authors provide some of the sources of legislation applying to blood tests to detect the presence of alcohol in such a way that is lege artis. The article may be current even with regard to the fact that a draft law is being discussed currently according to which a breathalyser test would suffice for the purposes of administrative/criminal proceedings.

Jozef Madliak, Peter Dzadik: Detention – current criminal legislation in the Slovak Republic

The authors point in the article to the current situation in the Slovak Republic in connection with the fact that the recodified criminal law has embodied detention as part of protective measures. To date (1. 1. 2006) a specialised institute has not been created to implement this protective measure. The authors also point out in the article to the problems of the actual implementation of detention and to the risks connected with the protection of civil rights and freedoms in this protective measure.

Leading Article

Vladimír Jirousek: Report from the other side of the world (with a New Year's wishes)	5
---	---

News

ČAK Newsletter = e-mailed news Marie Haklová	6
The „Law Firm of the Year“ competition has its first winners Ivana Cihlářová	7
Information on the gala night of the Lawyer of the Year 2008	12
How to send a note in writing to the Czech Bar Association in electronic way MaH	13
Restaurant and coffee-bar GRATIA in Kaňka Palace: Opened again! icha	14
Presentation of the Randa medals for 2008 Ivana Cihlářová	15
Information about obligatory payments of lawyers for 2009	16

Legal Theory and Practice

Articles

Summary	20
Several comments about surrendering Czech citizenship to acquire foreign citizenship based on the explicit display of will Josef Chýle	21
Accessories to the right of lien Jan Mayer	24
Licence agreement Jiří Sláma	26
Question of the application of irrefutable legal assumptions of the settlement of the undivided co-ownership of spouses, resp. common property of spouses Kateřina Součková, Romana Petrová.....	29
Handling property in the exclusive ownership of the obliged husband Luboš Chalupa	32
Investigation of the influence of alcohol, or only a breathalyser is not enough Běla Sedláčková, Petr Sedláček	33
Detention – current criminal legislation in the Slovak Republic Jozef Madliak, Peter Dzadik	35

Case Law

Usucaption and good will	39
When easement to a room in a building which was converted does not end.....	40
Tests for alcohol	42
Growing marihuana with regard to criminal responsibility	43

Professional Literature

Karel Eliáš a kol.: Civil Code – Large Academic commentary (Josef Salač)	45
Tomáš Richter: Insolvency Law (Miroslav Zámečník)	46
Olga Ovečková a kol.: Commercial Code. Commentary (Milan Ďurica)	48
Jaroslav Fenyk – Ján Svák: Europeanisation of Criminal Law (Karel Marek)	49
Reading on your behalf V. M.	50

Legal Profession

Karel Čermák's Column

Bull, bear, cattle and Christmas markets	54
--	----

Czech Legal Profession

Disciplinary practice Jan Syka	55
Generali Pojišťovna – your partner and insurance consultant	56
Meeting of the EAK Board of Directors icha	58
XXVI Tennis Tournament of the Legal Profession in Most Marian Heres.....	58

Europe

European Union adopts a directive regulating cross-border mediation Petr Bříza	59
8th Conference of the European Legal Profession in Berlin Martina Doležalová	60
Custom law as a legal basis for injustice? Miroslav Protivinský	61
Lawyers at a study stay in Luxemburg Markéta Tošnerová	63
Germany: Regarding the question of the validity of a significantly simplified signature of a lawyer on a court filing V. M.	64
Germany: Regarding the question of the threat of detention as a prohibited method and the inefficiency of waiver of the right to a remedy for unpermitted effect on the will of the accused V. M.	65

Information and Points of Interest

You should know

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in education and training centres of the Czech Bar Association (ČAK)	68
Neologisms in Czech Věra Hartmannová	70
Invitation to a seminar on the effect of European law on Czech labour law.....	71
Scholarship for the School of Law, University of San Francisco	72
Invitation to the 25th Krakonoš Cup 2009	72
Invitation to the 2nd Winter Justice Games	73

Legal Community

On behalf of JUDr. Josef Mareček Milan Jelínek	74
--	----

Finally

Lawyer's Associations Petr Hajn	75
Drawing by Lubomír Lichý	76
Do you know that... Stanislav Balík	76

Inhaltsverzeichnis	77
Zusammenfassung/Summary	78
Table of Contents	79

DÍKY ITQ KODEXU budou mít klienti CK FISCHER stejná práva, jako klienti v Německu.

Cestovní kancelář
FISCHER

Každým rokem roste počet Čechů, kteří odlétají s cestovními kancelářemi na dovolenou k moři. Bohužel tak roste i počet těch, kteří se svou dovolenou nejsou spokojeni.

Množí se stížnosti na to, že cestovní kanceláře nedodržely, co klientům slíbily. Někteří z těchto nespokojených klientů po návratu z dovolené napíší reklamaci a žádají náhradu. Bohužel v současné praxi na trhu mají minimální šanci na úspěšné vyřízení své reklamace a téměř nulovou šanci, že by dostali zpět část peněz, které investovali do své dovolené. Je to realita na českém trhu, cestovním kancelářím se prostě nechce dávat zpět žádné peníze.

Je toto ale běžná praxe ve vyspělých zemích západní Evropy? Mají např. Němci nebo Rakušané také téměř nulovou šanci dostat peníze zpět v případě, že cestovní kancelář během dovolené pochybí? Asi vás nepřekvapí, že v těchto zemích je praxe zcela opačná. Kultura vyřizování reklamací klientů je na jiné úrovni. V těchto zemích už desítky let funguje takzvaný **ITQ (International Travel Quality) Kodex**. Ten klientům cestovních kancelářích zcela jasně, konkrétně, transparentně a předem deklaruje výši náhrady v případě, že dojde k jakémukoli pochybení cestovní kanceláře během dovolené. Naši západní sousedé tak předem vědí, kolik peněz dostanou zpět v případě, že cokoli, co si na do-

volené u cestovní kanceláře objednali, nebude fungovat. ITQ Kodex stanovuje výši náhrady procentuální slevou z ceny zájezdu. Do ceny zájezdu jsou pak započítány kromě samotné ceny zájezdu i letištní a bezpečnostní taxy a palivový příplatek.

Také vám to zní jako naprosto logické, spravedlivé a jasné? A také vás napadá, proč stejný ITQ Kodex nefunguje také v České republice a proč podle tohoto kodexu nevyřizují reklamace i naše cestovní kanceláře? Máme pro vás velmi dobrou zprávu. Časy se mění a Česká republika se i v právech klientů v cestovním ruchu zase krůček posunula do západní Evropy. Máme totiž na trhu první vlaštotvku – Cestovní kancelář FISCHER. Ta nedávno oficiálně oznámila, že přijala ITQ Kodex a bude přijímat všechny reklamace klientů od letní sezóny 2009, tedy případné reklamace zájezdů s odletem od 1. května 2009.

Podrobně jsme ITQ Kodex prostudovali. Je logicky rozdělen do několika kategorií jako ubytování, stravování, doplňkové služby, služby delegáta nebo letecká doprava. Vzpomněli jsme si na naši poslední dovolenou a přemýšleli, ještě ITQ Kodex opravdu zahrnuje vše, co se může během dovolené pokazit. A k našemu velkému a milému překvapení jsme na nic nepřišli. Většina položek v ITQ Kodexu je zcela konkrétně definována a specifikována. Pokud případné pochybení nebude pasovat do některé z těchto konkrétních položek, je v ITQ Kodexu vždy i méně konkrétně specifikovaná položka, do které by případné pochybení zapadlo. Jak jsme už zmínili, výše náhrady je stanovena jako procentuální výše slevy z ceny zájezdu. Nejvyšší slevy dostanete v případě, že

byste byli ubytováni v jiném hotelu, než bylo uvedeno ve vaší cestovní smlouvě, a tento náhradní hotel by byl nižší kategorie. V tomto případě máte nárok až na 25 % ceny zájezdu zpět. Vysoké slevy jsou také v případě chybějící klimatizace v pokoji, až 20 %. Stejnou náhradu dostanete i v případě narušení vašeho soukromí nepřiměřeným hlukem ze stavby v bezprostředním okolí vašeho hotelu nebo při nepřiměřeném hluku v ubytovacím zařízení z důvodu jeho rekonstrukce.

15 % sleva z ceny zájezdu na vás čeká při nedodržení typu stravování nebo výpadku vody nebo toalety na vašem pokoji. Minimální sleva je ve výši 5 % z ceny zájezdu. Celý ITQ Kodex si můžete sami podrobně prostudovat na internetových stránkách Cestovní kanceláře FISCHER www.fischer.cz

Vyjmenovávali jsme výše náhrad u některých konkrétních případů. Při výpočtu výše náhrady jsou vždy počítány dny, během kterých by případná služba nebyla k dispozici nebo nebyla plně funkční. Tedy bude-li vám chybět slibný výhled na moře, dostáváte 10 % z ceny zájezdu automaticky zpět. Nebude-li vám ale např. fungovat klimatizace na pokoji jen 2 dny z celého zájezdu, máte nárok logicky na poměrnou výši.

ITQ Kodex je unikátní nejen v tom, že klientům jasně deklaruje jejich práva a nároky, ale zároveň jasně uvádí postup, jak reklamaci uplatnit přímo v destinaci během dovolené a následně pak u Cestovní kanceláře FISCHER po návratu zpět do České republiky. Stanovuje, co musíte doložit, aby pro-

běhlo vyřízení vaší reklamace hladce a bez problémů. Zajímalo nás, jak dlouho pak takové reklamační řízení bude trvat. A máme pro vás další dobrou zprávu. Pokud klienti doloží vše, co je dle ITQ Kodexu potřeba, mělo by vyřízení celé reklamace trvat jen několik málo dnů a finanční náhrada by měla být na vašem účtu obratem.

Samé dobré zprávy pro české spotřebitele a to ještě není vše. ITQ Kodex totiž na český trh přináší ještě jednu novinku. A to novinku naprosto zásadní a zcela zlomovou. ITQ Kodex totiž klientům ještě deklaruje právo na náhradu tzv. ztráty radosti z dovolené. Že jste o tom už někde slyšeli nebo četli? Ano, diskuse na toto téma se poprvé u nás objevila v letošním roce v souvislosti s novelou Občanského zákoníku, která má pojem náhrady ztráty radosti z dovolené zakotvit do našeho právního řádu. O to více si vážíme Cestovní kanceláře FISCHER, která sama a nad rámec zákona už nyní přistoupila k vyplácení náhrady radosti z dovolené.

Napadlo vás také, jak se vůbec dá

taková radost z dovolené změřit? A dá se vůbec měřit? Vždyť radost je velmi individuální a její hodnocení naprosto subjektivní. Zajímalo nás, jak bude CK FISCHER ztrátu radosti z dovolené měřit. A opět nás čekalo milé překvapení. CK FISCHER přijala ITQ Kodex, který je používán v západní Evropě desítky let a je tak i pořádně prověřený. Zjistili jsme, že na ztrátu radosti z dovolené má nárok každý klient CK FISCHER při vážném pochybení cestovní kanceláře během jeho dovolené. A co je považováno za vážné pochybení? Nic subjektivního. Pokud výše náhrady dosáhne dle ITQ Kodexu 50 a více procent z ceny zájezdu, má klient automaticky nárok také na náhradu radosti z dovolené ve výši 1000 až 2000 korun za každý den dovolené a to nejen pro dospělé, ale i včetně dětí. Konkrétně při dosažení 50 % máte nárok na 1000 Kč a s každým dalším procentem roste i denní náhrada. Až při 100 % máte nárok na 2000 Kč.

Podtrženo, sečteno, v případě vážného pochybení cestovní kanceláře tak dostanete zpět i částku výrazně vyšší, než byla cena vaší dovolené. Spočítali jsme, že pokud si koupíte rodinnou dovolenou pro 2 dospělé osoby a 2 děti na 10 dnů za celkem 50 tisíc a nebudou drženy služby, jejichž výše dle ITQ Kodexu dosáhne 70 %, dostanete zpět od cestovní kanceláře přes 90 tisíc korun. A to je opravdu průlomová změna. Něco podobného nebylo doposud u nás v České republice reálné.

Věříme, že se k CK FISCHER připojí i další a další cestovní kanceláře u nás. ITQ Kodex by se měl stát všeobecně uznávaným a akceptovaným standardem v celém segmentu cestovního ruchu. Minimálně profesionální, korektní a solidní cestovní kanceláře by se k ITQ Kodexu přihlásit měly. Bude záležet i na samotných klientech, jak moc budou vyžadovat a trvat na tom, aby i ostatní cestovní kanceláře vyřizovaly jejich případně reklamace dle ITQ Kodexu. A také si podle toho vybírat cestovku, se kterou odletí na dovolenou. Ono je přece opravdu velký rozdíl, jestli za zmíněnou reklamaci dostanete zpět přes 90 tisíc korun, nebo nic: nebo ne?

Chraňte svá práva a vyžadujte ITQ Kodex.

